

2570
180
Ελευθερο

«Σ' ὄλο τὸν κόσμιο ξαστεριά
σ' ὄλο τὸν κόσμιο ἥλιος».
Δημοτικὸ Ἑλλ. λαοῦ

ΕΡΕΥΝΑ — ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Ἰδρυτῆς — Διευθυντῆς : ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Τεῦχος 15ο Χρόνος Δ'

ΓΕΝΑΡΗΣ — ΦΛΕΒΑΡΗΣ — ΜΑΡΤΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ρίτας Μπούμη - Παπαῖ
Ἡλία Σιμόπουλου
Γιοσέφ Ἐλιγιά
Λάμπρου Μάλαμα
Φοίβου Δέλφη
Στέργιου Βαλιούλη
Χρήστου Κατσιγιάννη
Νίκου Μπούτθα
Θόδωρου Τρουπή
Παναγῆ Λευκαδίτη
Παύλου Ἐμμανουήλ
Χρήστου Χριστοδουλάκη

«Ὅσα σημειῶνω, τὰ σημειῶνω γιὰ-
τί δὲν ὑποφέρνω νὰ βλέπω τὸ ἄδικον
νὰ πνίγει τὸ δίκαιον»

Δίμηνη ζωντανή πολιτιστική ἐπιθεώρηση ἀγωνιστικῆς
ἀλήθειας καὶ κριτικοῦ προβληματισμοῦ "Ὀνομα τῆς

2570

Ἐλευθερο

«Σ' ὄλο τὸν κόσμον ἔαστεριά
σ' ὄλο τὸν κόσμον ἦλιος».
Δημοτικὸ Ἑλλ. λαοῦ

πνεῦμα

ΕΡΕΥΝΑ — ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ — ΤΕΧΝΗ — ΚΡΙΤΙΚΗ

Ἰδρυτὴς — Διευθυντὴς : ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΑΜΑΣ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ

Τεῦχος 15ο Χρόνος Δ'

ΓΕΝΑΡΗΣ — ΦΛΕΒΑΡΗΣ — ΜΑΡΤΗΣ

ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Ρίτας Μπούμη — Παπαῖ
Ἡλία Σιμόπουλου
Γιοσέφ Ἑλιγιά
Λάμπρου Μάλαμα
Φοίβου Δέλφη
Στέργιου Βαλιούλη
Χρήστου Κατσιγιάννη
Νίκου Μπούτθα
Θόδωρου Τρουπῆ
Παναγῆ Λευκαδίτη
Παύλου Ἐμμανουήλ
Χρήστου Χριστοδουλάκη

«Ὅσα σημειῶνω, τὰ σημειῶνω γιὰ
τι δὲν ὑποφέρνω νὰ βλέπω τὸ ἕδικον
νὰ πνίγει τὸ δίκαιον».

Μακρυγιάννης

Δίμηνη ζωντανή πολιτιστική ἐπιθεώρηση ἀγωνιστικῆς
ἀλήθειας καὶ κριτικοῦ προβληματισμοῦ. Ὅργανο τῆς
πάλης καὶ τῆς πνευματικῆς καλλιέργειας τοῦ λαοῦ.

« ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ »

Ίδιοκτήτης — υπεύθυνος — έκδότης: Λάμπρος Μάλαμας
Δ) νση σύμφωνα με τὸ νόμο: Ε. Βενιζέλου 188 Γιάννινα

Προϊστάμενος Τυπογραφείου:

Νίκος Ίακ. Δαλαμθέλας

Γερανίου 7 (α' δροφος) Τηλ. 544.800, Ἀθήναι

Τιμὴ τεύχους Δρχ. 30

Χρονιάτικη συνδρομὴ ἐσωτερικοῦ 150

ἐξωτερικοῦ δολ. 10

Ὄργανισμοί, Νομ. Πρόσωπα, Ἰδρύματα

Δῆμοι, Κοινότητες Δρχ. 500

Ἔγλη — ἀλληλογραφία ἐμβάσματα στὸν ἴδιο.

Χειρόγραφα δὲν ἐπιστρέφονται.

«Στὴν προσπάθεια τῆς ἐρευνας γιὰ τὴν ἀλήθεια πρέπει νὰ ἀμφ.βάλουμε γιὰ ὅλα».

PENE

★

«Τὸ λογικὸ πολλές φορές μᾶς ἀπατᾷ ἢ συνεῖδηση ποτέ».

ΡΟΥΣΣΩ

★

«Κανένα φέμα δὲν πρέπει ν' ἀκούει ἢ ἱστορία πρέπει νὰ ἔχει πάντα στημένο τὸ αὐτὶ στὴν ἀλήθεια».

KIKERON

Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα» πωλεῖται:

Στὴν Ἀθήνα στὰ περίπτερα Γιάννη Παπαδημητρίου

Πλατεία Κάνιγγος καὶ Ἀκαδημίας γωνία καὶ

Πατησίων 44 (γωνία μουσείου)

Στὰ Γιάννινα στὰ Βιβλιοπωλεῖα Κονῆ καὶ Λυγούρα

καὶ στὸ πρακτορεῖο ἐφημερίδων.

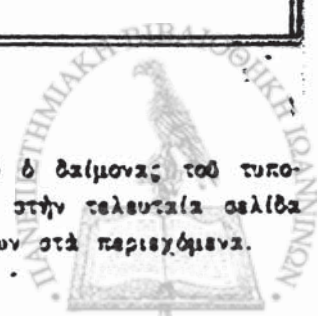
Στὴ Θεσ)νίκη Στ. Βαλιούλη, Παύλου Μελά 44

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Ἀντιμετωπίζουμε τὴν ἀνάγκη, σύμφωνα μὲ ἐπιθυμίες τῶν φίλων ἀναγνωστῶν νὰ ἀναποκριθοῦμε τὸ συντομότερο δυνατὸ καὶ στὴ μηνιαία ἔκδοσιν τοῦ περιοδικοῦ μας.

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ

Ἄς συγχωρηθῆι πρὸς ὁ δαίμονας τοῦ τυπογραφείου παράλειψε τὴν τελευταία σελίδα τοῦ ἀριθμοῦ σελίδων στὰ περιεχόμενα.

« ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ »

Έρευνα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική

Ίδρυτής, Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΕΥΧΟΣ 15ο

ΧΡΟΝΟΣ Δ' ΓΕΝΑΡΗΣ — ΦΛΕΒΑΡΗΣ — ΜΑΡΤΗΣ 1975

«Όσα σημειώνω τὰ σημειώνω
γιατί δέν ὑποφέρνω νά βλέπω
τό ἄδικον νά πνίγει τό δίκαιον»

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα»

Τὸ «Ε.Π.» ἐπανέρχεται στὸ φῶς τῆς ζωῆς, στὸ στίβο τῆς πάλης, μετὰ ἀπὸ τὴν καταλυτικὴ ἑφταετία, ἀπὸ τὴ σαρωτικὴ λαίλαπα πλῆθους ἀξιῶν! Ἐπανεκδίδεται μ' ἓνα σκοπὸ: νὰ πολεμήσει τὸ ψέμα. Φιλοδοξεῖ νὰ ἐντοπίσει, ν' ἀπολυμάνει, νὰ καθαρῖσει διαβρωτικὰ, μικροβιολογικὰ λαγούμια ὀλετήρων. Ἐπανέρχεται στὴ δράση μὲ τὴ σημαία τῆς ἀλήθειας ὑψωμένη, νὰ σελαγίσει τὸ φάσμα τῶν ἐξευτελισμῶν καὶ τῶν ταπεινώσεων, νὰ μαστιγώσῃ τὴν πολυπλόκαμη καὶ μασκοφόρα βία, νὰ φράξῃ τοὺς ὀχετοὺς τῆς δυσωδίας ποὺ ἐξαπολύουν ἀπὸ τὰ κλασμένα τάρταρα οἱ ἀρχιτρίκλινοι τῆς ἀπανθρωπιᾶς καὶ τῆς κερδομανίας. Ἔχει φῶτα ν' ἀκτινοβολήσῃ, νὰ ζεστάνει καρδιές, νὰ σκίσει πέπλα σκοταδιοῦ καὶ νὰ φωτίσει — τὸ κατὰ δύναμη ὡς λέει κι' ὁ Λῆσωπος — πνεύματα ἀρνητικὰ καὶ θετικά, ὥστε μὲ τὸ νόμο τῆς διαλεκτικῆς τοῦ Ἡράκλειτου καὶ τὴν πάλη τῶν ἀντιθέσεων τοῦ Ἐνγκελς νὰ προσφέρει ἔστω ἓνα μικρὸ καλὸ, νὰ χτυπήσῃ τὸ κακὸ στὴ ρίζα του. Γιατὶ δὲν ὑπάρχει κακὸ ποὺ νὰ μὴ θεραπεύεται, καθὼς λέει κι' ὁ Μέγας Ἀθανάσιος. Καὶ δίχως καλλιέργεια, ξεγερωσιμὸ, ἐσθάνισμα καὶ κλάδεμα, τὸ περιβόλι δὲν καρπίζει. Γιατί, σὲ τοῦτ' τὴν ἁμορφὴ καὶ ἀγαπημένη μας πατρίδα, περίσσεψε στὰ χρόνια μας ἡ ντροπή, ἡ ἀδικία, κ' ἡ ὀδύνη. Γιατί, ἀπομείναμε σὲ τοῦτ' τὰ βράχια, δεμένοι Πραμηθεῖς, ποὺ μᾶς ἀναγκάζουν μόνον νὰ μωρολογοῦμε τὰ πάθια μας, καὶ νὰ γράφουμε τραγωδίες!...

..

Τὸ «Ἐλεύθερο Πνεῦμα» πρωτάνοιξε τὴ σκληρὴ δημιουργικὴ του πορεία, στὶς ἀρχές τοῦ 1965. Ἀγωνίστηκε μὲ ἀρχές ἠθικῆς συνέπειας καὶ ἀνωτερότητας, ἀνθρωπιστικοῦ χρέους, καὶ πλατιᾶς ἀγάπης γιὰ τὰ γενικὰ προβλήματα τοῦ λαοῦ μας· καὶ

προπάντων στάθηκε μαχητικό και αποκαλυπτικό για τις αλήθειες της εποχής εκείνης, και έρευνσε, επισήμανε δυο μπόρεσε αντικειμενικά και παρατήρησε πολλά άτοπα και άδικα. Άνάσπε μορφές από την άφάνεια. Άξιολόγησε και δικαίωσε άδικημένους. Βοήθησε νέους ταλαντούχους, με τη λογική και την παρηγορία του άρχαιου αξιώματος: «τά σίκα σίκα και ή σκάφη σκάφη» όπως έλεγε και ο Λουκιανός. Άλλά, και μηθ ή δικτην δικάσεις...» κατά Άριστοφάνη, πριν το έργο διαβάσει ή την πράξη εξετάσει. «Συντηθίζουν — λέει ο Μακισβέλι: — οι άνθρωποι γενικά, να κρίνουν με βάση τα φαινόμενα και όχι τα έργα...». Όμως, «Έργον έβει και κρίνει» αξιώσει και ο Ζενοφών. Το έργο που είχε ανάλαβει τότε το «Ε.Π.» ήταν και δύσκολο και βαριάς πνευματικής εϊθνήης. Άν πέτυχε το σκοπό του στην πρώτη έκδοσή του, το έκρινε τότε όμύθημα ο λαός που το γνώρισε και ο πνευματικός κόσμος, και με τον καιρό, θά το κρίνει ή ιστορία όταν μιλά ριζοσπαστική φωνή, γεμάτη κόνος κι εϊλικρίνεια» όταν μιλά μαχητική παρουσία στα Νεοελληνικά Γράμματα.

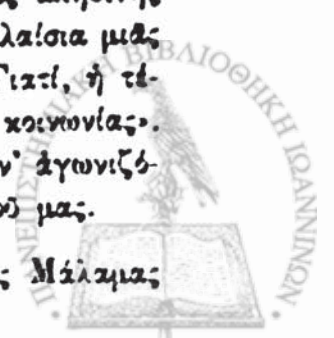
∴

Και ήρθε ή βία ή «κοντόχρονη» (!) που έγινε μ' άποκρίάτικες μέθοδοι έφτάχρονη!! Κι έμειναν τα περισσότερα στοιχεία της προόδου σε άδράνεια, σε πωπή, σε νάρκωση, σε κλήψη κι άπονέκρωση! Μά ο δημοκουργός και φτωχός πατέρας αυτού του περιοδικού δέν ήπόστειλε ούτε ώρα τη σημαία του άίμου άγώνος. Συνελήφθη, πέρασε από στρατοδικαιο των άφρονων κι έπίορκων ξενονήητων κι άπάτριδων άνωθαλήητων. Γιατί, δυο τ'άσσονται κατά του λαού, της λευτεριάς και της προόδου του, δε μπορεί να χαρακτηριστούν πατριώτες. «Πατριδα — λέει ο Γαριβάλδης — είναι ο ίδιος ο λαός». Έτσι λοιπόν, ο γράφων, φυλακίστηκε, προγράφητηκε. Τα έργα του άπαγορεύτηκαν. Τειχοκολλήθημε ως προγραμμένως συγγράφας, ως και σε χωριά σε όλη την Έλλάδα. Μά το ήθικό του δέν κάμψθηκε ούτε στιγμή. Στα 1971, όταν ξαναρχίζε: να εκδίδει βιβλία του, που μέσα τους κλείνουν το άντιστασιακό κι επαναστατικό πνεύμα του καιρού μας, μεγάλη μερίδα ανθρώπων του λαού στην Έλλάδα του σηπαρίστατα: στον άγώνα του. Κανένα σημιβασικό με το φέμα. Κανένα συχώροαρι στην αήθαιρεσία και την άπάτη. Άνελέγηη κριτική σε άνημα και άδικα. Άλλά και κριμά σημιπάρσταση έπίσημης πολιτείας, ως τώρα. Ζήτω μονάχα ο άγνός, κι ώρατος, ο «περιούσιος» κι άδούλωτος λαός, που για τον τον άξιοθώμαστο λαό αξίζει κάθε λατρεία και θυσία. Και πρέπει: όλοι μας για τον «να κάμωμε τα χρέη μας» όπως έλεγε κι ο Μακρυγιάννης.

∴

Τώρα το «Ελευθέρο Πνεύμα» επανέρχεται στη δεύτερη έκδοτική του περίοδο, με τις ίδιες άρχές, τους ίδιους σκοπούς, τα ίδια λάβαρα, τα ίδια όράματα και μηνύματα. Μεροληφίες, κλάνες και λάθη μπορεί να παρατηρηθούν. Αυτά όμως είναι ανθρώπινα καθώς τονίζει και ο Πλούταρχος. Άλλά ες μας συχωρεθεί με άπειρόθετη φιλοδοξία: σε βαθύτερη έρευνα και κριτική. Μπορεί να ζώσουμε δε: νέο έμπειρικό άπόσταγμα, στη μεγάλη κόλυμηπήθρα της έξυγιαντικής ήθικής, και μιας άληθινής πολιτιστικής καλλιέργειας. Με την ύπόσχεση αυτή, θά παλαίψουμε σε πλαίσια μιας διαλεκτικής αίσθητικής άνάλυσης σε μορφές, φαινόμενα και πράγματα. Γιατί, ή τέχνη όπως λέει κι ο Μπιελίνσκυ, δέν είναι παρά, «ή κριτική άνάλυση της κοινωνίας». Κι όλα αυτά, για να χαϊρέμαστε τις πλατύτερες όμορφίες της ζωής, και να άγωνιζόμαστε επάξια για τη δικαιοσύνη, την προκοπή, και την εύτυχία του λαού μας.

Λάμπρος Μάλιας

ΠΟΙΗΣΗ

Στὸν Κώστα Βάρναλη

Σὰν ἐπιμνημόσυνο (ἀπόσπασμα)

ΤΟΥ Λ. ΜΑΛΑΜΑ

Διγενὴς ὁ ἄξιος ποιητὴς τὸ χάροντα νικᾷει.
Μὰ ὅταν φεύγει ὁ λαὸς μ' ἄνθη τὸν προβοδαίει,
καὶ τάφος πιά τὸ Βάρναλη δὲν τὸν χωράει,
σὰν τὸ Γληνὸ τὸν ἥλιο ἀγκαλιὰ κρατᾷει,
τὸ φῶς τῆς λύτρωσης τοῦ κόσμου προμηνᾷει...

Ὅταν τὸ θάρδο μας τὸν πῆγαν γιὰ ταφή,
εἶχε πατάξει τὰ κακὰ καὶ τὰ τελώνια·
γιαυτὸ στὸ μνήμα του ταιριάζει ἡ γραφή:

Ἐ δ ὦ ἡ ἄ λ ῆ θ ε ι α ἀ ν α σ τ η μ ἔ ν η α ἰ ὠ ν ι α !

Ἡ ἀδερφοσύνη τῶν βαλκανικῶν λαῶν

(Εἰσαγωγή σὲ ποιητικὴ ἀνθολογία)

Τὸ «Ἑλ. Πνεῦμα» χαιρετίζει θερμὰ ὅπως καὶ κάθε ἀπλὸς φίλος, ἀδερφός, πατριώτης, τῆ διεύρυνση τῆς οικονομικοπολιτικῆς καὶ πνευματικῆς συνεργασίας καὶ φιλίας τῶν Ἑλλήνων μὲ τοὺς βαλκανικοὺς λαούς. Χρόνια καὶ χρόνια οἱ λαοὶ μας ἐπιποθοῦν μιὰ σταθερὴ, φιλειρηνικὴ καὶ δημιουργικὴ συναδέλφωση, γιὰτι οἱ καταβολές μας ἔχουν προαιώνια κοινὴ προέλευση καὶ μοῖρα. Καὶ ὅταν ὑπάρχει στενότερη, ἔρμιονικότερη συνδιαλλαγὴ στὰ ἀγαθὰ μας, εἰλικρινέστερη καὶ πιὸ καρποφόρα σύμφιξη τῶν σχέσεων ἀνάμεσα σὲ μᾶς καὶ τοὺς βαλκάνιους, νιώθουμε ἀπόλυτα Εὐρωπαῖοι. Σήμερα δικαιολογῶνται προσωπικὲς γιὰυτὴ τὴ λειψύβρο τῆς ἀδερφοσύνης. Εἰναι καιρὸς νὰ πρυτανεύσει καὶ νὰ πανηγυριστῆ τὸ πνεῦμα τοῦ Πήγα:

·Βούλγαροι κι' Ἀρβανίται, Ἀρμένιοι καὶ Ρωμιοὶ Ἀράπηδες καὶ ἄσπροι μὲ μιὰ κοινὴ ἑρμῆ...·

Ὁ πρωτοπόρος ἐθνεγέρτης, δραματικῶς δόξα καὶ στὸ Σύνταγμα τοῦ καθιέρωνε τὴν ἐνότητα τῶν βαλκανικῶν λαῶν σὲ μιὰ προσθετικὴ δημοκρατικὴ Ὀμοσπονδία. Καὶ ὁ Νικητοσάρας μὲ τὰ ἴδια κίνητρα βοήθησε τὸ 1876 μὲ ἐπιλεκτικὴ δύναμη ἀνταρτοκλεφτῶν τὸ ἀγροτικὸ κίνημα τῶν Σέρβων καὶ Βουλγάρων Χαντζοῦκων κατὰ τῆς σουλτα-

νικῆς σκλαβιάς. Ἄρθρο ἀπὸ τὸ Σύνταγμα τοῦ Πήγα τονίζει ξεκάθαρα γιὰ αὐτεξούσιο, κυρίαρχο παμβαλκανικὸ κράτος «χωρὶς ἐξαιρέσειν θρησκείας καὶ διαλέκτου... νὰ συμβοηθῶνται ὅλοι καὶ νὰ ζῶσιν εὐτυχησμένοι καὶ ὄχι νὰ συντρώγωνται...» Σὲ ὅλη τὴν ἱστορικὴ μας διάρκεια, ἡ Ἑλλάδα μὲ τοὺς βαλκανικοὺς λαούς, εἶχε κοινὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα. Κοινὰ ἦθη, ἔθιμα, παραδόσεις, ἀγῶνες, χοροὺς, δημοτικὰ τραγούδια, ἀνθρωπιστικὰ ἰδανικὰ κλπ. Γιὰτι, εἰμασθε ὅλοι ἀπὸ τὸ ἴδιο λάθος τῆς καταγωγῆς μας. Ὡς καὶ στὴν ἡρωϊκὴ καὶ θρυλικὴ Ἐξοδὸ τοῦ Μεσολογγιοῦ «τὰ τμήματα τῶν καπεταναλῶν, ἡπηρετοῦσαν Ἀρβανίτες, Βούλγαροι, Σέρβοι, Μαυροβούνιοι. Πολλοὶ δὲ ἀπ' αὐτοὺς εἰδείξαν μεγάλον ἡρωϊσμό.» Μὲ τὸν ἀμοιβαῖο σεβασμὸ τῶν δικαιωμάτων, εὐχόμεσθε στὸ μέλλον ποτὲ πιά νὰ μὴν ὑπάρξει δυσχέρεια καὶ ψυχρότητα σχέσεων. Ἴδιαιτερα στὸν τομέα τῆς κουλτοῦρας, νιώθοντας τις ὑπέρτατες ἀδερφικὲς πνευματικὲς καὶ καλλιτεχνικὲς χαρές, τὸ «Ἑλ. Πνεῦμα» ἀρχίζει καὶ προσφέρει στοὺς ἀναγνώστες του μιὰ σειρά μεταφράσεων βαλκανικῆς ποιητικῆς ἀνθολογίας ποὺ ἀποδίδει ἔξοχα ἡ μεγάλη μὲς ποιήτρια Πότα Μπούμη - Παπᾶ.

Μετάφραση: Ρίτας Μπούμπ Παππῶ

Βαλκανική Ποιητική 'Ανθολογία

Β Ο Υ Λ Γ Α Ρ Ι Α

ΝΙΚΟΛΑ ΒΑΠΤΣΑΡΩΦ

(1909 — 1942)

'Αποχαιρετισμός (*)

(Στή γυναίκα μου)

Θά 'ναι φορές πού θά 'ρχομαι στὸν ὕπνο σου
σὰν ἐπισκέπτης μακρυνὸς πού δέν τὸν καρτερεῖς...
Τὴν πόρτα μας γι' αὐτὸ μὴ μανταλώνεις
κι ἔξω στὸ δρόμο μὴ μ' ἀφίνεις —νά χαρεῖς—

Θά μπαίνω ἀθόρυβα θά κάθομαι ἀντικρὺ σου
στὸ σκότος θά καρφώνω τὰ μάτια στὴ μορφή σου
κι ὅταν κυττώντας σε τὸ βλέμμα μου χορτάσει
θά σέ φιλῶ, θά φεύγω τὸ φῶς μὴ μέ προφτάσει.

Εἶναι ὁ ἀγῶνας ἀδυσώπητος σκληρὸς

Εἶν' ὁ ἀγῶνας ἀδυσώπητος, σκληρὸς
ὡς λένε, εἶν' ἀγῶνας ἐπικός.
Ἔπεσα. Θά πάρει ἄλλος τὴ θέση μου.
Δέ λογαριάζεται ἐδῶ τ' ὄνομα κανενός!
Σέ τουφεκίζουνε — ὕστερα οἱ στίχοι.
Αὐτὸ εἶν' ὄλο. Ἄπλο καὶ λογικό.
Ὡστόσο, ὅπου θύελλα καὶ λύσσα ἀνέμου
ἐμεῖς· μαζί σου θά 'μαστε, λαέ μου
τί πάνω ἀπ' ὄλα στὸν κόσμο καὶ στὴ ζήση
ἐσένα ἔχομε περισσότερο ἀγαπήσει.

ΑΤΑΝΑΣ ΝΤΑΛΤΣΕΦ

(1901)

'Αναχώρηση

Γιὰ ποιὸν νά λυπηθῶ; δέν εἶχα ἐδῶ
οὐτ' ἐρωμένη, οὐτε γνωριμίες.
Τὸ καπέλο μου θγάζω στὶς πλατεῖες
καὶ τοὺς ἀνέμους σου, ὦ πόλη, χαιρετῶ.

* Ὁ ποιητὴς Ν. Βαπτσάρωφ, καταδικασμένος σὲ θάνατο ἀπὸ τὸ Βουλγαρικὸ Πολιτικὸ Συμβούλιο γιὰ τὴν ἀντιφασιστικὴ του δράση, τουφεκίστηκε στὶς 23 Ἰουλίου 1942 στὴ Σόφια, ἔγραψε τὴν παραμονὴ τῆς ἐκτέλεσής του τὰ παραπάνω σύντομα ποιήματα, πρὸ μεταφρασμένα τὸν ἔκριναν γνωστὸ σ' ὄλο τὸν κόσμο.

Τί θὰ φυλάξω

ΠΑΒΕΛ ΜΑΤΕΦ*

(1924)

“Ἄν κάποτε εἰρηνέψουν τὰ μεγάλα πάθη μου
καὶ κάτω ἀπὸ σεντόνι γῆς νυστάξω,
σὰν φυλαχτὸ κι ἐνθύμιο τῆ λέξη ἔρωτας
τὴν ταραγμένη θὰ φυλάξω.

Τ’ δραμα θὰ φυλάξω τῆς τρεμούλας σου
μὲς στὴν περίφοβη ματιὰ σου.
τοὺς τίτλους δύο ποιημάτων μου
ὅπου ἀντηχάει τ’ ὄνομά σου.

Μιά Μαύρη Θάλασσα πὺ γλάρο μου ἔβαλε
πάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι γιὰ στεφάνι,
τὸ δρόμο πὺ ὀδηγáει στὴ Θράκη μου
καὶ στίς κληματαριές της φτάνει.

Τὸ ρίγος ἑνὸς μαίανδρου τοῦ ποταμοῦ Μαρίτσα,
τοῦ Νότου ἕνα ἀστέρι λυπημένο,
ἕνα ἴσκιο πεύκου, ἕνα ἴσκιο ἔλατου
καὶ μιὰ πηγὴ πὺ γέννησε χιόνι παρθένο.

“Ἐν’ ἄσπρο φύλλο ἀπὸ χαρτὶ γιὰ νὰ ἔγραφα
μὲ νόστο αἰώνιο πὺ σὺ δὲν ἔχεις νιώσει,
κι ἀκόμα δυὸ κρυφὰ σου δάκρυα
πὺ ὁ χωρισμὸς μας θὰ μοῦ δώσει.

Γ Ι Ο Υ Γ Κ Ο Σ Λ Α Β Ι Α

Ἄστροφεγγιά

ΓΙΟΒΑΝ ΝΤΟΥΣΣΙΤΣ

(1874—1944)

Ψηλὰ φλέγονται τ’ ἄστρα μὲς ἀπ’ τὰ δεντροκλάδια,
τὸ πλατὺ τραγούδι τῆς θάλασσας στὴ σιωπὴ
ἀκοῦς γύρω νὰ πέφτει κάθε φωνὴ
σὰν στάλα δροσιᾶς σ’ ἀσημένια σκοτάδια.

* Ὁ γνωστὸς ποιητὴς Πάβελ Μάτεφ, εἶναι ἀπὸ μερικὰ χρόνια ὑπουργὸς Πολιτισμοῦ καὶ Ἑ-
γνῶν τῆς Βουλγαρίας.

Ἐρωτευμένος πλέκω στὰ μαλλιά της ὑγρά
τὰ ρόδα τῆς νύχτας. Οἱ δρόμοι βοοῦνε.
Φιλῶ μέτωπο, μάτια ἀστρένια καὶ τὰ
χείλη της ὅπου οἱ στίχοι μου ἀνθοῦνε.

Ὅλα μιά γλυκειά ὀμίλια Ἄπ' τὰ κλώνα
στάζει τὸ φέγγος σάν ἀσπρη βροχή
τρεμίζουν τὰ ὄνειρα πέρα τοῦ ἐλιώνα

Ἐχουν πέσει στὴ θάλασσα τ' ἀστρα κι αὐτὴ
μέ λαχτάρα ὀλονύχτια λικνίζει στὰ χέρια
μέ φλοῖσθο κι ἀφρό καὶ ἄμμο τ' ἀστέρια

Ὁ χωρικός μιλάει στὴν πεθαμένη γυναῖκα του

ΑΛΟΪΖ ΓΚΡΑΝΤΝΙΚ

(1862—1945)

Ἀκόμα ὡς πέρυσι καθόσουν στὰ ζερβά μου
γιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε ἀντάμα οἱ δύο
τώρα πιά δὲ μιλάς, δὲν περπατᾶς
τὸ μαξιλάρι καρτερεῖ ἀσπρο καὶ κρύο.

Πλυμένα ρούχα καρτεροῦν, τὸ ἔρμᾶρι
ἢ κάθα, τὸ κελλάρι μέ τὸ στάρι
«Κυρά!» τοῦ σπιτιοῦ σὲ κράζουν τὰ κλειδιά.
Ζοῦνε ἀπ' τὸ φῶς σου ἀκόμα ὄλ' αὐτά

Σὲ καρτερᾶν οἱ κότες πού σ' ἄλῶνι
σκαλνᾶν τὸ δεντρολίθανό σου στὸ περιθῶλι,
στὴ σκάφη — ἄκου — σὲ κράζει τὸ ψωμί:
«Ἐλα, κυρά! Πῶς ἔτσι ἔχεις χαθεῖ!»

Κανένας δὲ σὲ βλέπει, μὰ σὲ βλέπω ἐγώ:
ἀκούραστη, δουλειές, νοικοκυριό,
κι ἀποσταμένη πλάϊ μου τὸ θράβυ
ν' ἀποζητᾶς τὸ χέρι μου γιὰ χᾶδι.

Ὅλα εἶν' ἀκόμα ὅπως μιά φορά
κι ὅταν βουβά κλαίω, μέ παρηγορᾶ
τὸ ψιθύρισμά σου: «Πάντα ζῶ μαζί σου,
ἀχώριστα, μὴν κλαῖς, πήγαινε κοιμήσου.»

Τσαμπουνιέρηδες

ΓΙΟΖΙΠ ΜΟΥΡΝ (ΑΛΕΞΑΝΔΡΩΦ)
(1879—1901)

Πᾶνε μὲ τὶς τσαμποῦνες στὴ μασχάλη
πᾶνε μὲ τὶς μακριές τραχειές τους κάππες
κρατᾶνε τὸ κεφάλι τους στὴ γῆ σκυμένο
καὶ περπατᾶνε φορτωμένοι λύπη
ὅσο ποτὲ κανένας.

Πᾶνε μὲ τὶς τσαμποῦνες στὴ μασχάλη
πᾶνε φορώντας σκούφους προβατένιους
— σβαρνᾶν ξανασβαρνᾶν τὸν ἴδιο δρόμο
ὦ, σὰν μετατονίζουν τὴν τσαμπούνα
μιλοῦν καὶ κλαίνε·
ὅσο ποτὲ κανένας.

Ὁδήγα με σὺ

ΚΟΛΕ ΝΕΝΤΕΛΚΟΦΣΚΙ
(1912—1941)

Ὁδήγα με σὺ, σκονισμένε μου δρόμε,
καὶ τῶν βημάτων μου φύλα τὴ μνήμη.
Μιᾶς ζωῆς ὁ καταρράχτης ποιὸς ξέρει
στὸ πατρικὸ θὰ μὲ θγάλει κατώφλι;

ὦ, κείνη τὴ μέρα δὲ θὰ ψιθυρίσω
κουράστικα ἀναμνήσεις μου πάλι.
Θὰ φωνάξω στεντόρεια, θὰ φωνάξω:
«Βγῆτε νὰ μὲ δεῖτε, ἀδέρφια μου! Ἦρθα!»

Καὶ σὺ, Βαρδάρη, τὰ κύματά σου
παῖξ'τα, τραγοῦδα, λήθη στὰ πένθη
ἐνὸς καιροῦ ποῦ οἱ γριές μας οἱ μάνες
τρομαγμένες, βουβές στ' ἄλῳνι πηγαίναν.

Ψιθυρίζοντας μόλις στὰ φρυγμένα τους χεῖλη
τ' ὀλόγλυκο ὄνομα τοῦ γιοῦ τους τ' ἀντάρτη!
ὦ, Κριβόλακ' στὸ αἷμα σου πιά βαφτισμένο,
γιὰ πάντα περάσαν οἱ μαῦρες ἡμέρες!...»

Μὰ ὁ οὐρανὸς μας εἶναι μουντὸς σκοτεινὸς
 Κι ὁ ἥλιος ἀντὶ φῶς αἷμα σταλάζει,
 στὴν παγερὴ τούτη τῶν πατέρων μας γῆ
 μιὰ κάππα φριχτὴ εἶν' ἀπλωμένη.
 ὦ, λαέ μου, τὸ γέλιο σου θὰ ξεχνᾷσαι;
 Καὶ σὺ ἥλιε βαριόμοιρε, πότε πιά πότε
 θὰ διαθεῖς νικηφόρος τοὺς μαύρους καιροὺς
 ν' ἀκουμπήσεις καὶ σὺ τὸ πικρὸ σου φορτίο;

Ἐκεῖ ψηλά

ΚΟΤΣΟ ΡΑΤΣΙΝ*

(1900—1943)

Κεῖ ψηλά, στὰ πυκνὰ βαθύσκιωτα δάση
 σφυράει ὁ ἄνεμος — σπέρνει καημοὺς
 σκορπάει τὰ φύλλα — τὴν ἀσπρη πάχνη θερίζει
 τίς μάνες κάνει νὰ κλαῖνε — νὰ μαυρίζουν τὰ δέντρα.

Ξέρω καλά τὸ θάρος τῆς θλίψης —
 ξέρω τὸν πόνο τοῦ πράσινου δάσους
 παρμημονεύει πανούκλα στὰ πυκνὰ βαθύσκιωτα δάση
 παραμονεύει — κ' ἴσα στὴν καρδιά σὲ χτυπάει!

Συνέχεια τοῦ ἐκόμενου τεύχους

ΝΕΟΡΕΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

Τὸ ποίημα τῆς ἀγάπης

ΤΟΥ ΓΙΟΣΕΦ ΕΛΙΓΙΑ

Μὲ φλογισμένη τὴν ψυχὴ σὰ χρυσοσκάει ἡ αὐγούλα
 μὲ φουντωμένα ὀλόμαυρα μαλλιά θὰ ξεκινήσω
 κι ἀπ' τὴν ἔρμιά θὰ κατεβῶ στὴ χώρα, μιὰ στιγμούλα
 τῆς ζωῆς τὸ θούριο θριαμβικὰ, γλυκὰ, νὰ τραγουδήσω.

Θὰ πῶ τραγούδι χαρωπὸ στὰ κάλλη τὰ δροσάτα
 στῆς ἐπιστήμης τ' ἅγιο φῶς, παρηγοριὰ τοῦ αἵωνα,
 θὰ τραγουδήσω τ' ἀφοβα καὶ μυαλωμένα νιάτα
 κι ἀπὲ τοῦ ἡμίθεου Δουλεφτῆ τὸν ἀτσαλένιο ἀγώνα.

Κι ὅταν ὁ σκλάβος ἀντρειωθεῖ καὶ θὰ φουντώσ' ἡ ἐλπίδα,
 καὶ στῆς ἀσκήμιας τὸ γκρεμό, θὰ συντριθεῖ ὁ σατράπης
 τότες θὰ πῶ πῶς ἔβαλα τοῦ τέλειου τῆ σφραγίδα
 στὸ πλέον ὄρχιο μου ποίημα, στὸ ποίημα τῆς Ἀγάπης.

* Ὁ Κότσο Ράτσειν ἔπεσε στὸν ἀντιφασιστικὸ παρτιζάνικο ἀγώνα.

Κιλελέρ

ΧΡΗΣΤΟΥ ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗ

Στὸν πρῶτο νεκρὸ τῆς ἀγροτικῆς ιδέας Μαρίνο Ἀντύπα.

Τρανή καλόγνωμη Κυρά
κόρη τῆς Δήμητρας θεᾶς
πλούσια γῆς θεσσαλικιά
πρώτη ψωμόθρεψες τὸ Κιλελέρ
τὴν ἄγια ιδέα τῆς ἀγροτιᾶς!

Εἰσπράχτορες, σταυρωτῆδες, νομάρχες,
καλόγεροι, νεροδίκες, ἐπιστάτες,
καραγκοῦνες καὶ σεμπροκολληγάδες!

Μὰ οἱ τσάπες σου, οἱ γκράδες
οἱ μαῦρες σου σημαῖες
κι οἱ καμποδουλευτάδες
σοῦ δείχνουνε τὸ μέλλον.

Τὸ λιοντάρι

ΤΟΥ ΦΟΙΒΟΥ ΔΕΛΦΗ

(Στὸ Ἰ. Καλακαλά)

Μέσ' στοὺς σιδερένιους μυῶνες σου
ἔτρεχε τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς.
Τώρα πὺ δὲκνᾶ τὰ μέλη σου κινεῖς
κι' ὑποχωρεῖ σὰν ἀμπωτὶς ἢ θέληση,
τὸ ἀψὺ τοῦ ταύρου αἷμα σοι
σὰ σκουριασμένην ἄγκυρα
ρεύει στὰ ὑγρά της θάθη
κι' ἀναθυμᾶται τοὺς καιροὺς
πὺ σὰν ἀητὸς ἐδιάβαινες
τὸ σύνορο τοῦ χρόνου.
Γρανίτης ἦταν τὸ κορμὶ
τοῦ λιονταριοῦ οἱ μυῶνες.
Δές, ὄλα ἀνθίστανται στῆ θύελλα
ἢ πέφτουνε μὲ πάταγο
σὰν τὰ ἔλιοκλαδιά.

Ψυχικό, 24.3.75

Ἄποψε

Θ. Κ. ΤΡΟΥΠΗ

Ἄποψε ἡ γῆς ἀντίκοψε τὸ στριφογύρισμά της
 ν' ἀγκρουμαστεῖ τοὺς ἔρωτες καὶ τοὺς καθημούς τῆς πλάσης.
 Κι εἶναι ἡ σιωπὴ τόσο γλυκειά κι ἀπέραντη καὶ κρύα
 Νεκρὴ νεράϊδα πού ζητᾶ μέ τῆ δική μου ἀνάσα
 ν' ἀναστηθῆ στὴν ἀβυσσο ξανθὴ, χλωμὴ, παρθένα.

Στὴ δύση της καρφώθηκε κούπα χρυσὴ ἡ σελήνη
 σὰ θεῖο δισκοπότηρο· πού λές θά κοινωνήσουν
 ἐτοιμοθάνατοι πιστοὶ τοῦ οὐρανοῦ τ' ἀστέρια.

Κι ἀγνάντια μου ἄλλη συντροφιά· τρία θαμπὰ λυχνάρια
 Τὸνα σπινθάει σ' ἀπλερου φρεσκοσκασμένο τάφο.
 Τ' ἄλλο σέ σπῖτι ναυτικοῦ μπροστὰ στὸν Ἄϊ - Νικόλα
 Τὸ τρίτο φέγγει σ' ἀπλερης μισάνοιχτο φεγγίτη
 πού ἀγουρος μπαίνει ἀποθραδὶς καὶ θγαίνει πρὶν χαράξει.

Γολγοθὰς κι Ἀνάσταση

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ

(Σὺ εἶσο; κἀλαίψαν γὰ τὸ δίκιο
 τὴν τιμὴ καὶ τὴ λευτεριά τοῦ λαοῦ μα;)

Τὸ γολγοθᾶ μέ τὸ σταυρὸ στοὺς ὠμούς ἀνεθήκαμε
 κι ἄς μᾶς ἐλόγγιζαν οἱ δῆμιοι κι οἱ ἀπάνθρωποι ἀφέντες.
 Πάντα τραθᾶμε πέρφανοι στὸν ἱερὸ σκοπὸ μας
 σηκώνοντας ἀγόγγυστα τὸ θάρος τῶν ἀγώνων.
 Σέ κάθε μάχη τῆς ἀλήθειας νά ἴμαστε παρόντες
 ἔτσι κλονίζουμε συθέμελα τοῦ σκοταδιοῦ τὰ κάστρα
 νά γκρεμιστοῦν σέ κOURνιαχτὸ μέ τις ρομφαῖες τοῦ δίκιου.
 Μιὰ νέα πλάση ἀντρώνεται ἀπὸ μέσα ἀπ' τὰ συντρίμια
 ὁ ἥλιος τῆς ἀνάστασης νά λάμπει πέρα ὡς πέρα.

Κίτρινος Χριστὸς στὸ Βιετνάμ

ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΜΠΟΥΤΒΑ

Ἦταν τοῦ ἔκλεισαν τὰ μάτια
 μ' ἓνα σκουρόχρωμο πανί εἶπε:
 Βλέπω.

“Όταν τοῦ ἔραψαν τὰ χεῖλη
 μέ φουρκέτα σιωπῆς εἶπε:
 Μιλῶ καὶ τραγουδῶ.

“Όταν τοῦ κλείδωσαν τὰ χέρια
 στὶς χειροπέδες τοῦ φονιά εἶπε:
 Μπορῶ νὰ πετάξω.

“Όταν τοῦ κάρφωσαν τὰ πόδια
 στὸ σταυρό, ξανάπε.:
 Μπορῶ νὰ περπατήσω.

Μὰ ὅταν λόγχισαν μέ τὸ βουκέντρι
 τὴν καρδιά του θρήνησε:
 «Τετέλεσται» ἐλευθερία!

25—8—70

”Ατιτλα

ΤΟΥ ΣΠΕΡΓΙΟΥ ΒΑΛΙΟΥΛΗ

Δέν εἶν’ ἀγριελιές,
 γιὰ νὰ φυτρώνουνε
 στὴν τύχη οἱ τάφοι.
 Θέλουνε κορμιά...

✽

Οἱ κουτσοὶ ὑποδέχονται
 καὶ ἀποχαιρετοῦν τὴ νύχτα
 μέ ὑποκλίσεις.

Μόνο ὅταν χειμώνιασε
 νοιώσαμε τί θὰ πεῖ χινόπωρο·
 τὴν ἀνοιξη τὴν ξέραμε.

✽

Ἐπὶ τὴν ὁδὸ τῆς Σιωπῆς
 μέχρι τὴ λεωφόρο τῆς Νίκης
 μεσολαβοῦν: τὸ χτίριο,
 ἢ αὐλή, κι’ ἡ καγγελόπορτα
 τοῦ Πολυτεχνείου!

Ἐκεῖ προσδιορίζεται τὸ στίγμα μας.

Διάλογος

ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΗ ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ

- Γερόντισσα τοῦ κάμπου μέ τὸ πρόσωπο τῆς γῆς
 ποιὸς δίνει τὴ σάρκα καὶ τὸ χυμὸ τῶν σταφυλιῶν;
- Ἡ βροχὴ καὶ τὰ δάκρυα, ὁ ἰδρώτας κι ὁ ἥλιος.
- Τὸ μπάλαμο τοῦ λαδιοῦ στὸν οὐρανίσκο τῶν φτωχῶν
 γερόντισσα ποιὸς χαρίζει;
- Τ’ ἀνεμοβρόχι, τὰ δάκρυα καὶ τὰ ροζιασμένα χέρια.
- Φτωχομάνα γιὰ πὲς μας ποιὸς κάνει τὰ στάχυα
 ἔτσι γλυκὰ νὰ θροῖζουν;
- Εἶναι τὸ πεινασμένο βλέμμα τῶν παιδιῶν γυιέ μου ποὺ τὰ γητεύει!

★ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΝΑ ΛΥΡΙΚΟ ΤΑΞΙΔΙ

ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ

Θάμα πρόσκαιρο ή ζωή, πορεύεται με γιγάντιες δρασκελιές προς το μέλλον αφηρόντας ζωντανά παντού τα χνάρια της. Τόπους κλημυρωσιμένους από θρύλους, βόξα, δάκρυα και αίμα. Όπου κι αν στραφείς μνήμες αιωνόβιες, καθία φοβερών πολεμικών συγκρούσεων, τοπία λαμπρής ιστορικής δράσης.

Προνομιάχα από τούτη την άποψη ή γή της Ελλάδας αποτελεί με πολύπτυχη και πολύγχη μουσική σύνθεση, που κρατάει σ' έγρήγορη το νοσ και γοητεία: όλες τις αισθήσεις. Η Ροήμαλη της χάρισε τις πιο άδρες, τις πιο χαρακτηριστικές νότιες της. Καθώς ή διασχίζεις νιώθεις μάν ανείπωτη μέθη, με παράξενη γοητεία να σε συνεπαίρνει, πιο δυνατή κι απ' αυτόν ακόμα τον πρώτο έρωτα της νιότης. Μια γοητεία που μονάχα ή ποιήση, όταν είναι πηγαία, κρυστάλλινη και άληθινή, σαν εκείνη του Ζαχαρία Παπαντωνίου, μπορεί να σου χαρίσει. Κι αναφέρμα: στον Παπαντωνίου γιατί μ' αυτόν επιχείρησα το πρώτο ώραιο ταξίδι στη ζωή μου, όταν έφτάχρονο παιδί πρωτοδιάβασα τα Ψηλά Βουνά, το μοναδικό εκείνο και ανεπανάληπτο ως τις μέρες μας σχολικό ανάγνωσμα. Τότε, μπροστά σε κατάπληκτα μάτια μου, είδα να σελαγίζει ένας κόσμος καινούργιος, γοητευτικός, παραμυθένιος, πρωταίβιος. Ένας κόσμος, που και σήμερα ακόμα, εξακολουθεί να παραμένει στη θύμησή μου, πολύτιμο θησαυράκι και καταφύγιο, για τις δύσκολες ώρες της κίτρας και του ψυχικού κόματου ή της ρέμβης και της περισυλλογής. Κι αναλογίζομαι πόσο άδεια θά ήσαν ή ζωή μας και πόσο δυστυχημένοι θά κρεμόμαστε μετέωροι πάνω από το χάος, αν έλειπε αυτό το πολύτιμο στήριγμα που βρίσκουμε καθώς ξαναγυρίζομε σ' αυτές τις πρώτες έμπειρίες της νιότης, σ' αυτό το άκένωτο μεταλλείο της ψυχής.

Από τότε, χρόνια και χρόνια, ή Ροήμαλη δέν έπαψε στιγμή να περιφορμίζει στο νοσ μου και να παίρνει άπίθανες διαστάσεις στη φαντασία μου. Και ή Γρανίτσα, έ τόπος της καταγωγής του ποιητή εξακολουθούσε ν' άσκει πάνω μου ένα παράξενο ρόλο σαγηνευτικού μαγνήτη. Όπου, πριν από τρία χρόνια, με την εύκαιρία των αποκαλυπτηρίων της προσημής του ποιητή, ή εύγενική πρόσκληση του έκλεκτου φίλου, κ. Δημιοσθένη Γούλα, να μιλήσω γι' αυτόν στην πατρίδα του, μου έβωσε την εύκαιρία να τη γνωρίσω επί τέλους από κοντά και να πατήσω με τη σειρά μου τα χώματα που πάτησε άλλοτε εκείνος, σφυρηλατώντας με τη φλογισμένη φαντασία του τ' άθάνατα μνημεία του λόγου που θά μείνουν αποκαλυπτικά και άκατάλυτα.

Η Φύση της, άδρή, δωρική στην εμφάνιση, ήμικς έγχάρδια, φιλόξενη, σαν τους ανθρώπους της, δέν περιμένει να την καλέσεις. Σου άνοίγει αυθόρμητα τις άγκάλες

της νὰ σέ δεχτεῖ. Καί ἀπαράμιλος ζωγράφος, στόλιζε κείνη τήν καλοκαιρινή ὥρα πού τήν περνούσαμε τίς γυμνές κορυφές τῶν βουνῶν της μέ τὸ ἀνήλεο φῶς τοῦ ἥλιου, δίνοντάς τους κάτι τὸ ἀσκητικό, τήν αἴσθησι μιᾶς ἀέναης πάλης. Ἔτσι, ἄγρια καί ξερά βράχια, χύματα φρυμένα ἀπ' τὸν ἥλιο, ἀμπέλια πού σκαρφαλώνουν στὶς βουνοπλαγιές, ἐλατόδασα, πού σχεπάζουν τὴ λίμνη τῆς γῆς, βουνά πού ἀνεβαίνουν καί κατεβαίνουν ἐπιβλητικά, τραμακτικά, ἀπρόσιτα, δὲν εἶναι μόνο τόποι καί βουνά καί φαράγγια καί δάση καί βράχοι. Εἶναι οἱ θαθεῖες ρίζες τῆς ζωῆς, ἡ κοιτίδα καί ἡ παράδοσι τοῦ ἑλληνισμοῦ, οἱ ἀνεξάντλητες πηγές ἐμπνευσι τοῦ Ζαχαρία Παπαντωνίου.

Ἐκεῖ σέ κείνα τὰ βουνά, συνεχίζοντας τήν προγονική μας παράδοσι, οἱ κλέφτες καί οἱ ἀρματολοὶ τοῦ '21 τραγούδησαν τὸ προαιώνιο τραγούδι τῆς λευτεριάς καί τῆς τιμῆς καί δημιούργησαν ἓνα νέο ἦθος ἀνθρώπου καί ἓνα ἄλλο ὕφος παλικαριάς. Ἐδειξαν πὼς ἡ συνέχεια καί ἡ διάρκεια παρὰ τὴ μεσολάβησι τῆς δουλείας, δὲ διακόπηκε, πὼς οἱ ἐπιδράσεις τοῦ τόπου συνεχίζονται τὸ ἴδιο πάντα σταθερές καί γόνιμες ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Δόλωτες, τοὺς Ἀγραίους καί τοὺς Ἀπέραντους ὡς τοὺς σημερινούς Εὐρυτάνες. Διασχίζοντας τὰ τοπία τῆς Ρούμελης νιώθεις νὰ λούζεσαι σὲ πλοῦτη καί ὁμορφιές ἀπέραντων ἐκτάσεων μέσα στὸ χρόνο καί τὸ χῶρο, ν' ἀναπνέεις ἀνέμους ἀπάτητων βουνῶν, ν' ἀνταμώνεις γενναίους προγόνους, νὰ καταλεῖς τὰ μίζερα ἀνθρώπινα ὄρια καί νὰ τέρπεσαι μέ τὴν ἀτέρμονη ποικιλία τῶν ἀνεξάντλητων φυσικῶν καλονῶν. Ἀνακαλύπτεις ἔτσι, τὸ πνεῦμα τῆς ὁμορφιάς, τῆς τρυφερότητας καί τῆς γαλήνης αὐτῆς τῆς ἀγέραστης φύσης, πού τὴν ἀποκαλοῦμε πολλές φορές ἀστόχαστα μητρικά, μὰ πού δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἴδια ἡ μεγάλη καί φιλόστοργη μητέρα μας. Μόνον αὐτὴ μπορεῖ νὰ μᾶς μυήσει καί νὰ μᾶς ἀποκαλύψει τὰ μεγάλα, τ' ἀνεξιχνίαστα μυστικά τῆς ζωῆς. Μαζί της, στὸ μάκρος μιᾶς ἀτέλειωτης μέρας, μιᾶς ἀτέλειωτης νύχτας, συντελεῖται τὸ θάμα τῶν αἰώνιων ἀφθαρτων στοιχείων τῶν ἀστερισμῶν καί τῶν ἀνέμων. Τὴν ἀνοιξιὰτικὴ μέρα μέ τοὺς καταιωνισμοὺς τῶν λάμπειων τοῦ ἥλιου, τὴν αὐγουστιὰτικὴ νύχτα μέ τοὺς γαιμήλιους ὑμέναιους τῶν ἄστρον.

Καί στοχάζομαι πὼς αὐτὸ τὸ θέος πού δοκιμάζουμε ὅταν βρισκόμαστε μπροστὰ στὴ μεγαλοπρέπεια τῶν βουνῶν, τὴν ἡμεράδα τῶν κάμπων ἢ τὴν ἀπεραντοσύνη τῆς θάλασσας, τὴν παραμικρὴ δὲν ἀφήνει ἀμφιβολία, πὼς ἡ μοῖρα μας εἶναι δεμένη ἀξεδιάλυτα μέ τὴ γῆ, πὼς ὁ ἀνθρώπος εἶναι σάρκᾶ ἀπὸ τὴ σάρκα της καί πὼς τοῦτο τὸ θέος δὲν εἶναι παρὰ τὸ μακρινὸ κατάλοιπο μιᾶς ἀπωθημένης μέσα μας ἐμβρυακῆς, ἀρχέτυπης μυήσεως, ἀπὸ τὴν ἐποχὴ ἀκόμα πού ὁ μακρινὸς μας πρόγονος ζοῦσε κυνηγημένος, γυμνὸς καί ἀπροστάτετος μέσα στὶς σπηλιές καί στὰ δάση.

(Ὁ Νίκος Καζαντζάκης γράφει κάπου «Χαρὰ μεγάλη νὰ γυρνᾶς καί νὰ βλέπεις τὴν Ἑλλάδα. Χαρὰ καί μαρτύριο». Τούτῃ τὴ χαρὰ ἔζησα πρὶν τρία χρόνια διασχίζοντας τὴ Ρούμελη.

Ἰλιάς Σμιόπουλος

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΛΙΑΦΟΡΑ

Σημαντικά ιστορικά γεγονότα του κόσμου στους μήνες: Γενάρη — Φλεβάρη — Μάρτη

- 1 Γενάρη, 1822: Το πρώτο προσωρινό Σύνταγμα στην Ελλάδα.
- 18 Γενάρη, 1961: Η δολοφονία του λαϊκού ηγέτη του Κογκρέσσο και ποιητή Λουμιάμπα.
- 21 Γενάρη, 1924: Ο θάνατος του Λένιν.
- 26 Γενάρη, 1942: Η μεγάλη διαδήλωση 6.000 ανεργών στην Αθήνα.
- 30 Γενάρη, 1933: Η άνοδος του Χίτλερ στην εξουσία.
- 31 Γενάρη, 1943: Η μεγάλη νίκη του Στάλινγκραντ.
- 12 Φλεβάρη, 1945: Η υπογραφή της Συμφωνίας Βάρκιζας.
- 15 Φλεβάρη, 1871: Η εξέγερση της Παριζιέζης Κομμούνιας.
- 16 Φλεβάρη, 1964: Μεγάλη νίκη των δημοκρατικών δυνάμεων στην Ελλάδα.
- 19 Φλεβάρη, 1959: Η υπογραφή των συμφωνιών Ζυρίχης και Λονδίνου για την Κύπρο.
- 23 Φλεβάρη, 1943: Η ίδρυση της Εθνικής Πανελλ. Οργάνωσης Νέων.
- 27 Φλεβάρη, 1933: Η πυρπόληση του Ράιχσταγ.
- 27 Φλεβάρη, 1943: Ο θάνατος του Κ. Παλιμά.
- 1 Μάρτη, 1935: Το κίνημα των δημοκρατικών στη χώρα μας που απέτυχε.
- 6 Μάρτη, 1910: Η εξέγερση του θεσ. λαού στο Κιλελέρ κατά των τσιφλικάδων.
- 8 Μάρτη : Γιορτάζεται η διεθνής ημέρα της μητέρας.
- 10 Μάρτη, 1944: Η ίδρυση της Πολ. Επ. Εθν. Απελευθέρωσης (Π.Ε.Ε.Α.).
- 14 Μάρτη, 1883: Ο θάνατος του Καρλ Μάρξ.
- 18 Μάρτη, 1844: Το πρώτο Σύνταγμα στην Ελλάδα.
- 21 Μάρτη : Γιορτάζεται η διεθνής ημέρα για την κατάργηση των φυλ. διακρ.
- 25 Μάρτη, 1821: Η κήρυξη της Μεγάλης Επανάστασης του Γένους.
- 26 Μάρτη, 1881: Η Ένωση Ηεσσαλίας και Άρτας με την μητέρα Πατρίδα.
- 30 Μάρτη, 1827: Η Γ' Εθνική Συνέλευση της Τροιζήνας.

★

ΑΠΟ ΤΟ ΑΛΗΘΙΝΟ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ

Ο κ. Δασκαλάκης, συντηρητικός καθηγητής του «άθηναιο» προσπάθησε έναν καιρό που έκτοξεύονταν από τα ραδιόφωνα τα πιο άσυνάρτητα και γελοία ψέματα, να δικαιολογήσει τον αρχιδαίμονα φαναριώτη Μαυροκορδάτο, στυλοβάτη του κοτσαμπασισμού στη μεταπελευθερωτική εξουσία της χώρας, θεμελιωτή του ξενόδουλου φασιστικού

κατεστημένου. (που σέρνεται ως τα σήμερα) και δολοφόνο των μεγάλων λαϊκών ηγετών του Εικοσιένα του λαού μας: Αντρούτσου Καραϊσκάκη. Αυτόν λοιπόν τον «τζιτζιλε — φιντζιλε» που έλεγαν ο Δουσεάς και τον συνεταιίρο του Κωλέττη, τον «ερποντα όφιν εις τὰ σπῆθη τῆς Ἑλλάδος» κατά Μέντελων «τόν χαθεμένο τῶν τυράγγων Μαυροκορδάτο όπως τὸν ἀποκαλοῦσε ὁ Μακρυγιάννης. Βέβαια, ὁ κ. Δασκαλάκης πολὺ μικρὴ σχέση ἔχει μὲ τὸ λαό, μὲ τὴν ἀληθινὴ ἱστορία τοῦ Εἰκοσιένα. Ἀλλὰ, τοῦ δολοφλόκου ξε-

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΙΔΡΥΣΗ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

πουλητή τῶν ἱερῶν καὶ ὀσίων μας στοὺς Ἕγγλους πειρατές, δὲν πρόφτασε ὁ «Ρούμελη Βαλεσῆ» Καραϊσκάκης (καθὼς τὸν εἶχε φοβηθεῖ ὀλόκερη ἡ Τουρκία καὶ ὁ σουλτάνος Μαχμούτ) νὰ τοῦ ὑπογράψει τὴν καταδίκη του «μ' ἓνα βόλι στὴν μπάλα» ὅπως εἶχει ὀρκισθεῖ στὴ δίκη τοῦ Αἰτωλικοῦ. Γιὰ τὸν κ. Δασκαλάκη ὅμως, παραθέτουμ' ἓνα ἄρθρο ἀπὸ ἔγγραφο ὑποταγῆς τοῦ Μαυροκορδάτου, γιὰ νὰ μάθει πῶς ὁ χαρτογιακὰς καὶ ραδιοὔργος ἐκεῖνος τυφλὸς λιμοκοντόρος καὶ ξενοκίνητος, ξεπουλοῦσε τότε στ' Ἀνάπλι, στοὺς ἀφορισμένους «προστάτες» τοῦ Κάλβου Ἑγγλέζους τὰ ἱερὰ καὶ ὄσια τῶν Ἑλλήνων, ὅπως τὸ ἔχει ὁ Τρικούπης στὴν ἱστορία του : «Ἄον. Τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος δυνάμει τῆς παρουσίας πράξεως, θέτει ἐκουσίως τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην τῆς αὐτοῦ ἐλευθερίας, ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ὑπάρξεως ὑπὸ τὴν μοναδικὴν ὑπαρᾶσπισιν τῆς Μεγάλης Βρεταννίας...»

Δηλαδή, ἔβγαζε τὸ κόκκινο φέσι τῶν Τούρκων καὶ φοροῦσε στοὺς ἀθώους καὶ φλογεροὺς ἀγωνιστὲς προγόνους μας τὸν μαῦρο μπερὲ τῆς ἀλθιόνας ἀλεπούς. Καὶ ξέρετε πότε; Ὅταν τὸ ἐγκυβερνημένο ἀπὸ τὴν κυβέρνησή του Μεσολόγγι, ἔδινε μοναδικὰ κ' ἀπαράμιλλα γὰ τὴν ἀνθρωπότητα παραδείγματα ἡρωισμῶν, αὐταπαρνήσεως καὶ αὐτοθυσίας στὸν φοβερὸ Ἰμπραήμ, καὶ στὸν θέβηλο Κιουταχί. Ἄς ὀψεται λοιπόν, ὁ ντιλετάντης Μαυροκορδάτος καὶ τεμενάκιας ὑπηρέτης τῶν Ἀγγλοτούρκων, κ' ἄς ἔχει τὴν καταλαλιὰ τῶν γενεῶν τῆς ἱστορίας.

Ἐμᾶς, δὲν μᾶς χρειάζεται ἡ ἀπὸ τὴν ἀνάποδη διαφώτιση γιὰ τὴ δρᾶση καὶ μνήμη του ἀπὸ τὸν κ. Δασκαλάκη, γιὰτὶ ὁ λαὸς μας, σέβεται τὰ δίκαια μνημεῖα καὶ θαυμάζει τὴν ἀγαθὴ μνήμη τῶν πατέρων του, «γιὰ νὰ μιμεῖται καθὼς ἀξιῶναι ὁ Δημοσθένης τίς ἀρετὲς ἐκείνων»..

★

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

Τὸ ὅτι, ὁ Γ. Παπανδρέου καὶ μερικοὶ ἄλλοι ἡγέτες τὸ 1944 ἔπαιζαν τὸ παι-

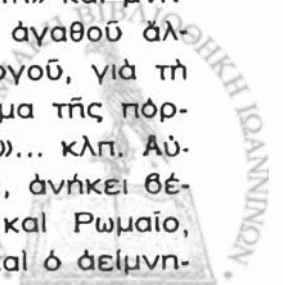
νίδι τῶν Ἕγγλων ἱμπεριαλιστῶν καὶ ἐδραίωσαν στὴν ἐξουσία, μιὰ ἐθνοκάπηλη ὀλιγαρχία, – πού τόσα δεινὰ ἐπισώρευσε στὴν πολύπαθη χώρα μας – τὸ ἐπιβεβαίωσαν ὅλοι οἱ ἱστορικοὶ πού καταπιάσθηκαν μὲ τὰ δραματικὰ ἐκεῖνα γεγονότα τῆς νεώτερης πολιτικῆς μας ἱστορίας. Ἀλλά, ἐκτὸς ἀπὸ τὰ τηλεγραφήματα τοῦ ἀρχιμακελάρη Τσῶρτσιλ : «.. συμπεριφερθεῖτε εἰς τοὺς Ἕλληνας ἄνευ οἴκτου, ὡς εἰς νεοκατεχόμενὴν χώραν, διότι χρειαζόμεθα τὰ λιμάνια τῆς διὰ τὸ ἐμπόριόν μας...» κλπ., ἔρχονται καὶ ἄλλοι ἀξιοὶ τῆς ἱστορικῆς ἀλήθειας ἐρευνητὲς μετὰ τὸν Ἰατρίδη, δύο διακεκριμένοι τῆς ἑλληνικῆς δημοσιογραφίας, οἱ κ.κ. Κ. Κυριαζῆς καὶ Ἑπαμ. Μπούφαλης, νὰ μᾶς τὸ ἐπιβεβαιώσουνε μὲ ἀδιάψευστα ντοκουμέντα. Ὁ πρῶτος λαός, μὲ μιὰ ἀνάξια ἠγεσία». Ὁ δεῦτερος τονίζει στὴν «Ἀθηναϊκὴ» τίς 18.2. γράφει ὅτι : τότε εἴμαστε «ἓνας ἀξίος '75 ἀνάμεσα σ' ἄλλα ὅτι : «Ὁ Γ. Παπανδρέου, ἦρθε στὴν Ἑλλάδα, ὡς πρωθυπουργὸς τῆς ἀπελευθέρωσης, καὶ ἔφερε μαζί του τοὺς Ἕγγλους, ὄχι γιὰ νὰ πολεμήσουν τοὺς Γερμανοὺς πού ἔφευγαν, ἀλλά, γιὰ νὰ ἐπιβάλουν μιὰ ὑποθετικὴ τάξη στὰ ἑλληνικὰ πράγματα... Αὐτὸ ἦταν τὸ μεγαλύτερο λάθος πού διέπραξε ὑπὲρ τῶν ἀνεπιθυμητῶν «προστατῶν» τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ».

★

ΑΓΑΘΟΛΟΓΙΕΣ

ΚΑΙ ὁ ΑΛΗΘΙΝΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ

Σ' ἓνα ρεπορτάζ στὴν «Ἀύγη» 6.8.74 («Ἡ νύχτα τῶν τάνκς») ὁ πολυφώτιστος καὶ «μεγαλόψυχος» κ. Τ. Βουρνᾶς, ἀποκαλεῖ τὸν Τσῶρτσιλ «μακαρίτη» καὶ μνημονεύει διδάγμα τάχα τοῦ ἀγαθοῦ ἄλλοτε Βρεταννοῦ πρωθυπουργοῦ, γιὰ τὴν δημοκρατία... «μὲ τὸ χτύπημα τῆς πόρτας τὸ πρῶν ἀπὸ τὸ γαλατᾶ»... κλπ. Αὐτὸ τὸ παράδειγμα = ἀξίωμα, ἀνήκει βέβαια σὲ ἀρχαῖο Ἕλληνα καὶ Ρωμαῖο, ἀλλὰ τὸ ἔλεγε στὴ Βουλὴ καὶ ὁ ἀείμνη-

στος Γιάννης Πασαλίδης 'Όσοο ό έλ-
 ληνικός λαός δέ δέχεται ποτέ από θρυ-
 κόλακες τής μεταπολεμικής σκλαβιάς
 του μαθήματα αληθινής δημοκρατίας, δ-
 πως: Συμπεριφερθείτε εις τούς Έλλη-
 νας ως εις νεοκατεχόμενιν χώραν...»
 κλπ. (Τσώρτσιλ πρὸς Μάκ - Μίλλαν και
 Σκόμπυ Δεκ. 1944). Οί έκασοντάδες χι-
 λιόδες νεκροί άδελφοί μας καταριούν-
 ται κι' από τούς τάφους τὸ μακόθριο πει-
 ρατή και μακελάρη τού λαού μας τὸ '44
 και τὸ '45 - '49 πού μός παρέδωσε και
 στούς άλλους γκάγκστερ Βέν - Φλίτδες
 γιά νά μός μετρούν τὸ άλογάριστο τί-
 μιο κι' άλικο αίμα μας μέ τά δολλάριά
 τους (Βιβλίο «Φωτά και τσεκούρι» Άδέ-
 ρεφ). 'Ό σατανικός διπλωμάτης, δέν
 συμπεριφέρθηκε σαν σύμμαχος, παρά
 σαν κόλακας μέ τὸ «οί ήρωες πολεμοῦν
 σαν Έλληνες...». Και τανάπαλι, Έπι-

βλήθηκε σαν στυγνός επιδρομέας και
 κατακτητής. Τόν Τσώρτσιλ ή σοσιεδεσθ
 έφημερίδα «Λετον Μπλάντετ» πρόσφα-
 τα τόν αποκαλει: «έναν από τούς με-
 γαλύτερους εγκληματίες πολέμου...». 'Ο
 άρειψάνος Ούνι «έπέμενε νά χρη-
 σιμοποιηθεί ή άτομική βόμβα στη Χιρο-
 σίμα και τὸ Ναγκασάκι». Έργάστηκε
 παμπόνηρα υπέρ τού ναζισμού, «έπι-
 ζοντας πώς ό Χίτλερ θα μπορούσε νά
 καταβάλει και συντρίψει τήν ΕΣΣΔ γιά
 τήν ανακαίτηση τών σοσιαλιστικῶν τά-
 σεων στον κόσμο. Και έδωσε πρώτος τὸ
 σύνθημα ό «μακαρίτης» (!) (κατά -
 Βουρνά) γιά τήν αποικιακή κυριαρχία
 στην Άσία και τήν έκρηξη τού θιετνα-
 μικού πολέμου. Άς τόν μακαρίζουν λοι-
 πόν οι έωσφόροι στην κόλαση, καθώς
 είχε μεταβάλλει και τή χώρα μας τὸ
 '44 - '49 σ ένα άπέραντο νεκροταφείο!

Δυὸ σταυραετοί

Ἡ ύπόθεσι, τῶν δύο ἀνταρτίων τῆς Κρήτης συγκίνησε ὄχι μόνον τὸ πανελλήνιο,
 ἀλλὰ καὶ τῶν ἑλλῶν λαῶν τίς καρδίαι, ὡν πρόσφατα τῷ Γάλλων στρατιωτικῷ πρὸ
 δρέθηκε σὲ κάποιον δάσος ἐκστασιασμένως κι' ἀγρίας, καθὼς τώρα αἰσιάνθηκε πῶς τέ-
 λειωνσε ὁ πόλεμος ἔπειτ' ἀπὸ 30 χρόνια!... Γιά τῶν ἡρώων τῆς Ἑθνικῆς Ἀντίστα-
 σης Γ. Τσημπανάκη, καὶ Σ. Μπλαζάκη, ὁ Σιμῶντης ποιητῆς Χρ. Χριστοδουλάκης ἔ-
 πλασε καὶ μᾶς ἔστειλε τὴν παρακάτω ποιητικὴ ἀπολογία τους:

ΤΟΥ Χ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΚΗ

Τριάντα πέντε ὀλάκερα χρόνια μέ τὸ ντουφέκι
 καὶ τ'ἀγρίμια συντροφιά καὶ τούς ἀητούς παρέα.
 Τῆ λευτεριά ζεσταίναμε νά μὴν μᾶς ξεπαγιάσει,
 ὥσπου ναρθεῖ τὸ λιόβγαλμα νά πάρουμε σινιάλο.
 Δύσκολα τὰ περάσαμε τούτα τὰ μαῦρα χρόνια...
 Πίναμε λάσπη γιά νερὸ τρεφόμαστε μέ ρίζες.
 Καὶ στίς κορφές στὰ ξάγναντα φυτεύαμε συντρόφους
 λεβέντες πού πεθαίνανε ὀλόρθοι σαν τὰ δέντρα.
 Μαδάρα κι' Ἀποκόρωνα κι' ἔσεῖς Λευκά μας Ὀρη.
 Φαράγγια δροσορεματιές, λημέρια μας καὶ σπήλια.
 Κι' ἔσεῖς συντρόφοι σύνδεσμοι κι' ὄσοι συμπαραστάτες
 εὐχαριστοῦμε ὄλους σας καὶ σᾶς εὐγνωμονοῦμε.
 Κι' ἀγρίμια κι' ἀγριμάκια μας, λάφια μας καὶ Κρί - Κρί μας.
 Ἐχετε γειὰ καὶ φεύγουμε τραβοῦμε γιά τούς κάμπους.
 Νά σκάψουμε νά σπείρουμε, ζεστὸ ψωμί νά φᾶμε.
 Κ' ἡ Λευτεριά ξεκίνησε καὶ ροβαλάει στίς πόλεις.

Μὲ τὴν πειθῶ τῶν ἀριθμῶν

Στὴν Ἑλλάδα σύμφωνα μὲ ἐπίσημη στατιστικὴ τοῦ 1971 1) οἱ ἀγράμματοι ἀπὸ 10 χρονῶν καὶ πάνω ἀνέρχονται σὲ 1.150.000 2) οἱ μέχρι τὴν τρίτη δημοτικού ἡμιαγράμματοι ὑπερβαίνουν τὰ 2.500.000 καὶ 3) ἡ βρεφικὴ θνησιμότητα στὴ χώρα μας εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀπὸ ὅλες τὶς ἄλλες τῆς Εὐρώπης.

⚡

Οἱ χώρες ποὺ παρέχουν ψῆφο στοὺς δεκαοχτάχρονους νέους εἶναι 12 : Γαλλία, ΕΣΣΔ, Κίνα, ΗΠΑ, Δ. Γερμανία, Ἀγγλία, Καναδᾶς, Πολωνία, Σουηδία, Νορβηγία, Ἰσραήλ, Ὁλλανδία.

⚡

Στὴν Ἀβυσσυνία πέθαναν τὸν περασμένο χρόνο ἀπὸ τὴν πείνα 250.000 Αἰθίοπες.

⚡

Στὴν Ταϊλάνδη, πέθαναν στὴ χρονιά τοῦ 1974 55.000 παιδιά ἀπὸ ἀσιτεία κάτω τῶν 5 χρονῶν.

⚡

Στὶς ΗΠΑ ὑπάρχουν 20.000 ἑκατομμυριοῦχοι...

⚡

Ἐκατὸ μικροὺς καὶ μεγάλους πολέμους διεξήγαγαν οἱ ΗΠΑ τὰ τελευταῖα 25 χρόνια, γιὰ νὰ σταθοῦν καὶ νὰ κυριαρχήσουν οικονομικὰ στὸν μισὸ πληθυσμὸ τῆς γῆς.

⚡

Ἀπὸ τὴ στατιστικὴ ὑπηρεσία, παίρνουμε τοὺς παρακάτω θλιβεροὺς ἀριθμοὺς, γιὰ τὴ χρονιά τοῦ 1968, ποὺ πέθαναν 72.862. Πιο κάτω παραθέτουμε τὰ αἷτια :

- Μία γυναίκα πέθανε ἐνῶ τῆς ἔκαναν ἀμβλωση.
- 314 ἄτομα αὐτοκτόνησαν.

● Πέντε πέθαναν ἀπὸ τυφοειδῆ πυρετό, 8 ἀπὸ διφθερίτιδα, 5 ἀπὸ ὄξεια πολιομυελίτιδα, 13 ἀπὸ κοκκύτη, 38 ἀπὸ ἰλαρὰ, 33 ἀπὸ σύφιλη καὶ τὰ ὑπολείμματά της.

● Ἀπὸ φυματίωση τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος 861 ἄτομα καὶ ἀπὸ φυματίωση ἄλλων μορφῶν 50.

● Ἡ ἀβιταμίνωση καὶ οἱ στερητικὲς νόσοι «σκοτώσαν» 95 ἀνθρώπους.

● 984 ἄτομα ἔχασαν τὴ ζωὴ τους ἀπὸ αὐτοκίνητα καὶ 2.099 ἀπὸ ἄλλα ἀτυχήματα.

● «Θραύση» ἔκαναν : Τὰ κακοήθη νεοπλασμάτα καὶ νεοπλασμάτα τοῦ λεμφικοῦ καὶ αἰμοποιητικοῦ ἵστοῦ (10.930 θάνατοι), οἱ ἐγκεφαλοαγγειακὲς νόσοι (9.989 θάνατοι), ἰσχαιμία τοῦ μυοκαρδίου (4.841 θάνατοι), ἄλλες ἀσθένειες τῆς καρδιᾶς (5.908 θάνατοι).

● Ἀπὸ γρίπη πέθαναν 1.155 ἄτομα, ἀπὸ σκληροκοιτίτιδα 46 καὶ ἀπὸ πνευμονία 3.494.

Στὴ Χιλή ἡ CIA τῶν ΗΠΑ διέθεσε γιὰ τὸν Πινοσέτ καὶ τὴν κτηνομαφία του 11.000.000 δολλάρια.

Σήμερα στὴ Χιλή βρίσκονται 100.000 ἐξόριστοι, 30.000 ἐκτελεσμένοι, 60.000 τραυματίες καὶ 600.000 ἀνεργοί.

⚡

Ἡ ΕΣΣΔ ἀποκαλεῖται χώρα τοῦ βιβλίου, ἔχει 360.000 βιβλιοθήκες, μὲ 3,5 δισεκατομμύρια τόμους. Στὴ Μόσχα ἡ μεγαλύτερη «Πανερωσιακὴ Κρατικὴ τῆς ξένης λογοτεχνίας» ἔχει πάνω ἀπὸ 4 ἑκατομμύρια βιβλία σὲ 132 ξένες γλώσσες, ποὺ φυλάγονται σὲ ὀκταώροφο κτίριο μὲ ράφια μήκους 90 χιλιομέτρων.

⚡

Στὶς ΗΠΑ ἀπὸ τὶς 450.000 καρδιοπαθῶν τὸ χρόνο πεθαίνουν οἱ 75.000 (Τάιμς Ν. Ὑόρκης).

Οἱ συγγραφεῖς καὶ ἡ ἀξιολόγησις

•Κόνω κριτικὴ δημιουργίας
ὁ δὲ φάχωντας νὰ βρῶ λάθη»
ΜΙΧΑΗΛ ΑΓΓΕΛΟΣ

ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ Λ. ΜΑΛΑΜΑ

Οἱ μεγάλοι τοῦ αἰῶνα στὴν ποίησις

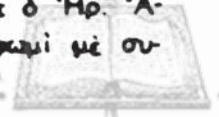
Μόνον στὴν παρέλευσι, μὲς πεντηκονταετίας εἴματα πὲ θέσι, νὰ ἀξιολογήσουμε τὰ μεγάλα ταλέντα καὶ τὰ πραγματικὰ μεγάλα ἔργα καὶ μὲς δίνουσι τὰ ἐχέγγια μὲς παραπέρα μακροχρόνιαις ἀθανασίας. Πιὸ σύντομα, δὲ μὲς παρέχεται τῆ προσφορά καὶ ὁ χρόνος νὰ κρίνουσι, νὰ κατατάξουσι καὶ νὰ καταξιώσουσι αἰσθητικὰ καὶ ἱστορικὰ ἕναν ἀληθινὰ μεγαλόπνοο ποιητὴ, μὲ πρότυπο καὶ ἀνεπανάληπτο ἔργον ἕναν ποιητὴ ἀγωνιστὴ, καὶ ὁδηγητὴ καὶ ν' ἀγκυλιόζει, νὰ ἐκφράζει καὶ νὰ σμίγει ἐλάκεις ἐποχάς, ἀνθρώπους, γενεάς, πολιτισμούς καὶ αἰῶνας, νὰ κλείνει πρὸ μάτι τοῦ νοῦ τοῦ τοῦ σήμερον πὲ μικρογραφία. Καὶ ὅπως θὰ ἔλεγε ἕνας Κινέζος ποιητὴς, τὸ 300 π.Χ. ὁ Λι Τσι βίαιος: «μεγάλος ποιητὴς εἶναι ἕκείνος καὶ πᾶναι καὶ κλείνει ἄνετα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴ γῆ, μὲς πρὸ κλαυθίου τῆς φέρμας τοῦ». Ἀλλὰ καὶ ὁ Βουκάλιος εἶπε πρὸς τὴν ποίησιν: «μοιᾶζει μὲ ποταμὸν ἀργὸν καὶ ἐσθλόν, καὶ μὲς τοῦ οἱ μικροὶ ποιηταὶ σὺν τ' ἀρνιαὶ βουτῶν μόνον τὰ πόδια τοῦς στὴν ὄχθη, μὲ οἱ μεγάλοι, κολυμπεύουσι μὲ ἄνετα, σὺν οἱ γιγάντιοι ἐλέφαντες». Στὴ χώρα μὲς λακόν, τῆ πρώτη πεντηκονταετία στὴν ποίησιν κατὰ τὴν ταπεινὴ μὲς γνώμη, δὲν καταξιῶναι ἄλλος πρὸ μεγάλου στὴν ποίησιν, ἀπὸ τοῦς παρακάτω: Κάλβος, Σολωμὸς, Παλαμάς, Βάρναλης, Σικελιανός.

Γιουσέφ Ἐλιγιὰ

Πέρασαν 44 χρόνια ἀπὸ τὸ θάνατον τοῦ Γ. Ἐλιγιὰ. Ὁ Ἑλληνοαβραϊκὸς ποιητὴς ἀφῆσε τὴν γαμὰτη πίκρα (ἀπὸ τοῦς καταπρηγμούς) καὶ νοσταλγία γιὰ τὰ Γιάννινα καὶ τὸ λαὸ τῆς τελευταίας τοῦ πνοῆς στὴν Ἀθήνα σὲ ἡλικία 29 χρονῶν, πάνω στὴ δημιουργικὴ ἀκμὴ τοῦ. Εἶχε ἀπὸ νεαρὴ ἡλικία καθαρῶς μετὰ τὰ νόματα τοῦ σοσιαλισμοῦ. Εἶχε συνειδητοποιήσει τὴν ἀνάγκη τοῦ διαφωτιστικοῦ ἀγῶνα, γιὰ ἕναν καλύτερον κόσμον. Τὸ σκόρπιο ἔργον τοῦ συγκέντρωσε καὶ ἐπιμελήθηκε πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ὁ Γ. Ζωγραφάκης καὶ ὁ ἐσθλ. οἶκος ἐδωδώνης πρόσφερε σ' ἕναν τόμον τὴν ἐκδοσὴν τοῦ. Ὁ ποι-

ητὴς τοῦ δραματικοῦ ρεαλισμοῦ τῶν Ἑτραγουδιῶν τῆς Ρεββέκας, τοῦ Ἑ' Ἀσματος τῶν Ἀσμάτων» στάθηκε ἕνας ἀπὸ τοῦς πρώτους φωστῆρες καὶ ὁδηγητῆς στὰ Γιάννινα ἀπὸ τὸ 1918 ὡς τὸ 1925. Μῆρες σήμερον δὲν τιμῆθηκε ὅσο τοῦ ἀξίει. Ἀτῆ γαυτὸ, στάθηκαν οἱ ἀγῶνες καὶ οἱ προσθετικαὶ τοῦ πεποιθήσεως. Μὰ ἔρχεται τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου καὶ οἱ ἀνθρώποι τοῦ λαοῦ πρὸ ἀνῆκει ὁ Ἐλιγιὰ, τὸν θυμούνται πάντα, τὸν πανοῦν, καὶ τὸν τιμοῦν καὶ τὸν ἀνασταίνοσι σὺν ἀγωνιστῶν παράδειγμα πρωτοπορίας νὰ μπαινοῦν σὲ συνειδητῆς γενεῶν, σὺν ὑποδειγματικὸς ἀγωνατῆς καὶ ἀληθινὸς ποιητῆς. Ὀρφανὸς ἀπὸ μικρὸς ὁ Ἐλιγιὰ, σπούδασε μὲ χῆλικες δυὸ στερήσεις. Κάποτε ὁ Ἡρ. Ἀποστολαῖδης γιὰ νὰ τοῦ δώσει φωνὴν μὲ συ-

νεργασία του στο λεξικό του «Πυρσού» θέλησε να τον δεσμεύσει να μη ξαναγράψει κοινωνική κι' επαναστατική ποίηση. Μά ο Ε. και σαν καθηγητής και σαν αγωνιστής, είχε κάποιον ανώτερο κοινωνικό προσορισμό. Στα Γιάννινα γύρω στα 1912 με '20, οι άρχηγοί της Ισραηλιτικής κοινότητας, τον κατατρέχουν για να τον εξοντώσουν. Τον παραδίνουν στην αστυνομία, το κλειούμε φυλακή. 'Ο 'Ελιγιά στέκει ακλόνητος μαχητής, άγνος κι ώραϊος Ιδεολόγος, ένας θαυμάσιος σοσιαλιστής πής εποχής του. Διαμορφώνει τις ριζοσπαστικές Ιδέες του, από τη δυστυχία του κοινωνικού του περιβάλλοντος και την αγάπη του στον άνθρωπο. 'Ανανεωτικά ρεύματα επιδράσεων από την Εύρώπη και την 'Οκτωβριανή 'Επανάσταση, του διαμορφώνουν το πιστεύω του. Είναι μεγάλη ή τιμή του που πρώτος στα χρόνια εκείνα στην 'Ηπειρο και στην 'Αθήνα προσανατολίστηκε προς τις ανώτερες κοινωνικές και ανθρωπιστικές αρχές της σοσιαλιστικής Ιδεολογίας. Λεπτή κι ευαίσθητη Ιδιοσυγκρασία, άληθινά χριστιανική ψυχή, φωτισμένο πνεύμα, ήθικος και άκέραιος χαρακτήρας, πέρασε από τις συμπληγάδες της φτώχειας και των στερήσεων και ύμωσε από τους πρώτους ποιητές του 20ού αιώνα στη χώρα μας το λάβαρο, για τη γενική πρόοδο και την κοινωνική δικαιοσύνη. Βρέθηκε μια φωτογραφία του στη φυλακή με τον τυπογράφο Θαν. Τζιμογιάννη που έγραφε ο 'Ελιγιά πίσω της: «Δύο τίμιοι άνθρωποι φυλακισμένοι από μίαν άτιμη κοινωνία». 'Ο κοινοτάρχης των 'Εβραίων Καμπιλής και άλλοι τονε ξέκαναν από τα Γιάννινα, που τόσο αγαπούσε και νοσταλγούσε ως τη στερνή του ώρα, που τον είχαν φέρει άρρωστο από το Κιλκίς στον Εύαγγελισμό στις 29/7/31. Τούτα τα λόγια ως λογαριαστούν σαν ένα ταπεινό μνημόσυνο στον ανθρωπιστή ποιητή και σοσιαλιστή που έφυγε τόσο πρόωρα από τη ζωή. 'Ο Βάρναλης, ο 'Ισράτι, ο Μαυλακάσης και άλλοι, τον είχαν τότε πολύ εκτιμήσει και αγαπήσει. Στη μορφή της ποίησής του, επηρεάστηκε από Γάλλους ρομαντικούς και παρνασιιστές, και μάς άφησε αξιόλογο έργο. 'Η ποίησή του, συγγενεύει με την τέχνη πολλών νεοκλασικών, όπως π.χ. του Α. Ντε - Βινύ «'Ο Μωύσης» του Γκωτιέ, το «Θύμηση και ρεμβασμός». 'Η «Ρεββόκα» του, με του 'Αλ. Ντε - Μυσσά τη «Λουκία» κ.ά. Παραθέτουμε δυο τετράστιχα

από το ποίημα που έγραψε στη φυλακή στα Γιάννινα.
 «... Βαριά βαριά τη σάρκα μου κροτούν τα
 (σίδερά σου,
 σκλαβιά πικρή, σκλαβιά αίματοδυζάχτρα,
 και λαχταράω για λύτρωμα, για τον πλάσυν
 (άγέρα.
 Μά ώϊμέ τριπλά της φυλακής τα κάστρα.
 Μαύρε σατράπη, άγριε φονιά δέ με νικάς ώ-
 (στάσο
 και ταπεινά ή ψυχή μου δέ λυγίζει.
 Δέ ζητιανεύω λευτεριά, δέ ζητιανεύω χάρη,
 στην πόρτα ώ Κάιν, το κρίμα σου σταλά-
 ζει!»

Μιχάλης Σταφυλάς

'Ο Μ. Σταφυλάς είναι μια έξαιρετική φυσιογνωμία στα Νεοελληνικά ανθρωπιστικά μας Γράμματα' είναι μια σπουδαία πνευματική και παραγωγική μονάδα. Έχει λαϊκές καταβολές, κι ένα άκατασίγαστο δημιουργικό πάθος για την Ιστορία και την τέχνη. 'Οριμησε από τη 'Γρανίτσα Ιεύρυτανίας από το χωριό του Ζαχ. Παπαντωνίου, σαν όλα τα στερημένα χωριατάκια της Ρούμελης, με πό χρησμό της αγωνιστικής και νικηφόρας πάλης. 'Αντιμετώπισε τίμια και θαρραλέα κάθε εμπόδιο και αντίξοότητα της ζωής. 'Αναδείχτηκε σε δ)ντή του ύπουργείου Συγκοινωνιών, γράφοντας περισπούδαστα και πολυσέδιδα έργα μελέτες και κώδικες της ειδικότητάς του. Παρά τη δημοσιούπαλληλική του Ιδιότητα, δρθωσε το ανάστημά σε πρωτοβουλίες καρποφόρες, άπέναντι στα κούφια και στείρα λογοτεχνικά σουλτανάτα της 'Αθήνας και στα όποια σαθρά «καπεστημένα». Γύριζε την πλάτη στη βαυκαλιστική άπραξία και οίηση των άλλων. Στα γράμματα πρωτοπαρουσιάστηκε με μια μελέτη του για τον Ναζίμ Κικιμέτ στα 1950. 'Επειτα πρόσφερε με συναίσθηση εθύνης στην όρθόδοξη κριτική δεοντολογία το βιβλίο «'Η τέχνη και ή τεχνική του λόγου» και άλλα με το ψευδώνυμο Μίχος Στάφης. 'Αργότερα, μετά το θεατρικό του «'Ο Παροκοσμάς» στα 1962, μάς δίνει το βαθιά συναισθηματικό γνωστό του ποίημα «Μοιραλόι για το βάσκαλο που σκοτώθηκε», τη συλλογή διηγημάτων με τον τίτλο «Κατοχή» ένα μυθιστόρημα «Το Τέλος του καλού μας Κόσμου» και την ύπεροχη μελέτη του «Γιάννης Βλαχογιάννης».

Τά διηγήματά του είναι κοινωνικά, αντίστασιακά και αντιπολεμικά άνθησαν σ' ένα είδος νεορεαλισμού και ψυχογραφίας τύπου Τρανλάντων, Βουτυρά, Καρκαβίτσα. Τά περισσότερα κλείνουν μέσα τους δικωμικά και δραματικά στοιχεία, από τή φτώχεια, τή σκλαβιά και πην αντίσταση του λαού μας και οι θετικοί του ήρωες έχουν μία υποδειγματική πίστη και δράση για τὸ ἀλληλέγγυο, τὸ συλλογικό καλό. Τὸ γράφημό του είναι λιτό κι ἀνεπιτήδευτο, και μᾶς πείθει για τὰ προβλήματα πού ἐκθέτει και τὰ μηνύματα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀνθρωπιάς και τῆς εἰρήνης. Τά πηγαία και δημιουργικά του κείμενα, διακρίνονται για τὴν ἀλήθεια και τὴν ἀνθρωπιά τους. Ἡ μοίρα τῶν ἡρώων του, ἀκολουθεῖ τὴν πικρὴ διαπάλη τοῦ θίου για τὴν ἐπικράτηση τῆς ἠθικῆς. Πρόσωπα πού φωτίζουν μὴ ζωηρότητα και στερημένη, ἀλλὰ και παλαιουν για τὴν ἐπιβολὴ σωτήριων ἰδεῶν πού ὑπογορεύουν τὰ κοινωνικά ρεύματα τοῦ καιροῦ μας.

Πρόσφερε τὴ δεκάτομη ἐγκαταλειπταία «Οἱ Γίγαντες τοῦ πνεύματος». Παλιότερα διηύθυνε τὸ περιοδικὸ «Ἑλληνικὸς Λόγος». Σήμερα ἀθύρνος και χαλκέντερος ἐκδίδει τὴ «Πασσαλικὴ Ἑστία». Μέσα ἀπὸ τὶς ἀντίξοες συνθήκες και τὶς ἀνώμαλες καταστάσεις ὁ Σταφυλᾶς ἔχει στὸ ἐνεργητικό του μὴ θετικὴ και ἀξιόλογη προσφορά και κατάθεση στὸν ἀνθρωπιστικό μας πολιτισμό, πού λειτουργεῖ μὴ βαθύτερη και ἐπιεικότερη ἀγάπη στὸν πονεμένο ἄνθρωπο.

Γιῶργος Τσάκαλος

Ἄλα στὴ ζωὴ και στὴν τέχνη εἶναι μορφές και ἐνόητες δράσης πού κινούνται μὴ τοὺς νόμους τῶν ἀντιθέσεων και τὶς γόνιμες ἀλληλεπιδράσεις τῶν ἀντιθέσεων. Βέβαια, ἡ μεγάλη τέχνη δὲν ἔχει ὄρια ὑποβάλλει πάντα και ἐπιβάλλεται παντοῦ. Πρωταρχικὴ ἀξία ὅμως, ἔχει ἡ γνήσια ἐκφραση τῶν προσωπικῶν βιωμάτων τοῦ συγγραφέα ἀγωνιστῆ τῆς ζωῆς. Στὴ λογοτεχνία, ἀναδειχθέντες μεγάλοι ποιητές και πεζογράφοι πού γεννήθηκαν προορισμένοι γιαυτό. Μᾶ ὁ Γιῶργος Τσάκαλος εἶναι ὁ ἀδικημένος πεζογράφος τῆς σκληρῆς δραματικῆς αὐτοβιογραφίας του. Ἐἶναι ὁ συγγραφέας πού ἔξεπῆδησε σὸν «Τὸ ἀ-

γρῆμι τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἀπὸ τὴν πιδ στερημένη και ὀρεσίβια ἀγροτικὴ τάξη τῆς Ἀσκαρίας, και ἔγινε ὁ ἐδραπέτης τῆς φτώχειας ἀντρώθηκε μὴ τὴν πικρα και τὸ βασανιστῆς ἀνέκων στὸ ξενοδοχεῖο τῆς μικροπληρωμῆς σὸν ὁ Γκόρκι και ἡ «Ἀγκομαχώντα» στὴν παλαιπωρία για ἀνάδειξη και πάλη, χωρίς ποτὴ νὰ χάσει τὴν πίστη και τὴν ἀπιστοβία του στὴν ἐπιτυχία και τὴν προκοπή. Στὴ Μικρασία ἔγινε ἐδραπέτης τοῦ Χάρου για νὰ μᾶς δώσει ἀργότερα και τὸ «Κράτος τοῦ ζῆφου» μὴ τὶς δραματικὲς ἐμπειρίες τῆς τελευταίας προπολεμικῆς περιόδου. Ὁ Γ. Τσ. εἶναι μὴ υποδειγματικὴ προσωπικότητα στὸν κόσμο τῶν γραμμάτων μας, και ἀβλοβῆς βραβεῖων στὸν Σ.Ε.Λ.

Ἄν λογοτεχνικὴ δικαιοῦται μὴ πολὺ ἀξιόλογη θέση στὰ Νεοελληνικὰ Γράμματα. Τὸ ἀγαθὸ κίνητρο τῆς δημιουργίας του εἶναι νὰ ὠφελήσει, ἐξαμολογώντας και περιγράφοντας τὴ μοίρα του. Τὸ ἔργο του δίνει ἀβλα του προεκτάσεις σὲ κοινωνικὲς και ριζοσπαστικὲς ἰδέες. Οἱ συναισθηματικὲς ἀφηγήσεις του εἶναι συγκλονιστικὲς, γιατί εἶναι ἀληθινές. Οἱ ἀναγνώστες τῶν ἔργων τοῦ Γ. Τσ. διδάσκονται πολλὰ ἠθουγραφία, ρεαλισμὸς και ἔνας πρῆμιτιβισμὸς ἐναγκαλίζονται μ' ἕνα δικὸ του λακτικὸ ὕφος, και μᾶς χαρίζουν μὴν ἰδιόμορφη λογοτεχνία ἀξιοθαύμαστη για τὶς βαθὰ συγκινητικὲς τῆς περιπέτειες, τὴν ἠθικὴ τῆς δύναμη και λύτρωση.

Γιάννης Παυλάκης

Ἄ κ. Γιάννης Παυλάκης, εἶναι μὴ ἐξέχουσα φυσιογνωμία στὰ φιλολογικὰ μας Γράμματα. Διαπρεπὴς καθηγητῆς μὴ τὸ δικὸ του σχολεῖο «Θεμιστοκλῆς» στὸν Πειραιᾶ, ἀγωνίζεται τίμια ἐνάρετα και δημιουργικά για μὴ προσδευτικὴ και ἀνθρωπιστικὴ παιδεία. Τὸ φωτεινὸ του πνεῦμα ἀκτιμιέται και ἀπὸ πολλὰ προηγούμενα βιβλία του, ἀλλὰ και μὴ τὰ τελευταία του: «Ὁ φυσιολόγος Σαλῶ μὸς» και ὁ «Οἰδίπους Τύραννος». Μ' αὐτὰ μᾶς ἀπακαλύπτει ἐφόδια γνώσεων και βάρος κριτικῆς ἀξίας. Ὁ Γ. Π. εἶναι μὴ καθαρὴ και ἠθικὴ συνείδηση τοῦ ἀπαιδευτικού μας κόσμου. Ταυτίζει τὴν τέχνη μὴ τὴ σωστὴ παιδεία, και τὴν πνευματικὴ του ἐφοση, μὴ τὴν

εύθυνη για τις ιστορικές ανάγκες και τα κοινωνικά αίτήματα της εποχής μας. Έτσι, σαν μελετητής και δοκιμιογράφος, μάς χαρίζει με τη δική του αντίληψη και πείρα τόν άληθινό Σολωμό, και τόν τραγικό μας Σοφοκλή. Τα ούσιαστικά στοιχεία του για τους δυο μεγάλους είναι: τὸ ἐσώτερο δράμα, ἡ ὀμορφιά, ἡ φύση, ἡ πάλη για τὴ λευτεριά, ἡ φιλοσοφικὴ ἐνατένιση τοῦ κόσμου, καὶ οἱ καρποφόρες καταβολές τῆς φυλῆς του. Ὁ Γ. Π. κάνει θεώρηση τοῦ μεγέθους τῆς ποιητικῆς ἀλήθειας· καὶ δίνει νέες διαστάσεις καὶ νέο φῶς στοὺς δύο βετεράνους, στὸν ἀρχαῖο τῆς τραγωδίας, καὶ στὸν νεώτερο τῆς ποίησης. Προβάλλει ὑπεύθυνα τὰ στοιχεία ποὺ τὸν συγκίνησαν περισσότερο καὶ δίνει ἰδιοπλασμένες τὶς ἐπιδόσεις ἐκείνων, με μιά τέχνη ἀμεση καὶ γοητευτικὴ ἐπιβεβαίωση τῆς ἀλήθειας. Τὶς ἐργασίες τοῦ Γ. Π. τὶς χαρακτηρίζει μιά βαθύτερη καὶ καθολικότερη ἀνάλυση ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Αὐτὰ τὰ ἀγαθὰ ἀποτελέσματα, ἀντλοῦν μιά ζηλευτὴ δύναμη, ἐπικουρικὴ στὰ ἐθνικοκοινωνικά μας ἰδανικά καὶ μιά ἐρευνητικὴ καὶ ούσιαστικὴ κριτικὴ εὐφορία συνυφασμένη με τὶς ἀνάγκες τῶν πνευματικῶν μας ἐξελίξεων. Ὁ κ. Παυλάκης μάς ἀποδείχνει καὶ μάς προσφέρει τὸ τοῦ Σολωμοῦ μας ἀξίωμα: «Ἀγάπα γιὰ νὰ ζεῖς, καὶ ζήσε ν' ἀγαπάς».

Χαράλαμπος Πέτσκος

Βρισκόμαστε μπροστὰ σ' ἓναν ἀληθινὸ συγγραφέα. Εἶχαμε δοκιμάσει πρὶν ἀπὸ χρόνια τὴ σκηNIKὴ χαρὰ τοῦ ἔργου του «Καλπὰκι - Καλαμάς», διασκευασμένο ἀπὸ τὸ σκηνοθέτη καὶ καλλιτέχνη Μίλτο Τσίρκα στὰ Γιάννινα. Ἐνα πολεμικὸ καὶ πατριωτικὸ δράμα ποὺ θύμιζε «Τὸ τέλος τοῦ ταξιδιοῦ» τοῦ Σέριφ. Τελευταῖα μάς χάρισε τὴ συλλογὴ του «Ταβέρνα ἢ εὐτυχία» μιά ρεαλιστικὴ καλόκαρδη καὶ συγκινητικὴ διηγηματογραφία. Παρὰ τὴ διαπίστωση τοῦ Ὁράτιου ὅτι ἓνας συγγραφέας δὲν εἶναι δυνατὸ ν' ἀρέσει σ' ὅλο τὸν κόσμο, εἴμαστε βέβαιοι ὅτι, ὁ Χ. Π. κερδίζει ὅλους τοὺς ἀναγνώστες του γιατί συμφαίνει τὸ δραματικὸ με τὸ κωμικὸ στοιχεῖο. Καὶ αὐτὴ κατὰ Σαίξπηρ εἶναι ἡ πιὸ δυνατὴ καὶ ἀπολαυστικὴ τέχνη.

Ὁ καλοκάγαθος καὶ ἀκέραιος συγγραφέας,

ἔχει αὐτὸ τὸ μέτρο καὶ τὴ σύζευξη σὲ ἀνατομίες ἱλαροτραγικῆς καὶ χαριτωμένες. Τὸ γράψιμό του εἶναι στρωτὸ ἀπλὸ καὶ φυσικὸ. Σκιτσάρει ἀβίαστα με κέφι καὶ γούστο, ἀπλοὺς καὶ μεγαλεπίβουλους πικάντικους καὶ ἀληθινούς τύπους. Πλάθει τὸ ὕλικὸ μ' ἓνα δικὸ του τρόπο ἐλκυστικὸ κι εὐχάριστο. Πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἥρωές του — ποὺ εἶναι εὐνοημένοι καὶ κινούμενοι ἀπὸ τὴ μοῖρα τους — κεντρίζονται στὸ βάθος ἀπὸ μιά καλόμυχη κοροϊδία. Αὐτὴ ἡ σαρκαστικὴ διάθεση τοῦ σ. συγγενεῦει κατὰ τι καὶ με τοῦ Τραυλιαντῶνη καὶ τοῦ Στάιμ - Στάιμ. Πολλὰ πρόσωπα, τὰ κανακεῦει καὶ ξετυλίγει σ' αὐτὰ ὑπέροχες ἐνδόμυχες διαστάσεις. Πρόσωπα ποὺ ὁ Πέτσκος τὰ κάνει ἀξιαγάπητα, καὶ μπαίνοντας στὸ πετσί τους, γίνεται ἓνα μαζί τους. Βάζει τὶς ἐπιθυμίες καὶ τὶς προοδευτικὲς καὶ ριζοσπαστικὲς ἰδέες, με τὸ πρόσχημα τοῦ κρασιοῦ, στὴν καρδιά καὶ στὰ χεῖλη τους.

Γενικὰ με τὴ διηγηματογραφία του, μάς δίνει ἓναν πολύχρωμο πίνακα τύπων καὶ χαρακτήρων. Αὐτοὶ ἐκμυστηρεῦνται σὲ πλούσιους καμβάδες, πόθους καὶ καημοὺς γιὰ τὴν εὐτυχία τους, ἐλαττώματα, ἐγωϊσμοὺς, ἀπληστίες, ὑπεροψίες καὶ ματαιοπονίες. Ὁ Χ. Π. ἔχει δύναμη καὶ βάθος στὰ διηγήματά του, πείθει με εἰλικρίνεια καὶ γοητεύει με χάρη. Μιά τέχνη σὰν ἀδρὸ κρασί ποὺ σὲ μεθαίνει καὶ τὴ χαίρεσαι, με τὰ διδάγματα καὶ τὰ λυτρωτικὰ μηνύματά της.

Τάσος Ἀναγνώστου

Ὁ Τ. Ἀναγνώστου εἶναι ἓνας ἀξιόλογος λογοτέχνης. Εἶναι ποιητής, γιατί, φλέγεται συναισθηματικὰ παραδαμένος «στὴν αὐθόρμητη καὶ στιγμιαία φωτιὰ τῆς φαντασίας του» ὅπως θὰ ἔλεγε ὁ Μπελίνσκυ. Καὶ ὅταν δὲ ἱμυρίζει ἢ ποίησὴ του σκοτάδι καὶ θάνατο.

Στὴν πεζογραφία του γίνεται πιὸ ἀξίος τῆς ἀποστολῆς του. Εἶναι ρεαλιστὴς διηγηματογράφος με ὠφελιμιστικὴ κοινωνικὴ τέχνη, ἀφηγηματικὴ γοητεία καὶ δύναμη περιγραφῆς. Στὰ διηγήματα τῆς συλλογῆς του με τίτλο «Ἡ Ἀπουσία τοῦ ἡλίου» δείχνει τὸν καλύτερο ἑαυτό του ἀπέναντι στὴ σωστὴ τέχνη καὶ στὸν κοινωνικὸ της σκοπὸ. Λόγος ἀβίαστος,

ήμεσος περπιοποιημένος. Μά προπάντων φυχική. Ένας δραματικός ψυχισμός που πηγάζει από τα σύγχρονα προβλήματα και παθήματα του λαού μας. Στο εδείο της Έλπίδας ο καημός και ο πόνος των γονιών για το ξενητεμένο παιδί τους. Ένας μύθος που ή μά να πρώτο θέμα άπαντοχής, ξετυλίγει το νήμα του με όνειρα και παρασθήσεις. Ο σ. έχει μία δύναμη υποβολής, συγκινεί βαθιά τον άναγνώστη. Η κοινωνική του άλήθεια, πείθει με σύμβολα πρωτοτυπίας. Οι ήρωές του μάς καταρχούν σαν άπλοι εργαζόμενοι άνθρωποι του πολύπαθου λαού μας και στα «Παπούτσια του χορού» και στο «Θαμπό ρολόι» και σ' άλλα. Κυρίαρχα στοιχεία στα διηγήματά του είναι: η έλπίδα για το καλύτερο αύριο, η προσδοκία μίας λαχταριστής χαράς ή έμμονή της αγάπης στη δουλειά και η προσήλωση στο ιδανικό μίας άνθελης, δικαίας, ειρηνικής και ανθρώπινης ζωής. Έτσι με την άφοσίωση και την άπόλυτη πίστη, μεριάζονται οι πίκρες του βίου όπως λέει και ο Σάλλερ. «Άλλωστε εποτέ δέν θείψε η έλπίδα από τον άνθρωπο για ένα ευτυχισμένο μέλλον». Έτσι διαπιστώνει κι ο Άντλερ.

Ο Γ.Α. έπεξεργάζεται άπαλά και τρυφερά με γλαφυρή σαφήνεια και ποιητικές εικόνες το ψυχολογικό κοινωνικό διήγημα που άφείλει να καταπιαστή περισσότερο με αυτό παρά με το σίχο. Γιατί διηγηματογράφους έχουμε έλάχιστους, αλλά στιχουργούς πολλούς...

★

Γιώργος Βρέλλης

Η άξια και η παρουσία ενός πνευματικού ανθρώπου δέν κρίνεται μόνο από τα βιβλία του ή από τους κριτικούς, έπισημαίνεται από τη γενική πνευματική δράση και τις θέσεις του στα ανάλογα προβλήματα της εποχής. Ο Γ. Βρέλλης είναι ένας σεμνός και διακεκριμένος δάσκαλος που έφάρμοσε από τους πρώτους στη χώρα (με συλλογές τεχνικών και παραστατικών του έκθέσεων) τη σύγχρονη έπιστημονική διδασκαλία. Παράλληλα έχει και μία πλατιά παραγωγική πεζογραφία σκορπισμένη σε έφημερίδες και περιοδικά. Σύμφωνα με τη θέση στην έπιδίωξη του Σοφοκλή του Κορνέιγ και του Λομονόσωφ για

το έξδανικευμένο στη ζωή και στην τέχνη και ακολουθώντας την άριστοτέλεια λογική, έκφράζει το διαδραματιζόμενο στοιχείο στον κοινωνικό βίο, και το ήθικά άναγκαίο. Έχει μία θαυμαστή εύαισθησία στην ένατέωση και τη συμβολή για το πρόπον και άξίόδοτο. Ο Γ. Β. είναι ένας άφηγηματογράφος, κριτικός, στοχαστής και χρονογράφος που βρίσκεται 30 χρόνια τώρα στο προσκήνιο της ήπειρωτικής πολιτιστικής κίνησης άκαταπόνητος έμπνευστής έραστής και διάκονος της τέχνης. Έχει στο ένεργητικό του μία δημοσιευμένη πληθωρική παραγωγή από την κοινωνική, ιστορική και φυσική ζωή της Ηπείρου, και μόνιμος συνεργάτης στο ραδιοσταθμό της. Η άφοσίωσή του στην παιδεία και την τέχνη σαν άπλή θεώρηση της άλήθειας, του δίνουν μία πρώτη έπάρια θέση στα νεώτερα ήπειρωτικά γράμματα. Το εύγενικό του πάθος κ' η αγάπη του στη ζωή, τη φύση, την ποίηση, έπιδρά και προέρχεται καταθειάν από τον Βηλαρά — Σολωμό και ταυτίζεται με τις κρυσταλλικές βουκολικές έξάρσεις, και την αλλαδική φυσιολατρεία των ρομαντικών του 18ου αιώνα. Ο Γ.Β. δέν είναι μόνο ένας τρυφερός και άκατασίγαστος τραγουδιστής σε άμορφές και χάρες του φυσικού μας βίου, αλλά μαζί κ' ένας καταγράφος ήθων, μορφών και συμβάντων του κοινωνικού του περιγύρου. Σε κάθε άποκάλυψη άδίκιας, προσαρμόζει την ήθική ουσία και έπικαλείται με συναίσθηση εύθνης και άντικειμενικής κριτικής την κοινωνική ύφολιμότητα. Έχει θιάζοντα προσωπικό τόνο στη δομή των φράσεων και μία πηγαία έσωτερική ποίηση. Και όπως γράφει ο Άποστολάκης για το Σολωμό, όμοια και ο Β. φάλλει την άμφυλωμένη φύση και στην καλή και στην κακή της ώρα.

★

Βασίλης Ε. Τσιάτης

Ο κ. Β. Τσιάτης είναι μία εύγενική και συμπαιθητική μορφή. Έδωσε την εμφάνισή του στα γράμματα, με δυό βιβλία: τα «Πεζογραφήματα» (1969) και το «Σάν γιατροί» (1973). Τα κείμενά του είναι άφηγήσεις και έντυπώσεις από σειρές δικωμάτων και προσωπικών άναμνήσεων, ένα είδος σύμμεικτου ρε-

πορτάζ, πού μέσα τους βρίσκει κανείς καί ἠθογραφικά καί λαογραφικά στοιχεῖα. Καί στά δύο του βιβλία ἔχει σελίδες ἐμπειριῶν του μέ σπαρταριστές εἰκόνες καί κάποιες σχέσεις ἐπαφῆς του μέ ἀνάλογους τόπους κι ἀνθρώπους. Ἐνα ἕλικό πού ἡ γένεση καί ἡ κατάθεσή του, ὑποκινήθηκε ἀπό αἴσθημα ἀγάπης πρὸς τὴ ζωὴ καί τοὺς ἀνθρώπους. Ἐδῶ βέβαια, δὲ γίνεται κρίση γιὰ τέχνη καί τεχνική πού ἀφορᾷ τὸ λόγο ἢ τὸ μῦθο, τὸ μέτρο αἰσθητικῆς ἢ ἀφαίρεσης τοῦ περιπτώ. Ὁ κ. Τσ. περιγράφει ἀγνὰ καί ρομαντικά, πρόσωπα καί πράματα σχεδὸν μέ κάποια μπρεχτική ἀνασχετική διάταξη, χωρὶς νύξη στό ἐσώτερο δράμα. Ὅπου ἀναμοχλεύει ἕναν κόσμον πού χάθηκε συγκινεῖ ἄμεσα μέ ρεαλιστικές διαπιστώσεις. Κάπου κάπου διαφαίνεται καί μιὰ χιουμοριστική του διάθεση. Δὲν εἶναι ἐμπνευστής. Ὁ λόγος του δὲν γοητεύει, ὅμως ἔχει ἀνεπιτήδετο ὕφος καί ἀμεσότητα πού πείθει. Στὸν ξεριζωμὸ τῆς ὑπαίθριας ζωῆς, μοιάζει τὸν ἄλλο Ἑπειρωτὴ Ἰδαλγὸ σὲ νόστο ἀφηγημάτων, Δημ. Δαβαλά.

Θεόκλητος Καριπίδης

Ὁ Θ. Καριπίδης ἀπὸ τὴ Θεσ)νίκη, ὑπῆρξε ἕνας τίμιος ἀγωνιστὴς τῆς ζωῆς καί τοῦ λαοῦ μας, ἕνας ἐξαιρετὸς χαρακτήρας καί φίλος. Πέθανε πέρυσι γύρω στὰ 50 χρόνια του. Μᾶς ἔφησε τρεῖς ποιητικές συλλογές. Τελευταία του ἡ «Ἐπιστροφή». Ἡ ποίησή του ἐκφράζει τὸ νεώτερο ἀνθρώπινο δράμα, μέ τὴ μόνωση πού ἐπέβαλε ἡ μασκοφόρα ἡ βία... Χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τῆς τέχνης τοῦ Κ. εἶναι: ὁ ἀνθρωπιστικὸς παλμός, ἡ εὐλικρίνεια καί ἡ ἀποσταγμένη ὀδύνη τῆς μεταπολεμικῆς τραγωδίας τῶν Ἑλλήνων. Ἐπηρεάστηκε ἀπὸ τὸν Ἀναγνωστάκη τὸν Βαλιούλη κ.ἀ. Ὁ Καριπίδης στάθηκε κι αὐτὸς ἕνας δραματικὸς ἀπολογητὴς τῶν χαμένων Ἰδανικῶν μας, ἕνας τραγικὸς μοιρολόγος τοῦ «ἀπώλεισμένου παράδεισου» καί τῶν συντριμμένων ὀνείρων τῆς γενιάς του. Ἀνθρωπιστὴς καί πληγωμένος ποιητὴς, μίλησε μέ εἰκόνες καί σύμβολα τοῦ ἀντικειμε-

νικοῦ μας κόσμου καί μᾶς ἔφησε τὴ σφραγίδα τοῦ πόνου καί τὴν πνοὴ τῆς ἀγάπης του σπὸ ματωμένο ταμπλὼ τῶν ἐπάδων προβλημάτων τοῦ καιροῦ μας.

ΛΑΜΠΡΟΣ ΜΑΛΛΑΜΑΣ

Σκέψεις γιὰ τὴν κριτικὴ

Διαβάζοντας ἕνα ἔργο, ἂς μὴ κάνουμε πρόχειρες κρίσεις. Ἐτσι τὸ ἀδικούμε. Τὸ βιαστικὸ συμπέρασμα εἶναι ἐπιπόλαιο. Χωρὶς βαθύτερη μελέτη δὲν κερδίζουμε τὴν οὐσίαν καί τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου.

Ὅταν μιὰ μορφή, ἕνα φαινόμενο, περνᾷ κάποτε στά γράμματα καί στὸν ποιητισμὸ, καί λησιμονιέται ἄδικα, κάποτε, ὁ πέπλος τῆς λήθης, ἢ τῆς ἀδικίας κομματιάζεται, καί ἡ μορφή αὐτὴ προβάλλει πιὸ λαμπρὴ, στὴ ζυγαριὰ τῆς δικαιοσύνης, στὴν ἀντικειμενικὴ κριτικὴ τῆς ἀδέκαστης ἱστορίας.

Ἡ ἀνατομικὴ καί σφαιρικὴ ἔρευνα καί μελέτη εἶναι ἡ πιὸ πλήρη καί τέλεια μορφή τῆς κριτικῆς ἀνάλυσης κι ἐρμηνείας ἐνὸς ἀντικειμένου.

Ἡ αἰσθητικὴ σὰ φιλοσοφικὴ ἀντίληψη, εἶναι περισσότερο ἐπισπῆμη τῆς τέχνης, καί λιγότερο τέχνη τῆς ἐπιστήμης. Ἡ αἰσθητικὴ, εἶναι προπάντων ἀρμονικὴ μεθοδολογία νόμων καί κανόνων τῆς δημιουργικῆς ὁμορφιάς.

(Ἀπὸ τὸ βιβλίον τοῦ Λ. Μάλλαιμα Ἐπιπόλοι Στοιχασμοί)

Συγγραφείς και κείμενα

Άμφιβολίες, έρωτήματα και κριτικές απόψεις

Από την πλευρά μιας έρευνας αντιθέσεων

• Η ΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Η εποχή μας επισώρευσε σε λαούς και ανθρώπους, άφοβητες, ανησυχίες, συγχύσεις, προκαταλήψεις και παρατηρήσεις. Είναι μια εποχή, που εύκολα δημιουργεί κατηλιές, είδωλα, ταμπού, αδικίες. Η κριτική, σε φιλοσοφική ένταξιν, σε αντικείμενα και πράξεις, σαν ένσυνείδητη διαδικασία μέτρου και κανόνα είναι ελάχιστη. Το μεγαλύτερο μέρος της κριτικής διέρχεται βαθιά κρίση. Η ιστορική αλήθεια διασπρεβλώνεται. Η γνώση, το μέτρο κι ο κανόνας δύσκολα επιβάλλονται. Τα μεγάλα χαρίσματα σπανίζουν πια σαν φορείς της τέχνης όπως π.χ. η γνησιότητα, η μεγαλοφυΐα, η αυτογνωσία, η ειλικρίνεια, η μετριοφροσύνη. Κι όμως τα γράμματα, οι τέχνες κι οι δημιουργοί τους οφείλουν να είναι οι καθρέφτες του πολιτισμού του έθνους. Στη νεώτερη κουλτούρα μας, κυρίαρχο στοιχείο καταστά: η νοθεία, η φιλοπροσωπία και η αδικία. Δεν πρωτανεύει η αξιολόγησι, το πηγάδι το αυθόρμητο, το ανιδιοτελές, το αληθινό, και το πιστό. Στη χώρα μας ταπεινώνουνε πατρίες, εθνικές, επιτηδεύτριες, σάπια «κατεστημένα». Αυτά λύνουν και δένουν, εγκρίνουν κι απορρίπτουν. Αυτά ανακηρύχουν, είσασκόνται, κερματίζουν, καταδικάζουν. Με τη δύναμη αρχών, πλούτου διαφωτιστικών οργάνων και άλλων μέσων, επικρατούνε νόθεσ δυνάμεις για την επίδειξη, το άτομικό, ομαδικό κι έμπορικό κέρδος. Τα άτομα που κρύβονται πίσω τους είναι πολύ - λίγο γνωστά. Έτσι, είναι μεγάλος ο αριθμός εκείνων που πελαγοδρομούν, μέσα σε μιάν άθεράπευτη κρίση, λογικής. Μωροφιλόδοξες κλίκες, δέν ενδοσφύρονται: για την απλότητα, τη λογική, την ήμορφιά της ζωής και την αλήθεια. Αυτόπροβάλλονται: με την εκζητήση, το μανιερισμό, τ' άνουσια και κούφια κατασκευάσματα.

Θά θέλαμε να κεντρίσουμε το χρέος για άγώνα κι άρτίπνηση, για μια ουσιαστικότερη κι αντικειμενικότερη κριτική θεώρησι, έργων και μορφών. Οι λίγοι κριτικοί μας να ιδούν καθαρότερα και να κρίνουν πιστότερα και πιο «όλικά» όπως θά λέγε ο Πόλιτξερ «να μελετάμε τα πράγματα στην κίνησή τους, στη μεταβολή τους», στην ιστορική κοινωνική τους σημασία.

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ

«Το μεγάλο σαν έξαιρετικό κι αναπάντεχο, προκαλεί πάντα το θαυμασμό μας!»
Γράφει ο Παπανούτσος στην «Αίσθητική» του: «Η τέχνη για τους αληθινά μεγάλους

είναι: μία πηγαία κι άδιάκοπη δημιουργία ποιστική και ποσοτική είναι κατάχτησι μελέτης γνώσεων κι έμπειρών του αισθητικού μας βίου. Είναι για τον τρανό

δημιουργὸ ἢ τέχνη τὸ κυρίαρχο μεράκι του πάθος, ἢ ἀγρυπνη κι ἀκατασίγαστη τάση, γιὰ ὄλο κι πιὸ τέλειες συνθέσεις καὶ μεγέθη, ἕνας ἀδιάκοπος ἀγώνας γιὰ τὴν τελειότητα. Ἡ βαθμολογικὴ ἀξία τῆς τέχνης, ἀρχίζει ἀπὸ τὸ κατώτερο, στὸ μέτρο, φτάνει στὸ καλὸ, στὸ χαριτωμένο, στὸ ὑπέροχο, στὸ δυνατὸ, στὸ ἀριστουργηματικὸ, τὸ μεγάλο. Αὐτοὶ οἱ αἰσθητικοὶ χαρακτηρισμοί, βγαίνουν κι ἀπὸ ἀνάλογες λειτουργίες ὅπως: 1) Τὴν ἀπόλαυση τοῦ ὠραίου. 2) Τὴν κάθαρση τῶν παθημάτων, τῆ λύτρωση. 3) Τὴν καλὴ τεχνικὴ σύνθεση. 4) Τὴν τελειοποίηση, τὴν ἐξιδανίκευση καὶ 5) Τὸ δυνάμωμα τῆς πραγματικῆς ζωῆς. Τὸ ἔργο ἐνὸς πραγματικὰ μεγάλου εἶναι πρωτότυπο, μεγαλόπνοο, μονα-

δικὸ κι ἀνεπανάληπτο· ἔχει τὴ σφραγίδα μιᾶς προσωπικῆς καὶ κοινωνικῆς συναισθηματικῆς καλλιέργειας ποὺ χαρίζει τὴν εὐτυχία καὶ τὴ λύτρωση. Τὸ μεγάλο στὴν τέχνη ἐρμηνεύεται μὲ τὴ διαλεκτικὴ κριτικὴ ποὺ ἐμβαθύνει στὸ ἀντικείμενό της, μὲ συγκρίσεις, ταυτίσεις καὶ ἐνότητες, μὲ τὴν ἐγγελιανὴ μέθοδο, καταγωγὴ - σύνθεση - ἀντίθεση - ἀνάλυση. Ἐνας μεγάλος γεννιέται σ' ἕνα ὁσομμένο κι' ἀνάλογο χῶρο, χρόνο καὶ τόπο. Ἐχει ἰδιοφυῖα τέτια, ποὺ τὰ ἔργα του κλείνουν μέσα τους ἐποχές, ἐποποιεῖς, μεγάλα γεγονότα τῶν ἱστορικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀπελευθερωτικῶν ἀγώνων· κλείνουν βασικὰ ὅλα τὰ ἐθνικὰ στοιχεῖα ἐνὸς λαοῦ.

ΤΑ ΑΡΝΗΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΦΕΡΗ ΚΑΙ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΤΗΣ «ΜΕΓΑΛΟΣΥΝΗΣ» ΤΟΥ

Τὸ ἔργο τοῦ Σεφέρη ἔχει μονόπλευρα πολὺ — ὕμνηθεὶ χωρὶς νὰ περάσει ἀπὸ ἕνα ψιλὸ καὶ πλατὺ κόσκινο ψλαφισμένης ἀντικειμενικῆς κριτικῆς. Ὁ Σεφέρης σὲ πολλὰ του ποιήματα μιμνῆται καὶ ἀντιγράφει Γάλλους, Ἄγγλους καὶ ἄλλους ποιητές. Ὅρισμένα του δὲν ἔχουν ἐκείνη τὴν πηγαία συνθετικὴ παρθενικὴ ἐνότητα. Γιατὸ εἶναι ὀλοφάνερα τὰ χαλαρὰ στοιχεῖα τοῦ ἐπίπλαστου. Π.χ. ὅταν ὁ Μπωντλαίρ μὲ τὴν ποίησή του ἐκφράζει μιὰ θλιθερὴ ὄψη ζωῆς, αὐτὴ ἢ ἀπόρροια πηγάζει ἀτόφια ἀπὸ τὸ ψυχικὸ του πάθος τὴν ἡδονιστικὴ του μέθη. Ὅπως καὶ τοῦ Ἐλιοτ ἢ θανατόπληκτη κι ἀπαισιόδοξη στάση ζωῆς στὴν «Ἐρημὴ χώρα» γεννιέται ἀπὸ διάθεση καὶ αἶσθημα ματαιότητας, ἀπὸ μιὰ κυρίαρχη καὶ παθολογικὴ ἰδέα νικηλισμοῦ. Ἐνῶ στὸν Σεφέρη, ἅμα σκύψει κανεὶς καὶ μελετήσῃ βαθύτερα καὶ βγάλῃ συγκριτικὲς οὐσίες, θὰ διακρίνει ἐδῶ κι ἐκεῖ φκισαϊδοσύνη, μπόλιασμα καὶ κρύο αἶσθημα κι ἐπίρρεια ἀπὸ τὴ μεταφυσικὴ θεώρηση τοῦ κόσμου. Κυρίαρχο μέλημα στὴν ποίησή του εἶναι ἢ προσκόλλησις στὴ σχολὴ ἐνὸς ἀρνητικοῦ πεισιμιομοῦ στὴν τέχνη, ὄχι σὰν τοῦ Κερουάκ που εἶναι κέντρισμα γιὰ κοι-

νωνικὴ ἀλλαγὴ καὶ ἀπολύτρωση. Ἡ ποίηση τοῦ Σ. ἐμπεριέχει τὸ στοιχεῖο τῆς παρακμῆς τοῦ γερασμένου ἀστικοῦ κόσμου, τῆς νοσταλγίας τῆς θλίψης καὶ τῆς φυγῆς. Δὲν προσιωνίζει τὸν ἐρχομὸ τοῦ καινούργιου. Οἱ ξένες ἐπιδράσεις εἶναι καίριες, καὶ δὲν τοῦ προσπορίζουν αὐθυπόστατα μηνύματα. Ἡ ἐσωτερικὴ ὑπόστασις τῆς ποίησός του, εἶναι στατική, καὶ δὲν ὠθεῖ πρὸς καμιά ἰδεολογικὴ ἐξέλιξη. Ὁ ὑποκειμενισμὸς του δὲν βοηθάει καμιά κοινωνικὴ ἰδέα· δὲ δίνει κανένα λυτρωτικὸ κοινωνικὸ συναίσθημα, σὰν ποιητῆς τῆς μελαγχολίας καὶ τῆς παρακμῆς. Νέα πνοὴ καὶ δυνάμωμα στὸν ἀγωνιζόμενον κόσμον, δὲν μᾶς χαρίζει.

Σὰν ἀπολογητῆς τῆς μεταπολεμικῆς ζωῆς τῆς ἀστικῆς κοινωνίας δὲν μᾶς παρέχει ἠθικὰ ἀναφερώματα. Δὲν παροτρύνει σὲ βήματα προόδου, δὲν σπρώχνει τὸν πολιτισμὸ καὶ τὴν ἱστορία καταμπρός, σὲ ἀνανεωτικὲς συντεταγμένες. Οἱ σεφερικοὶ ὁπαδοὶ μπορεῖ νὰ κάνουν λάθος, νὰ πλανιοῦνται καὶ νὰ γελιοῦνται, νὰ ξεπερνοῦν τὰ λογικὰ μέτρα τῆς ἀξίας του. Ὑπάρχει στὸν Σ. στοχαστικὴ δύναμη, καὶ φιλοσοφικὴ ἐνατένισσις ζωῆς, σχετικὰ ρεαλιστικὴ, ὅπου ὅμως

ἀπαλλάσσεται από τις κούφιες ιδεαλιστικές του άνησυχίες και τις γνωστές λυρικές του άποκλίσεις. Θά θέλαμε να έντρυφίσουμε πιάτερο στο έργο του Σεφέρη, και να ρωτούσαμε τους φανατικούς σεφεριστές: Πέρα από την ποιητική μόδα της «Στροφής» και το σπάσιμο του μέτρου που μετέφερε απέξω το 1930, και που είναι υπόθεση επιδραστικής αισθητικής νοοτροπίας, ποιό είναι το ιδεολογικό και φιλοσοφικό έργο του Γ. Σεφέρη;

Οι ρίζες της φυλής που επικαλούνται; Το χώμα της Ελλάδας; Ο Μακρυγιάννης; Η άπλη γλώσσα; Ο λαός μας κι οι άγώνες του; Η κενή πατριδολατρεία του; Σε επίπλαστες αξίες δεν υπάρχουν όφθαρτα αντικρύσματα. Της υπερβολής τη δόξα δεν τη στεριώνει ο χρόνος. Οί κριτικοί του μέλλοντος, θα αναλύσουν με περισσότερη ευθύνη, πιο βαθύτερα τη σεφερική ποίηση και ίσως άναθεωρήσουν την αξιολόγηση από βαθμίδα κορυφαία, σε στίχους σαν τους παρακάτω από το ποίημα.

«ΜΕΡΕΣ Τ' ΑΠΡΙΑΝ '43»

«...Στοίς βράμιους περπατά με προσοχή να μη
(γλιστρήσει

στις πεπονήφλουδες που βίχωση εξαφύρεται
(άραξε;

πρόφυγες πολιτικάντηδες και τό σιγάσι,
προχρισμένους; θά τηνε πατήσαι; — θά θά την
(πατήσαι;

έπως μαδά; με μαργαρίτα; προχρηί
κουνώντας; μίαν υπέροχη, άρμαθιά άνοφίλευτων
(κλειδιών;

τό στεγνό γαλάζιο μνημονιάει
ρελιμία; ξεβχιμμένα; της Έλληνικής;
(Άκτοπλοία;...)

Και στο ποίημα «ΑΦΗΓΗΣΗ»:

«...Τόν συνθηθίσαι δεν άντιπροσπαθεί τίποτε
σαν όλα τά πράγματα που έχου συνθηθίσει
και σε; μιλώ γιαντόν, γιατί θά βρίσκε
τίποτε που να μη τό συνθηθίσαι;
προσκυνώ.»

Ο πραγματικός Σεφέρης, ελάχιστη σχέση είχε με τον ταλαίπωρο λαό μας και τους άγώνες του. Όμως αυτός ο υπέροχος και πολύπαθος λαός που ριζοβολεί τις νέες μας γενιές, φυκοπλαμένες από συναισθηματικό κι' έπανα-

στατικό ύφάδι, τα φεύτικα ή τα υπερβολικά, τα είδωλα όπου με τους βεντεπιμούς μεγαλοποιήθηκε ή αξία τους, θά τα κατατάξει ανάλογα, με τη γνώση της αισθητικής και την συνείδηση του δικίου. Αίτια βέβαια της «μεγαλοσύνης» του Σ είναι πάνω άπό όλα το νόμπελ που δίκαιούνταν άλλοι, άληθινά μεγάλοι, σαν τον Παλαμά, το Σκελιανό, τον Βάρναλη ή αν θέλετε και τον Κοζαντζάκη. Με το νόμπελ έγινε ή θρόβευση της διπλωματικής του καριέρας και ή άμοιβή γιά την υπηρεσία του στα συμφέροντα του δυτικού πολιτικού κατεστημένου. Άνάλογα παραδείγματα Τζών Πέρς κ. ά. Μιά άλλη αίτια ευρύτερης διάδοσης κι άνάδειξης του, είναι ή (μελοποίηση στίχων του από το συνθέτη Μ. Θεοδωράκη. Και τό τελευταίο και τυχερό αίτιο της δόξας του, ήταν ή «δύλωση» του σε χαλεπούς καιρούς δικτατορίας, όπου σαν όνομα βρήκε τότε μια λαϊκή άπύκηση. Γιατί ο λαός, σε καταπιεστικές συνθήκες, άναζητάει συμπάρσταση παρηγορία, δυρρωτική διέξοδο. Παίρνει άφορη κι έκτονώνει τό πάθος του γιά λευτερία, ζαλαφώνει τον ήόνο της φυλής του άπ' τά δεσμά

Ο Σεφέρης, δεν είχε τόσο θαρύπτο αξίας που του άποδίδουν οι ύποκειμενικοί και μεροληπτικοί κριτές του. Είναι βέβαια μια αξιόλογη μορφή των Νεοελληνικών Γραμμάτων, αλλά, παραγίνεται από κείνους που εύκολα έξυφανουν ύραιοποιητικά είδωλα, από έπιφανειακή ύλη, όνόματα που χρησιμεύουν σαν ταμπου σε όριαμένες καμπές των πολιτικοιστορικών μας εξελίξεων. Τά δύο καιρία γεγονότα του σεφερικού θίου, δηλαδή, τό νόμπελ και ή προθανάτια δύλωση του, που δεν εξετάζονται βαθύτερα, δεν νομίζουμε ότι είναι τόσο ικανά, χωρίς πλούσιο και πολύπλευρο έργο, να στερεώσουν τον Σεφέρη στη συνείδηση της Ιστορίας και της δικαιωνιστικής άθανασίας. Θά ρωτούσαμε πάλι μερικούς ειδικούς και φανατικούς σεφεριστές: Ποίό είναι τό μέγα τό πρότυπο, τό ύποδειγματικό λογοτεχνικό έργο του Σεφέρη;

Μιά λογοτεχνική και «ποιοτική πληρότητα, είναι πληρότητα τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς» λέει ὁ Γκαίτε. Καί τέτοια πληρότητα δὲ νομίζουμε πῶς ὑπάρχει στὴν ποίηση τοῦ Γ. Σ. Σκοπὸς κι ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀλήθεια καὶ τὸν πολιτισμὸ εἶναι : οἱ κριτικοὶ τῶν ἔργων καὶ τῶν πράξεων, νὰ μὴ κρίνουν ἀπλὰ ἐπιφανειακά, ἀλλὰ νὰ ἐμβαθύνουν, νὰ κάνουν οὐσιαστικώτερη ὀλοίλευρη καὶ ἀνατομικὴ κριτικὴ ἀνάλυση. Τότε ἐντοπίζονται τὸ πρόχειρα καὶ τὰδικα καὶ διορθώνονται, καὶ παίρνουν τὶς φυσικὲς μορφοποιητικὲς τοὺς διαστάσεις. Τότε ἀναθεωροῦνται οἱ πρόχειρες, καὶ λαθεμένες γνώμες, καὶ ἀπόψεις.

Ὁ Μ. Αὐγέρης γράφει σὲ μελέτη του γιὰ τὸ Σεφέρη ὅτι : «... ἀφιέρωσε πολὺν καιρὸ σ' ἀφαντὴ ἐργασία, σὲ δοκιμὲς, σὲ προσπάθειες καὶ σὲ μελέτες. Ἔσκισε κι ἀπόριξε πολὺ περισσότερα ἀπόσα κράτησε...»

ΑΠΟΠΕΙΡΕΣ «ΜΕΓΑΛΩΝ» (!)

Ὁ κ. Δ. Χατζῆς, στὴ λογοτεχνία δὲν ἔχει φαίνεται ἀλλὰ ἀξιόλογα νὰ γράψει πέρα ἀπὸ τὸ «Σιούλα Ταμπάκο» τὸν «Σαμπεθαί Καμπιλῆ» καὶ τὴ «Μαργαρίτα Περδικάρη». Κι αὐτά, γιατί βρέθηκαν σὰν ἀληθινὰ πρόσωπα τῶν παιδικῶν του ἀναμνήσεων. Ἔτσι, ὅπως κάθε ἀνθρώπος θὰ μπορούσε νὰ γράψει γιὰ τέτοιους τύπους καὶ βιώματα μὲ φυσικὸ, ἀβίαστο καὶ γνήσιο ὕφος, ὅπως καὶ τὰ παιδιά γράφουν στὶς ἐκθέσεις τους : τί τοὺς συγκίνησε πιότερο στὴ ζωὴ. Ἀλλὰ πέρα ἀπὸ τὴν ἀεριτζιδικὴ φήμη περὶ «μεγάλου συγγραφέα» ποὺ τοῦ ἔδωσαν τοῦ κακομοίρη μὲ τὸ ζόρι οἱ ἀνευθυνούπευθοι λιμοκοντόροι (γιατί τόσο φεῦ κακοποίηση τῆς κριτικῆς καὶ τῆς κοινῆς νοσημοσύνης ἀπὸ τὴ χρηματοδοτικὴ ἐπιστάση τῶν ποντίφηκων τῆς κριτικῆς φιλολογίας;) τί γύρευε ὁ φτωχὸς κ. Χ. μὲ τὶς ἀφόρητες ἐπαναλήψεις, καὶ τὸ ἰσχνὸ καὶ φθαρμένο λεξιλόγιό του, νὰ γράψει καὶ κριτικὴ ἀξιολόγηση γιὰ τὸν

μεγάλου μας Βάρναλη στὸ 11ο τεῦχος τοῦ περιοδικοῦ «Ἄντι» (Ἄν βρῆτε τὸ τεῦχος καὶ τὸ προσέξετε, θὰ λυπηθεῖτε τὴν ἀντιφατικὴ, καὶ πεσμένη τόσο χαμπλά, «κριτικὴ» γραφὴ του. Μοιάζει σὰ νὰ παραπρεῖ τερμίτης αὐτὸς ποὺ τοῦ ἔδωσαν φτερά καὶ χάνεται... τὸν λιώντα γέροντα ποὺ σὰν ποιητῆς περνάει ποτάμια καὶ ὠκεανούς δυναμικά, ἐνῶ αὐτὸς στὶς ὄχθες μόνο στέκει καὶ μόλις πιτσιλίζει. Βέβαια ὅταν πέθανε τὸν περασμένο Δεκέμβρη ὁ Βάρναλης, ὁ κ. Χατζῆς εἶχε τότε χρῆστει ἀπὸ τὸ «συγκρότημα» καὶ «Πρόσωπο τῆς ἡμέρας», καὶ οἱ δημοσιογράφοι τοῦ ζήτησαν νὰ μιλήσει γιὰ τὸ θάνατο τοῦ ἀθάνατου, ἀλλὰ ὁ φτωχὸς δὲν εἶπε τίποτα (!) Ἄλλωστε, δὲν εἶχε καὶ τί νὰ πεῖ. Ὅμως οἱ δύο σελίδες στὸ «Ἄντι» ὅπως καὶ οἱ «Ἀνυπεράσπιστοι» δὲν ἀντέχουν σὲ καμιὰ κριτικὴ, καὶ ἀπογοπεύουν γιὰ τὴν ἀπογύμνωση μιᾶς πλασματικῆς ἀξίας. Παραπέμπουμε ὅσους ἐπιμένουν στὸ μῦθο περὶ Χατζῆ, νὰ διαβάσουν στὸ «Ἄντι» τὴν ἐλαφρὰ ἐκείνη «κριτικὴ» γιὰ τὸν Κ. Β. μὲ φορτικὰ συχνῆς ἐπαναλήψεις ἰδίων λέξεων καὶ φράσεων ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, καὶ μερικὰ ἀντιφαντικά καὶ γελοῖα ἐπιχειρήματα, βέβαια τὸ μεγάλο ποιητὴ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὸν κλονίσει ἀπὸ τὸ στέρεο βᾶθος του, ἀλλὰ, ἐκθέτει καὶ τοὺς Βουρναδο – Σαββίδηδες ποὺ τὸν ἔχρησαν «μεγάλου». Ὁ κ. Χ. δὲν εἶναι καθόλου στὸ «ἐμεῖς» τοῦ Μακρυγιάννη παρὰ ὅταν γράφει πάντα στὸ «ἐγὼ» τοῦ Ντινιτῆ τοῦ Δ. Καμαρῶστε φράσεις του στὰ περὶ Βάρναλη ἐκτρωματικὰ καὶ ὑπεροπτικά : «ἐμένα μὲ ἐνδιαφέρει» «ἐγὼ νομίζω» «νομίζω μάλιστα ἐγὼ». Τὶς λέξεις «προσπάθεια» «τοποθέτηση» «σχολή» «ἀναζήτηση» κ.ἄ. Τὶς κακοποιεῖ τόσο, χωρὶς αἴσθηση μέτρου, συμπυκνωμένου καὶ καλλιεπικοῦ λόγου. Ἀνοῦσιες καὶ μακριές προτάσεις, ποὺ θυμίζουν ξεπλυμένα παπαδοπούλικά ἀστρομακάρονα. Παραθέτουμε ἓνα αὐτοῦσιο :

...Ἀπὸ αὐτὴ τὴ γενικότητά της ἡ ἐπαναστατικότητά τῶν ἰδεῶν τῆς πολιτικῆς τοῦ Κίωστα Βάρναλη, ἔχει σιγὰ τὴ δυσκολία μίσα στὰ ποι-

ήματά του να μη βρίσκαι την καθαρή της διάφο-
δο. Η ασάφεια και κίπωση κι η αντίφαση, χα-
ρακτηρίζουν κάποια επαναστατικά ποιήματα του
Κώστα Βάρναλη, έτσι πού τελικά οι ιδέες αυτές
φαίνονται: οά να 'ναι μεταφεριμένες, συγκολλη-
μένες, αναφομοιώτες, εξωτερικές. Η ποιηση
του Κώστα Βάρναλη, δεν είναι μία ποιηση, πού
προέρχεται από τις ιδέες αυτές. Η επαναστα-
τική της θεματική περιορίζεται στην καταγρα-
φή τών ιδεών αυτών, στην έμμετρον, καταγραφή
τους από ένα αξιο ταχύντη, και μένει θεματι-
κη μονάχα, χωρίς τό λυρικό της αντίκρουμα. Η
έλλειψη δυσκολία πού προέρχεται από τη γενικότη-
τα αυτή, είναι η δυσκολία της επαναστατικής
ποιησης του Κώστα Βάρναλη, να σπασθεί με κά-
ποιον οργανικό τρόπο με την Ελλάδα.

Οι αναφορές της οά ελληνικά πράγματα (έ-
πίτλος του βιβλίου, «Συλλέξι Πολιορκημένοι»,
μερικοί στίχοι έδώ κι εκεί) μένουσ θκαινητροί
καθάρθ θεματογραφικό χαρακτήρα...»

Περιοριζόμαστε σ' αυτά. Δηλαδή, «ά-
πό την πόλη έρχομαι και στην κορφή
κανέλλα». Ευτυχώς πού ο Βάρναλης κα-
θώς είπε κι ο μέγας μας Γληνός «πέ-
ρασε από την γκαβαλίνα του δρόμου
κι ανέθηκε στην κορφή της ροδακι-
νιάς». Αλλιώς, ο κ. Χ. αμφισβητείται
από πού πέρασε, και με τά πιότερα γρα-
φήματά του πού κόλλησαν στο δρό-
μο... δεν ανεβαίνει άχι σε ροδακινιά,
μά ούτε και σε θάτο. Κι αν ζούσε ο γε-
ροντάς, θά του 'λεγε:

«Τά λόγια σου με χόρτασαν και τό
φωμί σου θάτο».

★

Μαργαριτάρια του ίδιου

Τόν κ. Δ. Χατζή, σάν διηγηματογρά-
φο, πρώτος τόν πρόβαλλε ο μακαρίτης
Κ. Πορφύρης από την «Επ. Τέχνης»
τό 1965 σέ προχωρημένη ηλικία. Έπει-
τα χάρισε τά πνευματικά του δικαιώμα-
τα. Ο έκδ. οίκος «Θεμέλιο» του τύπω-
σε τη συλλογή «Τό τέλος της μικρής
πόλης». Οί έκδότες, κάνουν και την ά-

νάλογη διαφήμιση. Αργότερα ο Γερ-
Σταύρου πήρε τό μύθο από τό διηγημά-
του Μαργαρίτα Περωκάρη και τό κα-
νε θεατρικό έργο με τίτλο «Καληνύχτα
Μαργαρίτα». Έκτοτε, οι διαφημίσεις, και
οι παραπροβολές, ανέθοζαν τις μετοχές
του στη διηγηματογραφία δυσανάλογα.
Έχει ακόμα μία σειρά με πολύ μέτρια
άφηγήματα και με τόν τίτλο «Άνυπερά-
σπιστοι» καθώς και τη «Φωτιά» Όμως
τά λαθη, οι σκοπευόπτες, οι προκατα-
λήψεις τών φιλόλογων κι άλλοζόνων
«Κριτικών» γιά πολλούς καλούς ή μέ-
τριους Χατζήδες και Τακτοήδες κ.ά.
(έξω θέβαια από μία σοβαρή αισθητική
έρευνη τών έργων τους) είναι πολλά.
Η κλίμακα γιά την άνάλυση και βαθμο-
λόγηση τών τριών βιβλίων του Χατζή
πρέπει να γίνει με την αισθητική πλη-
ρότητα και τη λειτουργία τών κανόνων
της ορθόδοξης κριτικής δεοντολογίας.
Άς μάς φωτίσουν οι διαφημιστές του
κ. Χ. με ποιούς συγκρίνεται ο «μεγά-
λος» τους διηγηματογράφος (:); Θεο-
τόκη, Παρορίτη, Παπαδιαμάντη, Καρκαθί-
τσα; Σε ποιά σχολή άνήκει; Ποιά είναι
τά μηνύματα πού έχουνε τά άφηγήμα-
τά του; Ποιά είναι λοιπόν τά νέα
στοχεία στην Τέχνη του Χατζή; Κατά
την ταπεινή μας γνώμη, οι «Άνυπερά-
σπιστοι» έχουν σοβαρές αδυναμίες, εί-
ναι άδοκιμα άφηγήματα, σάν έκθέσεις
παιδιών, με άχρηστους πλατυσμούς, με
φόρτο επαναλειπτικών λέξεων και φρά-
σεων, με έξωπραγματικές ψυχολογικές
διατυπώσεις, με σόλικα φαντασιοκοπή-
ματα κι άνιαρά σχήματα λόγου. Τά «Τε-
τρημένα σύμβολα» μιλούν γιά «πετρό-
φυλλο τριφύλλο» πού τό χει μάλλον από
Σεφέρη, κι εκείνος αντιγραμμένο από
τόν Έλιοτ. Δεν έχουμε χώρο έδώ γιά άν-
τιπαραθέσεις και πλατύτερες άναλύσεις.
Πάντως ο κ. Δ. Χατζής, σέ πολλά του
έχει απαράδεκτες αντιφάσεις και μετα-
φορές πού δεν πείθουν. Να ένα δείγμα
γραφής του :

«Η θουρκωμένη θάλασσα της γαλή-
νης, αναταράχτηκε ολάκερη μέσα του...»

Συνέχεια στη σελίδα 40

Μὲ ἀνοιχτὰ καρτιὰ

ΧΟΡΗΓΙΕΣ, ΦΟΡΝΤ κ.λ.π.

**Λογοτέχνες πὺ λαβαίνουν
προνομιακὲς χορηγίες ἀπὸ τὸ
Γενάρη τοῦ 1973...**

Ἄθανασούλης Κρίτων, Ἄναπλιώτης
Γιάνης, Ἄλαθέρας Τηλέμαχος, Ἀσημα-
κόπουλος Κώστας, Βουκελάτος Γιάννης,
Γιάκος Δημήτρης, Γιαλουράκης Μανώ-
λης, Δαλμάτη Μαργαρίτα, Δημάκης Μη-
νάς, Δικταῖος Ἄρης, Δόξας Τάκης, Ζιῶ-
γας Ἡλίας, Ἰατρίδου Ἰουλίττα, Ἰωαννί-
δης Στέφανος, Καφαταζῆς Γιώργος, Κόκ-
κινος Δημοσθένης, Κουλούρης Χρῆστος,
Λαμπαδαρίδου Μαίρη, Μακρῆς Κίτσος,
Μακρῆς Σόλων, Μετσόλης Γιώργος,
Μουνιῆς Ματθαῖος, Ξύδης Θεόδωρος, Πα-
πακωνταντίνου Δημήτριος, Πάσχος Παν-
τελής, Παυλέας Σαράντος, Πεντζίκης
Νίκος, Πράτσικας Μανώλης, Στεργιόπου-
λος Κώστας, Στογιαννίδης Γιώργος, Χα-
τζηγιανιοῦ Χρυσούλα, Χατζηπαναγνώστου
Τάκης, Χατζηφώτης Γιάννης, Πύρπασος
Χρῆστος κ.ά.

★

**Μερικοὶ «Φιλότεχνοι»
καὶ ἄλλοι εὐνοούμενοι**

Βαϊάνος Μάριος «λόγιος — φιλότεχνος»
Βαρδιάνης Νικόλαος «λόγιος»
Βοῖλα Ἑλένη «ψηφιδιογράφος»
Κεφάλας Κωνσταντῖνος «λαογράφος»
Κακούρη Κατίνα «λαογράφος»
Κουτσογιαννοπούλου Ἑλένη »

Κωσιελένος Δημήτριος «κριτικός — μετα-
φραστής»

Μπογδανόπουλος Ἡλίας «Ἕμνογράφος»
Πεσματζόγλου Ἀλέκος «φιλότεχνος»
Ποταμιάνος Τάκης «λαογράφος»
Φαλταίτς Ἐμμανουήλ «λαογράφος»
Φραγκάτη Εὐαγγελία «λαογράφος»

★

Ἀγρότερα ὁ κ. Τσάκωνας σιὲς κακὲς
ῥρες «ὑπουργός» πὺ εἶπε τὴν τελευ-
ταία φράση στὸ τραγελαφικὸ ὑπουργικὸ
συμβούλιο τῆς ψευτοκυβέρνησης Ἄν-
δρουτσοπούλου «Τί καθόμασθε; γίναμε
ἢ πιὸ γελοία κυβέρνηση τοῦ κόσμου!»
Ἔδωσε κρυφὰ καὶ αὐτοκέφαλα σὲ πολ-
λοὺς φίλους καὶ γνωστοὺς του, καὶ ἄλ-
λες χορηγίες πὺ καὶ ὁ νέος ὑπουργός,
δὲν ἔδωσε στὴ δημοσιότητα. Παραθέ-
τουμε ὅμως ὀρισμένα πὺ ἐξακριβώσα-
με γιὰ παράδειγμα :

Ζαδὲς Δημοσθένης, Λεοντάρης Βύ-
ρων, Ἀσλάνογλου Ν., Φλωράκης Διαμαν-
τῆς, Κατσούλης Γεώργιος, Σακελλίωνας
Γιάννης, Ἀρσενίου Λάζαρος. (Ὁ τελευ-
ταῖος εἶναι προστατευόμενος τοῦ κ.
Κουρνούτου) κ.ά.

Γιὰ τίς χορηγίες δὲν σχολιάζουμε τῶ-
ρα. Παραθέτουμε μικρὸ ἀπόσπασμα ἀ-
πὸ κύριο ἄρθρο τοῦ Θ. Παπακωνταντίνου
ἀρχιπροφέσορα καὶ ὑπουργοῦ τῆς δικτα-
τορίας πὺ εἶχε στὴν «Ἀκρόπολη» 14.
1.73.

«...Ἀπὸ τὰς μηνιαίας κρατικῶς χορη-
γίας σὲ ἀνθρώπους «Γραμμάτων καὶ Κα-
λῶν Τεχνῶν» ἄρκετοὶ εἶναι οἱ ἀγνωστοὶ

και οι άπιδανοι. Μεταξύ αυτών υπάρχουν άστοικειώτοι που δέν ήμπορούν νά σταυρώσουν μίαν φράσιν έπάνω εις τό χαρτί, (ένάν ή άρμοδία έπιτροπή τους εκάλει ένά έκαστον και του έζήτει νά γράφει επί τόπου τήν αυτοβιογραφίαν του εις δύο ή τρεις σελίδας και έδιάβαζε κατόπιν τά εκλεκτά αυτά κείμενα, θ' άνατρίχιαζε). "Επειτα τί είναι αυτοί οι «φιλότεχνοι» και οι «υμνογράφοι» και οι «λόγιοι» που εκρίθησαν άξιοι «έν πρωτανειώ αιτίσεως»; Διατί τό κράτος ν' αυτοεξεφτελιζεται κατ' αυτόν τόν τρόπον διά τής έπιβραβεύσεως «οικοθεν» ή τή αιτήσσει» τής άμοθειας ή του άλεξιπτωτισμού;...»

★

Όνόματα λογοτεχνών που έλαβαν φόρντ

Άπό τά «οαίνια» τής λογοτεχνίας που πήραν τήν παχυλή χορηγία από τό περιθώπτο ίδρυμα φόρντ (που είχε 65% μετοχές στον κερδοσκοπικό και θρωμικό πόλεμο του Βιετνάμ) στα χρόνια τής δικτατορίας, μέγα δέλεαρ τραγικής ειρώνιας και στην Έλλάδα! Σού σκαρώνω, σου έπιβάλλω μιά τυραννία στην πατρίδα σου, και πληρώνω μερίδα του «πνευματικού» της κόσμου άδρά «νά διαλύουν τόν κώνωπα και νά καταπίουν τήν κάμπλον». Άλλά, θαρδόν! Νά λέγονται, και «άντιστασιακοί» (!) Είναι ή παρέα του αρχικαθαφολόγου κ. Σάββιδη... Βράσε ρίγανη στα «δεκαοκτώ κείμενα» τής κυρίας Νανδς...

Με λίγα λόγια : «Γέλα με νά σε γελώ και νά σ' έχω πάντα «υπό».

Καμαρώστε λοιπόν τά χαιδεμένα από πάτρωνες κι' άφέντες παιδιά :

Στρατής Τσίρκας	πεζογράφος
Κώστας Ταχτοής	»
Άλέξανδρος Κοτζιάς	»
Πέτρος Άμπιτζόγλου	»
Καίη Τσιτσέλη	»
Γιώργος Ίωάννου	»
Νίκος Κάσδαγλης	»

Άλέξης Διαμαντόπουλος »
Άλέξης Άργυρίου »
(συναίτερεκά με Ροφαπλιδη Σκαλιώρα κ.ά)

Στυλιανός Ράμφος »
Θανάσης Ραλιτινός »
Ζέση Δαράκη - Λεοντάρη ποιήτρια
Μιλτος Σακτούρης ποιητής
Όδυσσέας Έλύτης »
Πρόδρομος Μάρκογλου »
Αικατερίνη Άγγελάση - Ρούκ ποιήτρια
Νίκος Καρούζος ποιητής
Γιώργος Παυλόπουλος »
Κώστας Μανουσαάκης συγγραφέυς
Γρηγόρης Χριστοφιδάσης θεατρ. »
Δημήτρης Κεκαίδης » »
Βασίλης Ζιώγος » »

★

Άσθήριχτες δικαιολογίες

Και επειδή ό λόγος για τήν FORD FOUNDATION καθώς ό αντιπρόεδρος της κ Λουουρυ άνάφερε στις 12.1.73 ότι τό ποσόν τών χορηγιών άνέρχεται σε 225.000.000 δολάρια τό χρόνο. Και στην Έλλάδα από τό 1969 ως τό '72 τό ποσόν έφτασε τά 6.800.000 δολάρια, προσπαθώντας νά δικαιολογήσει τά άδικιολόγητα έλέη προς τους φτωχούς συγγενείς και υποτακτικούς λαούς πήρε τις πρέπουσες άπαντήσεις. Νά τί άνάμεσα σε πολλά άλλα στο «Βήμα» τις 12.1.'73 του έγγραφε τότε ό Νικηφόρος Ρώτας : «...Τά δεδομένα που υπάρχουν είναι αυτά : ή πάλι δέν γίνεται μεταξύ τών έργων και μπροστά στο κοινό. Ή πάλι γίνεται μεταξύ τών πατέρων, κηδεμόνων ή πατρώνων και: κρυφά από τό κοινό : σε παρασκήνια, γραφεία, προθαλάμους ή σπία. Έφόσον εξακολουθούν νά ισχύουν τά ίδια δεδομένα, θα εξακολουθούν νά ισχύουν και τά ίδια άποτελέσματα : μετά θάνατον, (ποιός ζέρει πότε) ένώ οι άνάξιοι θα άναγνωρίζονται ως άξιοι έν ζωή και ως άνάξιοι μετά θάνατον... Αυτά γίνονται όταν δέν έχουν όλοι οι άνθρωποι τις δυνα-

τόπιτες νὰ δείξουν, δημοσιεύσουν, παρουσιάσουν, αναλύσουν, διαφημίσουν καὶ ἐν γένει προωθήσουν τὸ ἔργο τους...» Ἴδου καὶ μιὰ ἀδικιολόγητη δικιολογία ἀπὸ τὸν προοδευτικὸ φιλόλογο κ. Δ. Μαρωνίτη ποὺ ὅσοι εἶχαν τὴ μύγα μυγιάστηκαν κι ἀνάθεσαν σ' αὐτὸν (ποὺ πῆρε καὶ ὁ ἴδιος) νὰ θγάλει «τὰ κάρβουνα ἀπὸ τὴ φωτιά» «τὸ φίδι ἀπὸ τὴν τρύπα» παρακάμπτοντας καὶ τὴ θλιθερὴ διαπίστωση τῶν ἀληθινῶν σοφῶν τοῦ κόσμου ὅτι : τὸ χρῆμα δελεάζει καὶ διαφθείρει συνειδήσεις καὶ καταστρέφει ἠθικὰς ἀξίες.

«Τὸ νὰ περιφρονεῖ κανεὶς σὲ ὀρισμένες περιστάσεις τὸ χρῆμα, εἶναι μεγάλο κέρδος» ἔλεγεν ὁ Τερέντιος. Πρὸς τί λοιπὸν ὁ ἔχων περηφάνια ἑλληνικὴ κι ἀγωνιστικὸ πάθος γιὰ πρόοδο κ. Δ. Μ. νὰ διαμαρτύρεται γιὰ τὸ I.F.F. ποὺ ὑπέκειται σὲ αὐστηρὴ κριτικὴ καὶ γιὰτὶ νὰ δεχτεῖ ὁ ἴδιος τὴ χορηγία του; Ποῦ εἶσαι καπμένε Σοφοκλῆ! Ποῦ ὄντας φίλος πιστὸς τοῦ ἀθηναϊκοῦ λαοῦ καὶ συμπαραστάτης του, δὲν πάτησες ποδᾶρι σὲ αὐτὴ βασιλιᾶ καὶ τυράννου. Καὶ ποῦ εἶσαι λεβέντη Ντίνο Θεοτόκη ποὺ ταπεινώσες γιὰ μιὰ πρόσκληση κοτζάμ' αὐτοκράτορα Κάιζερ...

Γράφει λοιπὸν ὁ κ. Δ. Μ. πικρόχολα ὅτι οἱ ἐπικριτὲς τοῦ φόρντ δὲν εἶναι «καλόπιστοι παρατηρητὲς καὶ ἀδικοῦν τὴν οἰκονομικὴ τῆς F. F. στὸν ἀμερικανικὸ καὶ παγκόσμιον χῶρον...» Οὔτε λίγο οὔτε πολὺ, τοὺς τυράννους καὶ τοὺς φονιάδες μας... πάει νὰ μᾶς τοὺς θγάλει κι εὐεργέτες (!) Γιὰ ὄνομα τῶν μαρτύρων καὶ τῶν παθημάτων μας «γλαῦκα ἐκόμισε εἰς Ἀθήνας» ὁ κ. Δ. Μ.; Ἀφοῦ δὲν ἐβλεπε τὸ κρυφὸ ἢ φανερὸ σκοτωμὸ τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ «φίλους καὶ συμμάχους» ὅπως τοὺς (Σαράφηδες, Λαμπράκηδες, Μαντηλαράδες), καὶ τόσοσους ἄλλους, δὲν πρόβλεπε τὴν τραγωδίαν τῶν ἀδερφῶν Κυπρίων, δὲν ἤξερε τὸ ποῖον τῶν λύκων ποὺ ἀλωνίζουσι γιὰ αἷμα καὶ σὰρκα στὰ σκοτάδια, ἃς ἀπολαύσει τώρα «ἔξ' ὀνύχων τὸν λέοντα» στὴν Κύπρῳ! Ποῦ εἶσαι ἀθάνατε Κάλβο νὰ χαρεῖς τοὺς νέους ὑμνητὲς τῶν «προστατῶν»

μας Καὶ παρακάτω γράφει ὁ κ. Δ. Μ. «...Ὅσοι ἐνοχλοῦνται ἀπὸ μιὰ τέτια δέσμευση, σημαίνει ὅτι προτείνουν τὴ χειμερῖα νάρκη ἀντὶ τῆς πνευματικῆς ἐγρήγορης καὶ τῆς λιμοκτονίας ἀντὶ τῆς ἐπιβίωσης...»

Νὰ παρ' ἡ εὐχὴ ποὺ δὲν ἔλαβαν τέτιες γαλαντομίαι οὔτε ὁ Παλαμᾶς, οὔτε ὁ Βάρναλης, οὔτε ὁ Σικελιανός, οὔτε τόσοι ἄλλοι ἀγωνιστὲς τοῦ λαοῦ ποιητὲς! Ἀλλὰ καὶ μήτε ποτὲ εἶχαν πέσει σὲ χειμέριαι νάρκες, καὶ μήτε ὑστέρησαν σὲ ἐγρήγορη καὶ μήτε πέθαναν ἀπὸ λιμοκτονία! Ἀντίθετα πολέμησαν μὲ πιότερον πείσμα καὶ νίκησαν ὅπως πολέμησε ὁ Θεοτοκᾶς τὴ μοναρχία καὶ τὸ κατεστημένον τῆς καὶ ὅπως πολεμᾶει σήμερον ὁ τίμιος καὶ ἀπαράμιλλος Πλωρίτης. Ἀλλὰ καὶ λίγοὶ πέθαναν πνευματικοὶ ταγοὶ καὶ μαχητὲς στὴν ἐξορία καὶ σὲ φυλακὰς, μὲ πρωτοπόρον τὸν Ἰωάννην τὸ Χρυσόστομον; Τὸ πολεμοβιομηχανικὸν χρῆμα λοιπὸν τοῦ φόρντ καὶ ὄλων τῶν Κορπορέσιων εἶναι κερδισμένον ἀπὸ ἑκατόμβες ἀθῶνων ὑπάρξεων, καὶ εἶναι τόσο «βρώμικο» ποὺ δὲν τὸ δικιολογεῖ καμιά προσποίηση σὰν κείνη τοῦ τυράννου τῆς Ρώμης Βεσπασιανοῦ ὅταν ἡ γιὸς του τοῦ εἶπε γιὰ τὰ λεφτὰ τῶν ἀποχωρητηρίων...

Τὰ στρατοδικεῖα τῆς ἑφταετίας

Ὁ συμπαθὴς δημοσιογράφος καὶ ποιητὴς κ. Γ. Φάτσης ποὺ ἔγραψε τὴν ἔρευνα γιὰ τὰ στρατοδικεῖα τῆς δικτατορίας, παράλειψε τίς περισσότερες δίκαιες σὲ θάρος χιλιάδων πατριωτῶν, σ' ὅλην τὴν χώρα, καὶ τὰ πρῶτα χρόνια καὶ σ' ὅλην τὴν διάρκειά της. Γνωρίζουμε καὶ τὴ δική του περίπτωσιν στὸ Βόλο... Ἀλλὰ, στὰ ἀρχικὰ δημοσιεύματά του γιὰ τίς δίκαιες στὰ Γιάννινα, δὲν ἀναφέρει παρὰ μονάχα λίγων καὶ πρωτοπόρων φοι-

τητών. Δεν ξέρουμε από ποιά πηγή άρδευσε τὰ στοιχεία ὁ κ. Φάτσος. Μά ἡ ἀλήθεια εἶναι πολὺ μεγαλύτερη καὶ ἀπεριγράπτη. Γιὰ τὸν κ. Στ. Καρατζά καθηγητὴ τοῦ Πανεπιστημίου, ἡ ἀλήθεια ἔχει ἄλλες διαστάσεις· καὶ δὲν πέρασε ἀπὸ τὸ στρατοδικεῖο τὸν Σεπτέμβρη, ἀλλὰ, μαζί με τὸν γράφοντα τὴν ἴδια μέρα τὸν Ἰούλιο τοῦ '67.

Τὸ κτίριο ἔχει τρία πατώματα. Στὸ ἄπάνω δικάζαν τὸν κ. Καρατζά, στὸ μεσαῖο τὸν ὑποφαινόμενο, με ἄλλους: δασκάλους, ταχυδρομικούς καὶ γεωργικούς ὑπαλλήλους, προέδρους κοινοτήτων, φοιτητὲς καὶ τὸν ὑπέργηρο κερκυραῖο καθηγητὴ (87 χρονῶν) Βαρότσι κ.ἄ. Ὅλους βέβαια με τὶς συνηθισμένες κατηγορίες: «Ἀντεθνικὴ καὶ ἀντικυβερνητικὴ προπαγάνδα», «Διάδοση ψευδῶν εἰδήσεων» καὶ τὴν ταχτικὴ (τύπου Καραγκιόζη) «ἀνατροπὴ τοῦ κρατούντος πολιτικοῦ καὶ κοινωνικοῦ καθεστώτος» πού εἶχαν καταλύσει οἱ ἴδιοι ἐπίορκοι καὶ διαστῆς τῶν δικαιωμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τέτοιες δικές ἀστραπές, με ἀνίδεους δικαστῆς καὶ ὑπαγορευμένες ποινές, ὅπως μᾶς εἶναι γνωστὴ πάνω σ' αὐτὰ ἡ δράση ἐνὸς κυρίου ἀντ)ρχου τότε, πού ἀφοῦ ἐφόρτωσε κανα ἑκατομμύριο χρόνια φυλακὴ σ' ἄθώους Ἕλληνες πολίτες, τὸν ἀντάμειψαν οἱ προϊστάμενοί του με ὀφλητὴ κατόπι διοικητικὴ θέση στὸν τομέα μάλιστα τῆς κουλτούρας... πού δὲν εἶχε ἰδέα περὶ μουσικῆς, καὶ τσέπωνε 60.000 δρχ. μηνιαῖο μισθό, χωριστὰ τὰ ἐκτὸς ἔδρας του.

Τὸ δράμα ἐκεῖνο τοῦ λαοῦ μας, δὲν ἦταν μόνο οἱ φυλακές, τὰ βασανιστήρια, οἱ ὠδίνες, οἱ ἐξορίες, οἱ παντοειδεῖς ἐκβιασμοὶ κλπ. ὅπου συνολικὴ μόνάχα ἀπὸ τὸ νομὸ Γιαννίνων κατατρέ-

χτηκαν γύρω στοὺς 10.000 ἄθωοι πατριῶτες, ἀλλὰ, ἦταν μαζί ὁ γολγοθὰς τῶν οικονομικῶν ἐξανδραποδιωμένων καὶ ταπεινώσεων. Με ἔλαχιστα εὐτυχῶς «κοράκια» πού βοσκούσανε πάνω στὶς πληγές τοῦ λαοῦ, στὰ ὑπόγεια τῶν στρατοδικείων ἔρρεε ἀθόνο χρήμα τοὺς πρώτους μῆνες. Χρήμα πού ἀρπαζαν οἱ ὑπερπόντιοι ἀφέντες καὶ πού εἶχαν νὰ λάβουν «ὑπεραξίες» ἴσως καὶ πρὶν ἀπὸ τὸν 8' παγκ πόλεμο.

Ἄλλωστε ἦταν κι αὐτὸς ἓνας λόγος καὶ σκοπὸς μέσα στοὺς ἄλλους βασικούς πού εἶχαν ὀργανώσει τὸ πραξικόπημα κι ἐκπαίδευσαν καὶ προστάτευαν τοὺς δόλιους πράκτορες στὴν ἐξουσία γιὰ νὰ κάνουν ἀπὸ τὰ ταμεία μας καὶ τὴν εὐκαιριακὴ ρεμούλα τους. Γι' αὐτὸ, ὁ κ. Φάτσος καὶ κάθε ἄλλος πού καταγίνεται με τέτοιες ἐρευνες ὀφείλουν νὰ ρωτοῦν καὶ νὰ συλλέγουν περισσότερα στοιχεῖα πού νὰ ἐκφορῶσουν πραγματικὲς καὶ ἀντικειμενικὲς ἀλήθειες.

Γενναῖοι, ματαιόπονοι καὶ φυγομάχοι

Λίγοι ἦταν οἱ γενναῖοι συγγραφεῖς καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ, πού παρσάθησαν δίπλα του στὰ χρόνια τῆς «ἑσωτερικῆς κατοχῆς» καὶ ἀγωνίστηκαν με ὁποῖες δυνατότητες καὶ μορφές πάλης, με παρήγορα κι ἐλπίδοφόρα μηνύματα, γιὰ τὸ ἠθικὸ δυνάμωμά του καὶ τὴ σφυρηλάτηση τῶν ἀπολυτρωτικῶν του ιδεῶν. Σ' αὐτοὺς ἀνήκει ἡ τιμὴ πού ἀπόδειξαν με ἔργα καὶ πράξεις τὴ συμπάρτασή τους στὰ ἰδεώδη τῆς λευτεριάς καὶ τῆς ἀληθινῆς δημοκρατίας.

Μερικοὶ ὁμως λογοτέχνες, ἀνεργαστοὶ ἰδεολογικά καὶ μωροφιλόδοξοὶ ἀπὸ τὴν ἐπόμενη τοῦ πραξικοπήματος καταδέχτηκαν τὴ λογοκρισία τῶν τυραν-

νίσκων και μελάνωσαν χαρτιά που κανείς δεν τὰ διάβασε. Αὐτοὶ εἶναι ἀξιοὶ τῆς λύπης και τῆς ντροπῆς, και δὲ νομίζουμε πῶς εἶχαν ποτὲ θέση στὴ σοβαρὴ τὴν ἀξία και ἀνθρωπιστικὴ λογοτεχνία τοῦ λαοῦ μας.

Ἰπῆρξαν και ὀρισμένοι φυγομάχοι, δειλοὶ, αὐτοεξόριστοι. Αὐτοὶ στάθηκαν τυχεροὶ γιατί «οὐδὲν κακὸν ἀμιγὲς καλοῦ», ἀλλάξαν περιβάλλον, παραστάσεις, γνωριμίες, μεταφράσεις κλπ. Ὁμως, ὅσο κι ἂν «ἐπέστρεψαν ζωηρούτοι-κοὶ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν...» ὅπως ἔγραφε ὁ Ψαθᾶς στὶς 31.7.'74 τὴ «φαρμακερὴ πείρα τὴν ἔλαβαν ἐκεῖνοι πού ἀντιστάθηκαν, πού ἔμειναν ἐδῶ, κι εἶχαν τὸ ψυχικὸ θάρρος νὰ παλαίψουν μέσα στὴ φωτιά...» Αὐτοὺς θὰ συνοδεύει ἡ ἀγάπη κ' ἡ εὐγνωμοσύνη τοῦ λαοῦ μας.

Σχετικὰ μὲ τὶς χορηγίες λογοτεχνῶν

Σὲ ὅσα γράφουμε ἐδῶ, δὲν ὑπάρχει πρόθεση δυσαρέσκειας ἢ ἀδικίας πρὸς κανένα. Ἄς μᾶς συγκωρεθοῦν οἱ παρακάτω ἀράδες πού ἀποτείνονται σὲ ἀρμόδιους τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ και Ἐπιστημῶν. Τοὺς συγγραφεῖς μας κατὰ τὴν ἐπάρατη ἑφταετία πρέπει νὰ τοὺς χωρίσουμε σὲ τρεῖς κατηγορίες. Στὴν πρώτη αὐτοὺς πού δὲ συμβιβάστηκαν μὲ τὴ δικτατορία, πού τὴν ἀντιπάλαψαν μὲ κάθε μέσο και τρόπο, κι ἔκαναν πραγματικὴ ἀντίσταση. Στὴ δεύτερη τοὺς δειλοὺς τοὺς ἀμέτοχους πού κλείστηκαν στὸ καθούκι τους. Και στὴν τρίτη ἐκείνους πού συνεργάστηκαν μ' αὐτὴ, κρυφὰ και φανερὰ ἢ πού ἐκδήλωναν ἀπλῶς συμπάθεια και ἀνοχή ἀκόμα. Οἱ τελευταῖοι στάθηκαν τυχεροὶ : Ἐκτὸς ἀπὸ ἄλλες γαλαντομίες ἐπιχορηγήσεων, δανείων, ἰδιαιτέρων προβολῶν και μεμαχειρήσεων σὲ θέσεις, ἀτέλειες χαρτιοῦ κλπ. Ἔλαβαν κι ἕνα προνόμιο μιᾶς χορηγίας 4500 δρχ. κατὰ μῆνα τὸ ὅποιο και εἰσπράττει κανονικὰ και σήμερα σὲ θᾶρος τῆς ὑποτειθέμενης Δι-

μοκρατίας. Αὐτοὶ εἶναι οἱ σαλίγκαροι, και ἀποτυχημένοι τῶν γραμμάτων οἱ περισσότεροι, κολλητοῖδες, πού εὐνοήθηκαν ἀπὸ φιλοπρόσωπες και ἀσούδοτες φαρτρίες.

Εἶναι γύρω στοὺς 100 μπορεῖ και παραπάνω, δῆθεν «συγγραφεῖς» και «καλλιτέχνες», ποντικοὶ γραφείων και τρωκτικά, χωρὶς γνήσια δημιουργικὴ προσφορά, στὰ γράμματα, τὶς τέχνες και τὸν πολιτισμό. Ἄγνωστα και ἀπίθανα ὀνόματα. Ἀνάμεσά τους κι ἕνας ἱεροψάλτης. Εὐνοήθηκαν μὲ κάθε τρόπο και προώθησαν τὰ συμφέροντά τους. Τώρα ἔγιναν και χαμαιλέοντες. Τσεπώνουν τὰ μνηϊάτικα τῶν χορηγιῶν και κοροϊδεύουν. Μὲ ποιά κριτήρια ἐξαιροῦνται και πληρώνονται αὐτοὶ οἱ κύριοι; Τοὺς ξέρουμε ἕναν ἕναν, και τί πρόσφερε ὁ καθένας.

Ὁ κ. Τσάκωνας μάλιστα, τὸ ἔχει παραζηλώσει δίνοντας δῶρα παχυλὰ στοὺς φίλους του (σὰν ἀπὸ τὴ τσιφλίκια τοῦ πατέρα του). Τί λέει γιὰ ὅλ' αὐτὰ τὸ ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ; Γιατί δὲ λογαριαστικαν οἱ ἀποφάσεις τῶν ἔγκυρων ἐπιτροπῶν, γιὰ 160 ἀξιους λογοτέχνες. Οἱ σημερινοὶ ἰθύνοντες δὲν ὀφείλουν μιὰ ἐξήγηση ἢ ἐνημέρωση στὸ λαὸ και στὸν πνευματικὸ μας κόσμο; Δὲ νομίζουν γνήσιους λογοτέχνες, πού προσφέρουν ὅτι ἡ διακριτικὴ αὐτὴ μεταχείριση ἀποτελεῖ σκάνδαλο γιὰ τοὺς τίμιους και ἀθόρυβα και ἀγωνιστικὰ τὸ μόχθο τους χωρὶς συμβιβασμούς, ἰδιοτελεῖς ἐπιδιώξεις και ἀδικίες; Πῶς τ' ἀνέχεται αὐτὰ.

Οἱ χορηγίες τοῦ ἀμαρτωλοῦ παρελθόντος μὲ εἰδικὰ κριτήρια πού ἀκόμα συνεχίζονται, πρέπει ἀμέσως νὰ διακοποῦν. Και νὰ δοθοῦν ἀντικειμενικὰ και δίκαια σὲ ὅσους δημιουργοῦν και ἀξίζουν. Τὰ λογοτεχνικὰ σωματεῖα και οἱ συνάδελφοι συγγραφεῖς γιατί δὲν διαμαρτύρονται; Τίποτα δὲν πρέπει νὰ τοὺς φοβίζει. Σύμφωνα μὲ τὸ ἀξίωμα τοῦ Λουκιανοῦ «Ὁ συγγραφεὺς ὀφείλει νὰ εἶναι ἀφοδος, ἀδέκαστος, ἐλεύθερος και θαρραλέος φίλος τῆς ἀλήθειας». Νὰ λέει πάντα μὲ συνέπεια : «τὰ σῦκα σῦκα και ἡ σκάφη σκάφη».

Η ΑΓΟΡΑ ΒΙΒΛΙΩΝ

Όταν δημοσιεύτηκε ο κατάλογος για την αγορά βιβλίων τών εκδόσεων 1973, την επιτροπή επιλογής αποτελούσαν οι κ.κ. Ε. Παπανούτσος, Θ. Πετρούλης, Γ. Θέμελης, Μ. Δημάκης, Α. Γιαννόπουλος και Ν. Βρεττάκος. Οι αδικίες που προέκυψαν και οι διαμαρτυρίες που δημοσιεύθηκαν, ήταν πολλές, σε βάρος αποπρωσοκληρωμένων γεροντοκρατικών αποφάσεων. Τα ερωτήματα έμειναν αναπάντητα, και θυμίζουμε παρακάτω λίγα απ' αυτά:

1) Γιατί η επιτροπή δεν χρησιμοποιεί πρακτικά και αποδοτικά τόν έπαισο κατάλογο εκδόσεων από την Έθνηκή Βιβλιοθήκη; 2) Γιατί κι έφετος μέλη της «εύλόγησαν τὰ γένια» τους; 3) Γιατί αφού η τόση ανεπάρκεια κι αδυναμία για μελέτη, επιλογή κι αξία τών καλών βιβλίων είναι καταφανής, δεν παραιτούνται παρά προκαλούν τόσες αδικίες, και αποδεικνουν αδιαφορία για αντικειμενική απονομή δικαιοσύνης; 4) Γιατί αγοράζουν παιδικά βιβλία για νήπια. 5) Γιατί ο ποιητής της αγάπης κ. Βρεττάκος ανημέρωτος ίσως σάν αυτοεξόριστος δέχτηκε να μετόσκει σε μίαν αδικη μεροληπτική κατανομή κονδυλίου από τὸ μόχθο τού ἑλληνικού λαού; 6) Γιατί αγοράζουν από κερδοσκοπούς εκδότες και ύποπτούν έργα φτωχών οικονομικά μὰ τίμων αγωνιστῶν συγγραφέων; 7) Γιατί «χωρίς περίσκεψη» και με

αύθαιρεσία, αγνόσαν έργα τού ίδιου χρόνου, που τόσο εξύμνησε ούόθωρη η κοπτική σ' ἄλη τὴ χώρα: 8) Γιατί δὲν αγόρασσαν ποτέ πρωτότυπα κι ἄξια έργα από γνήσιους και αὐτοδημιουργητούς ἀνθρώπους τών γραμμάτων.

Δὲν κάνουμε ἐδῶ ἀναφορά σε περιπτώσεις ὀνομάτων συναδέλφων, ἢ τίτων βιβλίων. Διερωτάται δικὴ ἢ κοινὴ γνώμη: Ἐως πότε ἡ ἀρνησι, ἢ πρόσκλησι κ' ἡ ἀδικία; Ἐως πότε τὰ ἴδια πρόσωπα θὰ διαχειρίζονται χρήματα τού λαοῦ με τόσο σκανδαλιώδη τακτική σὲ θραυσία και ἀγορές βιβλίων; Ἐως πότε τὸ κατεπιπνέμενο τών γραμμάτων θὰ εἶναι ἐκτός τών λογοτεχνικῶν πραγμάτων και ἄξιόν. Ἐως πότε θὰ στεροῦν τοὺς φτωχοὺς ἀναγνώστες σὲ βιβλιοθήκες τῆς χώρας ἀπὸ δημιουργικὰ ἀληθινὰ, ὠφελιμὰ ἄργα, και θὰ τις γεμίζουν με ἐπιπλέον, ἀκατανόητα, ἐγκεφαλικά, κι ἐρηπτικὰ κατασκευάσματα, ἀκρηστα ἐντυπα για νὰ καλλιεργοῦν τὴ σύγκυση και τὴν κρίση τῆς λογικῆς; Ἐως πότε χωρὶς ἐκθέκοντα και τῆς ὑποχρεώσεως τους πάντι στὴ βοήθεια τών νέων λογοτεχνικῶν δυνάμεων θὰ ἐμποδίζουν ἐτσι τὴ δημιουργία και συναίσθημα εὐθύνης για τὸ οὐργία ἑνός νέου ἐνθικοπνευματικού μας πολιτισμοῦ;

Καταγγέλουμε στὴ συνείδηση τού λαοῦ αὐτὴ τὴν τακτική, για νὰ γνωρίζει τὸ πῶς αὐτοὶ οἱ κύριοι διαχειριστικὸν ἑνα κονδύλι ἀπὸ τὸ μόχθο του για ἑαυτοὺς, ἡμετέρους και φίλους.

Κυκλοφοροῦν τὰ δύο νέα ἔργα τού Λάμπρου Μάλαμα:

1) «Ἑλλάδα» περιήγηση, μορφές και εἰδωλα Σελίδες 516 σὲ χαρτί πολυτελείας με 240 φωτογραφίες Σπύρου Μελετιζῆ και χάρτες Χ. Μέξη, ἐξώφυλλο Μίνου Ἀργυράκη.

2) «Τὰ Τείχη τού κόσμου». Μία δραματικὴ ποίηση που μελοποιεῖται σὲ δίσκους.

'Από τή θεατρική ζωή καί κίνηση

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Πενήντα θέατρα στήν Ἀθήνα, φυτοζωοῦν. Κάτω ἀπό τέτιες συνθήκες πῶς νά ὑπάρξει κορεσμός; Πολλοί νέοι καλλιτέχνες πού εἶχαν ἀνοίξει κάποιο δρόμο στήν καριέρα τους, κι ἀνθίζε ἡ ἐλπίδα τῆς προόδου στά χεῖλη τους δοκίμασαν βαριά ἀπογοήτευση καί μπῆκαν σ' ἄλλα ἐπαγγέλματα γιά νά ἐπιβιώσουν. Ἄλλοι νέοι, ἀπελπίστηκαν ἀπό τὰ πρῶτα κιόλας θήματά τους. Τοῦς περισσότερους ἠθοποιούς τοῦς πλημμυρίζουν τὰ παράπονα κι οἱ πίκρες. Ἡ ὑποτίμηση κ' ἡ ἀδικία πού βγαίνει ἀπό τή συνηθισμένη μεταχείριση πλήττει τίς καλές διαθέσεις καί συντρίβει τὰ ὄνειρα, γιά φυσική καί δημιουργική καλλιτεχνική ἐπίδοση. Εὐνοίες θιασαρχῶν καί σκηνοθετῶν ἐπιπλέουν σχετικά μέ τήν ἀνάθεση ρόλων. Θεατρῶνδες πού λογαριάζουν τὰ κέρδη τους μπρός στήν ἀμοιβή τῶν παλιῶν καλῶν ἠθοποιῶν καί τοῦς παραγκωνίζουν προσλαμβάνοντας νέους μέ μικρά μεροδοῦλια. Ἀλλά, «Καινούργια ἀγάπη ἔπιασα παλιά μὴ λησμονήσω». Πάντως ἡ θεατρική ζωή ἔχει ὑποστεῖ καί περιορισμό καί μᾶρασμό. Ἐλάχιστα θέατρα, ἀνταποκρίνονται στό κοινό καί στίς ὑποχρεώσεις τους. Πολλά παίζουν παραστάσεις μέ περισσότερα πρόσωπα στή σκηνή καί λιγότερους θεατές. Ἡ δὲ ἐκλογὴ ἔργων εἶναι ἀνεκδιήγητη, γιά νά μὴν ποῦμε καθαρὸς ἐμπαιγμὸς καί κοροϊδία, ἀπέναντι στό θεατρόφιλο κοινό.

● ΜΕΡΙΚΑ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΕΡΓΑ

Ἀπὸ τὰ ἔργα πού ἐπιβίωσαν τὸ χειμῶνα κι ἐξακολουθοῦν νά παίζονται, εἶδαμε γύρω στά εἴκοσι. Ἀπὸ αὐτά, τὴν πρώτη θέση κι ἀξία ἔχουν τὰ παρακάτω πού ἀνήκουν στό εἶδος τοῦ πολιτικοῦ θεάτρου.

1) «Ὁ τρόμος καί ἡ ἀθλιότητα τοῦ Γ' Ράιχ» τοῦ Μπρέχτ Θέατρο Κούν. Ἡ ἀπογύμνωση καί τὸ κουρέλιασμα καί ἡ γελοιοποίηση τοῦ χιτλερικοῦ φασισμού ἀπὸ τὸν διάσημο θεατράνθρωπο.

2) «Ἡ δίκη τῶν φακέλων» τοῦ Μπέριγκαν. Θέατρο Ἀλεξανδρᾶκη — Γαληνέα. Ἀποκαλύπτει καί στιγματίζει στήν παγκόσμια συνείδηση τὰ ἐγκλήματα τῆς βίας, τῆς αὐθαιρεσίας καί τῆς ἀπανθρωπιᾶς.

3) «Ταμποῦρλα στή νύχτα» τοῦ Μπρέχτ. Θέατρο Κούρκουλου. Μία δύσκολη κωμωδία μέ βαριὰ δραματικὰ στοιχεῖα, βγαλμένη ἀπὸ τὴν ἀποτυχία τῆς προλεταριακῆς ἐπανάστασης στή Γερμανία τὸ 1918—19.

Έργο «ἀμφίστομο» και ἀντιφατικό. Τὸ μήνυμά του ἀρνητικό, ἀλλὰ δι-
δαχτικό.

4) Ἡ ὑπέροχη Σάτιρα τῆς Μαριέττας Ριάλδη μὲ τὸν τίτλο «Σκ...»
πού εἶναι μιὰ μαχαιριά στὴν καρδιά τῆς σύγχρονης γελοίας καὶ τυ-
ραννικῆς ἀμερικανοκρατίας.

5) «Οἱ Ρόζεμπεργκ δὲν πρέπει νὰ πεθάνουν» τοῦ Α. Ντεκώ. Θέα-
τρο Ληναίου — Φωτίου. Ἡ γνωστὴ ὑπόθεση τοῦ μαρτυρικοῦ ζεύγους πού
δημιούργησε κι ἐκτέλεσε ἡ σκοπιμότητα τοῦ σατανικοῦ καπιταλισμοῦ
στὶς ΗΠΑ πού θρυλοποιήθηκε σ' ὅλο τὸν κόσμο καὶ θὰ συγκινεῖ τὶς μελ-
λούμενες γενιές.

6) «Μικροαστικά» τοῦ Νεγρεπόντη - Κηλαηδόνη. Μικρὸ θέατρο
Γ. Νικολαΐδη — Χ. Κανδρεβιώτου. Ἐνα κράμα μουσικῆς κοινωνικοπο-
λιτικῆς σάτιρας, ἐξαιρετικῆς σκηρικῆς ἐπιτυχίας.

7) «Αὐτὸ τὸ δέντρο δὲν τὸ λέγανε ὑπομονή» τοῦ Ν. Περγιάλη. Θέα-
τρο Κάβα Χατζίσκου. Ἐνα ἔργο τίμιο μὲ σκηρικὴ πρωτοτυπία, μὲ ἔν-
τονο ἀγωνιστικὸ παλμό, μὲ δραματικὴ ἔνταση καὶ μήνυμα ἀντίστασης
καὶ λευτεριάς, μὲ ἐσωτερικὴ ἀγώνια καὶ προβληματισμὸ γιὰ τὴν ἐξυ-
γίανση.

8) Τέλος ἡ ἐπιθεώρηση μὲ τίτλο «Ἀπ' τὸ πουλί στὴ βουλή» τοῦ
Λειβαδίτη — Χατζηχρήστου — Καλουτᾶ, εἶναι ἡ ὠραιότερη, ἡ πιὸ σπιρ-
τόζικη καὶ πλούσια, μὲ ἀληθινούς καὶ χαρακτηριστικούς τύπους μὲ
σπαρταριστὰ καὶ εὐχάριστα νοῦμερα πού σὲ γεμίζουν αἰσθητικὴ χαρὰ
κι ἀπόλαυση.

● ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΤΗΝ «ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ»

Αὐτὸ τὸ ἀνάμιχτο ψυχαγωγικὸ εἶδος, τὸ ἐπιθεωρησιακὸ μαραΐ-
νεται. Εἶχε δημιουργηθεῖ μὲ διάφορα στοιχεῖα ἀπὸ κομεντί, μελόδραμα,
σάτιρα, φάρσα, κωμῳδία κ.ἄ. Πρὶν καὶ μετὰ τὸ β' παγκ. πόλεμο, θρί-
σκονταν σὲ ἀκμή. Σήμερα, μέσα στὴ γενικὴ αὐθαιρεσία, νοθεΐα κι ἐκ-
μετάλλευση, ἡ «πάλαι ποτέ» προσφιλέστατη ἐπιθεώρηση ἔχει ξεφτίσει.
Αὐτὸ τὸ εἶδος πῆγε νὰ δημιουργήσῃ παράδοση. Στηριζόταν βασικά σὲ
μιὰ σπιρτόζα καὶ πνευματώδη πολιτικὴ σάτιρα. Στὰ χρόνια μας φθίνει.
Μόνο ὁ ἀπαράμιλλος Ἄλ. Λειβαδίτης, ὁ Ν. Σταυρίδης καὶ μερικοὶ ἄλ-
λοι προσπαθοῦν δημιουργικὰ νὰ τὴ συγκρατήσουν, ἀπὸ τὴν κακοποι-
ηση, τὴ φθορὰ καὶ τὴ σύγχιση. Οἱ παλαιοὶ τυπίστες χάθηκαν. Κι ὄχι πῶς
δὲν ὑπάρχουν νέοι ἀντίθετα, ὁ λαὸς μας δὲν παύει ποτέ νὰ γεννᾷει
γνήσια κι ἀξία δημιουργικὰ ταλέντα. Ὅμως πόσα μένουν ἀναξιοποίη-
τα καὶ πᾶνε χαμένα, γιὰτὶ δὲν τὰ εὐνοοῦν οἱ συνθήκες, καὶ ἡ πο-
λιτικοοικονομικὴ κακοδαιμονία τοῦ τόπου; Ὁ ξεπεσμός τῆς ἐπιθεώρη-
σης ὀφείλεται καὶ σὲ ἄλλα αἰτία: στὴν ἀσέβεια καὶ περιφρόνηση θετι-
κῶν παραδοσιακῶν στοιχείων, σὲ τάσεις εὐκόλου καὶ κούφιου ἐκμοντερ-
νισμοῦ καὶ φτηνοῦ κερδοσκοπισμοῦ. Γενικά σὲ νέα καὶ ἀφηρημένη διαρ-
θρωτικὴ ταχτικὴ ἀπάτης, ἀκόμα καὶ μὲ προκλητικὴ ἱεροσυλία κι ἀπα-

ράδεκτη ἐκμετάλλευση σέ θέματα βαριά καί σύμβολα ὅπως τὸ Πολυτεχνεῖο!... Εὐθύνες δὲν ἔχουν μόνο οἱ ψευτέμποροι, ἀλλὰ καί οἱ προχειρολόγοι θεατρογραφίσκοι πού δὲν ἔχουν καί τόσο στενές καί βιωμένες σχέσεις μὲ πρόσωπα καί πράγματα τῆς ἐποχῆς μας. Δὲν δημιουργοῦν ἀληθινούς, φυσικούς, καί χαρακτηριστικούς ρόλους. Οἱ Ἰδῆθεν ἐπιθεωρήσεις, ἔχουν πιὰ μετατραπεῖ σὲ συνηθισμένα πρόχειρα κι ἐπιτήδεια κατασκευάσματα. Ἡ ἐπιτήδευση ὅμως, δὲν εἶναι παρὰ «ἡ σοφία τῶν μωρῶν καί ἡ μωρία πολλῶν φρονίμων» ὅπως ἔλεγε ὁ Λατίνος κωμικός Τερέντιος. Ἄλλὰ καί ὁ Δάντε εἶχε δασκαλέψει μετὰ τὸν Ἀριστοτέλη, ὅτι: «ἡ ἀληθινὴ τέχνη ἀκολουθεῖ τῆ φύση, ὅπως ὁ μαθητὴς τὸ δάσκαλό του». Οἱ σημερινοὶ ἐπιθεωρησιογράφοι, κάνουν πλαστογραφία τῆς πραγματικότητας. Ὅχι μόνο δὲν ἱκανοποιοῦν τὸ σοβαρὸ θεατὴ, ἀλλὰ φεύγει ἀπὸ τὴν παράσταση ἄδειος κι ἀπογοητευμένος. Θεατρογράφοι καί σκηνοθέτες δὲν ἐργάζονται μὲ σοβαρὰ αἰσθητικὰ μέτρα, μὲ εὐσυνείδητη καί πειθαρχημένη δεοντολογία ἠθικῶν ἀρχῶν καί μέτρων, πάνω σ' αὐτὸ τὸ ἐλαφρὸ καί μουσικὸ θέατρο. Γι' αὐτὸ καί οἱ ἀξιώσεις τοῦ κοινοῦ μας εἶναι δικαιολογημένες. Ζητοῦν νὰ ξεκολλήσῃ τὸ εἶδος ἀπὸ τὴ χαμηλὴ βαθμολογικὴ στάθμη. Γιὰ νὰ θροῦν κι οἱ ἱκαλλιτέχνες τὸ δημιουργικὸ ἑαυτὸ τους' καί τὸ ἀξιόλογο κοινό' νὰ μὴ ἰδοκιμάζει δυσαρέσκεις καί πίκρες ἀπὸ σκύβαλα καί σαρίδια πού τοῦ προσφέρουν... σὲ δῆθεν καλοὺς ἐπιθεωρησιακοὺς καμβάδες.

● ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

Θέατρα καί (κιν)φοι περνοῦν μόνιμη κι ἀξεπέραστη κρίση. Χρόνια τώρα σέρνονται ἀπὸ χεῖλη σὲ χεῖλη, ἀπὸ καρδιά σὲ καρδιά, σὲ ἀνθρώπους πού πονοῦν γιὰ τὸ φθίνοντα πολιτισμὸ οἱ θλιθερές αὐτὲς διαπιστώσεις. Συστήματα πού χρεωκοποῦν καί στέκουν μὲ δεκανίκια. Εἶναι καταδικασμένα ἀπὸ τὸ χρόνο καί τίς ἐξελίξεις, ἀπὸ τὴν ἀέναη κοίτη τῆς διαπάλης τῶν ἀντιθέσεων. Οἱ τέχνες καί τὰ γράμματα γενικά θ' ἀνθίσουν σὲ μιὰ καθολικὴ ἀνοιξη καί δημιουργικὴ ἀνάταξη ψυχῶν, μόνο ὅταν ἀλλάξουν κι' ἐδῶ ριζικὰ καί οὐσιαστικὰ τὰ πράγματα καί οἱ οικονομικὲς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων.

● ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ

Χωρὶς νὰ μειώσουμε τὴν καθιερωμένη καλλιτεχνικὴ ἀξία τοῦ κ. Ἀλ. Μινωτῆ πού τόσο διακριτικὴ καί μοναδικὴ εἶχε λάβει γαλαντομία ἀπὸ τὸ προηγούμενο καθεστῶς, δὲν ἀποροῦμε γιὰτὶ μᾶλλον ὁ κ. Κ. Τσάτσος (ὑπουργὸς πολιτισμοῦ πρὸ τῶν ἐκλογῶν μὴ βασκαθεῖ!) ἀνάθεσε σὲ πολυευνοημένο πρόσωπο τῶν προκατόχων του, (πάλι τὸν Μινωτῆ) φύλακα ἄγγελο τοῦ Ἐθνικοῦ... γιὰ τὸν Δαντῶν καί γιὰ τὸν Ἴμπόου... πού κατασυγκίνησε ὁ θεατροπατέρας, ἴσαμε τώρα, τὸ κοινὸ

τοῦ «Βασιλικοῦ» γιὰ τὴν ἐπιλογή του (!) Ἄλοίμονο ἂν δὲν ὑπῆρχαν κάτι τέτιοι μπόγηδες τοποθετημένοι σὰν κατάλληλοι θεματοφύλακες Πρωτονοτάριοι, Φωτοπολίτηδες, Μπασσιάδες, Παξινοὶ καὶ Μινωτῆδες, θὰ εἶχε μπολσεβικοποιηθεῖ τὸ καημένο τὸ «Βασιλικό» θέατρο!

● «ΕΙΣ ΧΡΕΩΣΙΝ»

Ὁ πολυδιαβασμένος θεατρικὸς κριτικὸς Κ. Γεωργουσόπουλος χρέωσε γιὰ τὸ μέλλον μιὰ τριανδρία θεατρικῶν συγγραφέων Σκούρτη — Κεχαῖδη καὶ Πόντικα μὲ βαριές εὐθύνες καὶ καθήκοντα νὰ δώσουν — εὐελπιστεῖ — νέο ἑλληνικὸ θέατρο ὑψηλοῦ ἐπιπέδου. Ἀφοῦ λοιπὸν ἔκανε ἕναν ἀπολογισμὸ ὅτι, μάλλον στὴ δεκαετία πού πέρασε, ἀνέβηκαν στὴ σκηνὴ 54 ἔργα ἐγχώριας παραγωγῆς καὶ προέλευσης, καὶ ἀπὸ αὐτὰ ὅλα, δὲν ἔμεινε σχεδὸν τίποτε στὸ θεατρικὸ κοινό, οὔτε σὰ μακρινὴ ἀνάμνηση... θ' ἀρχισε κιάλας ν' ἀπογοητεύεται ἀπὸ τοὺς δύο, γιατί ὁ πρῶτος πρὸ μηνὸς δημοσίευσε καὶ πρωτότυπη ἀγγελία, ὅτι ζητᾶει πρόσωπα καὶ θίασο νὰ τ' ἀνεβάσουν ἔργο του, κατ' ἀντίθεση μὲ τὸν Πιραντέλλο πού «...πρόσωπα ζητοῦνε συγγραφέα». Ὁ δεῦτερος ἔστειλε τὴ Βέρα του νὰ παίξει τάβλι καὶ μάλλον... ἔχασε τὰ ζάρια. Τώρα ὅσο γιὰ τὸν τρίτο, αὐτὸς θὰ πάει μπροστά, ἂν δὲν τοῦ κόψει τὴ φόρα κανάς... γάτος. Καὶ τότε ὁ κ. κριτικὸς θὰ χάσει καὶ τὶς ἐλπίδες καὶ τὰ χρεόγραφα. Εἶθε νὰ πᾶν ὅλα καλά.

● ΕΠΑΡΧΙΑ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ

Ὁ λαὸς τῆς ἐπαρχίας εἶναι σχεδὸν ἄμοιρος ἀπὸ θεατρικὲς χαρὲς. Σὰ νὰ μὴν εἶναι τὸ γνησιότερο τμήμα τοῦ ἔθνους. Σὰ νὰ μὴν ἔχει τίς ἴδιες ὑποχρεώσεις ἀπέναντι στὴν πολιτεία. Ἄλλωστε οἱ Ἕλληνες τελευταῖα, συνήθισαν μόνον σὲ ὑποχρεώσεις, καὶ ἀπὸ δικαιώματα... ψυχία! Μὴ πεῖτε πὼς ὅλα τὰ ἔχε ἡ Φατιμέ... τὸ θέατρο τῆς Ἐλεῖπε! Ἡ «δὲ βαριέσαι» ἢ «ὦχ ἀδερφέ». Ἡ πολιτιστικὴ ζωὴ καὶ κίνηση σὲ μιὰ χώρα δείχνει τὸ βαθμὸ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς. Ἡ ἐγκατάλειψη στὴν τύχη τῆς ἑλληνικῆς ἐπαρχίας μετὰ τὸ θ' παγκ. πόλεμο ἀπὸ μέρους ὄλων τῶν κυβερνήσεων, ἐπέφερε τὸ μαρασμὸ σὲ κάθε οἰκονομικὴ ἐνέργεια καὶ δύναμη. Δὲν ἄφησε περιθώρια γιὰ τὸ κοινό, νὰ ἔχει ἀξιώσεις καὶ προϋποθέσεις γιὰ κουλτούρα, νὰ ἐπιζητεῖ ἕνα ἀξιόλογο θέατρο, ἔστω καὶ μιὰ φορὰ τὸ μῆνα. Μόνη θεατρικὴ παρουσία σὲ ὀρισμένες ἐπαρχίες εἶναι μιὰ φορὰ στὰ δύο χρόνια ἢ περιοδεῖα τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ ἕνα τουρνέ ἢ δύο τὸ χρόνο θεατρο-ἀστεριῶν πού θυμίζουν τὰ παλιὰ «μπουλούκια» σὲ ἀναγκαστικὰ γυροβολήματα γιὰ τὸ ψωμί τους. Οἱ μελέτες καὶ τὰ προγράμματα γιὰ ἴδρυση θεατρικῶν μονάδων, παραμένουν δημαγωγί-ες καὶ ἐμπαιγμοί. Οἱ θεατρικὲς στέγες σὲ μεγάλες πόλεις τῶν ἐπαρχιῶν εἶναι ἀνύπαρκτες. Διαθῆκες εὐεργετῶν πού ὀρίζουν τέτια ἔργα,

παραμένουν χρόνια ανεκτέλεστες. Ἀποτελεσματικός ἔλεγχος κανέναν. Ἀσύδοτος, μεθοδικός ὁ θρίαμβος ἀπὸ τὰ «κατὰ συνθήκη - ψεύδη» ἔπαναπαύει τοὺς πούρους, ὑποκριτὲς καὶ κάπηλους τῶν ἀξιῶν, στήν ἡδονιστική φτηνὴ λογοκοπία τους. Ἄς μάθει ὁμως ἐπιτέλους ὁ λαὸς νὰ κρίνει τοὺς ἀνθρώπους ὄχι ἀπὸ τὰ λόγια, ἀλλὰ ἀπὸ τίς πράξεις καὶ τὰ ἔργα τους. «Τὸ ἔργον ἀποδεικνύει» (Ξενοφῶν).

● ΗΓΜΙΟΣ ΚΑΡΑΚΑΤΣΑΝΗΣ

Ὁ Η. Κ. θεωρεῖται σήμερα ἕνας ἀπὸ τοὺς κορυφαίους κωμικούς στὴ χώρα μας, μιὰ ὄντως, ἕνα βιόμητρο στὴ πιὸ δύσκολη θεατρικὴ ἐπίδοση μ' ἕνα πάθος διάχυτο σ' ἕλη του τὴν ὑπαρξή γιὰ τὸ ἀληθινὸ καὶ γνήσιο θέατρο. Ἐρμηνεύει τοὺς πιὸ σπάνιους κωμικούς ρόλους, κι' ὅλο τὸ εἶναι του παίζει θέατρο ἀπὸ τὴν παραμικρὴ νύξη καὶ κίνηση, ἴσχυε τὴν τελευταία τριχὰ τῆς κεφαλῆς του. Δίνει πάντα μιὰ ἀνανεωτικὴ ἐρινηεὶα ὑπεροχῆς. Γεννημένος στὸ Μοριὰ προορίστηκε ἀπὸ τὴ φύση του γιὰ τὸ θέατρο. Καὶ διαγράφει μιὰ ζηλευτὴ καλλιτεχνικὴ πορεία στὴ θεατρικὴ ζωὴ τῆς Ἀθήνας. Ἔγασαν ἔσοι δὲν τὸν ἀπόλαυσαν, σὰν Χλεστακῶφ στὸν «Ἐπιθεωρητὴ» τοῦ Γκόγκολ, «ὑποψῆφι» στὰ «Παυτολογήματα» τοῦ Ἰθίου συγγραφέα στὸ ἔθνικόν, σὲ πρωταγωνιστικούς ρόλους στὸ θέατρο Κοῦν («Δράκο», «Νταντάδες» κ.ἄ.) ἔπον ἔ τ. Κ. ἔδειξε ἕλη του τὴ δύναμη καὶ τίς πολὺπτυχες δυνατότητές του, σὰν φυσικὸ καὶ ἀνετο παίξιμο σ' ἕλες τίς κλησιακὲς τῶν συναισθηματικῶν ἐναλλαγῶν καὶ μεταπτώσεων. Βέβαια ὡς Νεκτάριο στὰ «Παυτολογήματα» τὸν ἔξερουν ὅλοι. Σὲ κάθε ρόλο του σὲ συναρπάζει καὶ σὲ ψυχαγωγεῖ γορταστικὰ μὲ τὸ πλοῦσιον κι ἀπαράμιλλο κωμικὸ του ταλέντο. Ὁ Κ. ὑποκρίνεται μὲ βεινὴ μεσοστρία ἀλλὰ παράλληλα σὰν ἀνθρωπιστὴς ἔχει πὺ σαρκάζει, συμπάσχει καὶ συνουποφέρει μὲ τίς εὐαίσθητες, τίς σκληρὲς κι' ἀλλόκοτες ἀνθρώπινες καταστάσεις.

● ΓΙΩΡΙΟΣ ΝΤΑΛΑΡΑΣ

Ὁ Γ. Νταλάρας, ἡ πρώτη καὶ καλύτερη σήμερα φωνὴ τῆς Ἑλλάδας, εἶναι μιὰ συγκροτημένη κι' ἐνάρετη ἠθικὴ προσωπικότητα, πὺ μὲ τὸ δικίον ἔγινε ἀπὸ τὰ πιὸ πολυαγαπημένα ἀστέρια τῶν τραγουδιῶν τοῦ λαοῦ μας. Ἔκανε πλοτή καὶ πράξη του τὸ ἀξίωμα τοῦ Μπετόβεν, πὺς μόνάχ μὲσα σὺν πόνον ἡ ζωὴ γίνεται μεγάλη σὲ διάρκειαν καὶ γόνιμη σὲ καρπούς. Ἡ καρδιὰ τοῦ Νταλάρου ξανοίγεται καὶ πάλαι γιὰ τοὺς καιμούς τοῦ λαοῦ καὶ τὸν πλήθυμο ἀνθρώπινο πόνον. Οἱ ἁρμονικὲς του δεξιότητες, ἡ πλοτή κ' ἡ λατρεία του σὲ ἰδεατὰ περιεχόμενα, σὲ πατριωτικὲς ἐξάρσεις, μεταρροῖνει σὲ ἔψη τὸν ἀκροατὴ καὶ λικυλίζει τὴν ψυχὴν του σὲ σφαίρες εὐτυχίας. Ὁ καλλιτέχνης θαυμάζεται ἀπόλυτος γιὰ τὸ δυνατό προσωπικὸν του ἔπος, τίς λαϊκὲς καταβολὲς καὶ τίς γλυκὲς παθητικὲς του ἀποχρώσεις. Οἱ μελωδίαι του ἐνώνονται μὲ τὴν ἀδιάκοπη κι αἰώνια μουσικὴ ροὴ τῆς ζωῆς τοῦ σὺμπαντος, ἠρονιάζονται σὲ ψυχὲς, καὶ τονίζουν τὸ ἠθικόν τους. Ὁ Νταλάρας σκῶθει σὲ ρίξες τῆς φυλῆς καὶ ἡ ραφινάτη καὶ αἰσιόδοξη καλλιτεχνικὴ του φινέτσα, τὸν κάνει νὰ ξεχωρίζει, καὶ νὰ ἐκφράζει τὴ ροιμείκη ἀγωνιστικὴ περηφάνια. Ἔτσι, ἡ λαϊκὴ του καταγωγή, τὸ ἠθικόν του ὑπόβαθρο, ἡ δυναμικὴ κι ἀξεπέραστη φωνὴ του, καὶ ἡ εὐγενικὴ του φυσιογνωμία, τὸν κάνουν τόσο ἀξιαγάπητο στὸ ἑλληνικὸν μας κοινόν.

● ΓΙΩΡΙΟΣ ΑΡΜΕΝΗΣ

Ὁ Γ. Ἀρμένης ἕνας ἄλλος δημοφιλὴς καὶ ἰδιότυπος καλλιτέχνης στὸ θέατρο τοῦ Κοῦν εἶναι μιὰ ἐκρηκτικὴ βιοσυγκρασία μὲ αἰσθημα, νεθρο καὶ παλιμό. Γεννήθηκε στὴν Κιλικία τῶν Ἰταλιῶν κι ἀπὸ φτωχόπαιδο ἔγινε ἕνας αὐτοδημιούργητος καὶ καταπληκτικὸς ἠθοποιός. Ἔνας λαϊκὸς καὶ σπάνιος τυπίατος, ἀεικίνητος καὶ ἀβτακυρίαχος στὴν ἀρένα τῆς σκηρικῆς τέ-

χνης. Στο πρόσωπο του Ἀρμένι, ἀγαπώμε και θαυμάζουμε τὸν ἴδιο τὸ λαὸ μας στὴ σπινθηροβόλα του ἐνέργεια και στὴν καλὴ βουλή, τὴ ἐράση του. Κάθε παρουσία του στὴ σκηνή μας δίνει μιὰ λαχταριστὴ χαρὰ, μιὰ γνήσια πειθαρχημένη οὐλοῦτητα μὲ σατιρικές προεκτάσεις. Ἐκπρόβεται λαϊκὸς χαρακτήρας, μεπρὶξικούς ρόλους μὲ ἀξαιρετικές ἐπιτυχίες· μιὰ θάλαμη σπάνια, ἕνα λαϊκιστικὸ πρότυπο. Ἡ ἀφετηρία του εἶναι συγκινητική, και ἡ πρόβό του ἀξιοθαύμαστη, γιατί ἔζησε πρῶτα τὸ λαὸ, τὸν εἶσπε μ' ἐλπὴ του τὴν φυγή, και μπορεῖ κι ἀναπαράσταται εἰδικὸς και χαριστόβρυτος ρόλος. Ὁ Ἀρμένις παίζει μὲ φλογερὸ ζῆλο και πάθος, ἔλκυει και κητῶνεται. Μὲ τὰ φρεσικά και τὰ ἐπίκτητα προσόντα, τὴν ἑμφύτη, τάση, τὴ σωστή, ἔκπληξη, και τὰ εὐτυχισμένα ἀποτελέσματα τοῦ θεάτρου Τέχνης, φτάνει σὲ μιὰν ἀμίμητη, καλλιτεχνική ἐντέλεια.

Συγγραφεῖς καὶ κείμενα

Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 28

Ἄλλ' ἀφοῦ ἦταν θουρκωμένη πού θρήκε τὴ γαλήνη; Και ἄλλο στὴ σελίδα 13 «...Ὅλα εἶναι μέσα στὴ μεγάλη γαλήνη τῆς παραίτησης, τῆς παραδοχῆς. Παραπέρα δὲν εἶναι τίποτα, ὁ θάνατος μόνον». Ἐδῶ φιλοσοφεί. Αὐτὴ ἡ θέση εἶναι μεταφυσική, ἀρνησιζωη, πεσοιμιστική, δουλωτική. Διαβάστε κι ἄλλο σκῆμα λόγου του ἀπὸ τοὺς «Ἀνυπεράσπιστους» σελ. 14 : «...Και κάπως ἔτσι κι ὁ θάνατος σὰν ἕνα θρόδου πού δὲ θ' ἀναθαν τὰ φῶτα κάτω στὴν πόλη, τόσο μονάχα...». Κι ἕνα ἄλλο μαργαριτάρι : «...Μιὰ γαλήνη πού πῆγε μέσα γιὰ μέσα στὰ κουρασμένα του κόκκαλα...». Ἐμεῖς ζέρομε πῶς ἡ γαλήνη πάει στὴν φυχή και καθρεφτίζεται στὰ μάτια, στὸ πρόσωπο πάει στὴ θάλασσα κι ἄλλοῦ. Μὰ ὁ κατὰ Βουρνᾶ και Σαθβίδη «μεγάλος» κ. Χ. τὴ φτάνει κι ὡς τὰ κόκκαλα (!) Ἰαίρε βάθος ἀμέτρητον» ποιητικίζόντων παραλογισμῶν!!!...

★

ΚΟΣΚΙΝΟ ΚΡΙΤΙΚΗΣ

Τὸ κόσκινο τῆς κριτικῆς πρέπει νὰ διαπερνᾶ σὰν τὸ φίλτρο τὰ λάδια ὄλα τὰ ἔργα τέχνης. Οἱ πρόχειρα ἐμπρεσασμένοι ἀπὸ τὸ σурμό τῆς ὁποιας μόδας, ἔρχεται ἡ ὦρα και ἀναθεωροῦν ἀπόψεις.

Οἱ ποντίφηκες τῶν κατεστημένων οἱ φαναρόνοι μὲ τίς συστηματικές ἐπιδεί-

ξεις τῶν φίλων τους ἀπολιθώνονται, τυμπανίζοντας κούφια διαφημιστικά προόντα, φλυαρίες, ἐφόσον τὰ ἔργα τῶν φίλων τους, δὲν ἔχουν στοιχεῖα διάρκειας, και μακρόχρονης ἀθανασίας, γιατί ματαιοπονοῦν;

Στὰ πάντα χρειάζεται ἡ κριτική, ἡ καλόπιστη κι ἀντικειμενική θεώρηση, και τότε κάθε στοιχεῖο ἀξίας ἢ παραζίας ἔρχεται σὲ φῶς ἀνάλυσης, ἀποκαλυπτικό. Ἄν πάτε στὴν ἐθνική βιβλιοθήκη και διαβάσετε π.χ. Ὀνειροπόληση...» τοῦ Θ. Πιερίδη, «Ρυμέκη σουίτα» τοῦ Θ. Κωσταβάρα, «Νότος» τοῦ Κ. Παπακόγκου κ. ἄ. ἴσως τὰ θρήτε πιὸ καλά, πιὸ γνήσια, πιὸ δυνατὰ, ἀπὸ μερικὰ τοῦ Ρίτσου, τοῦ Ἐλύτη τοῦ Σεφέρη. Τὰ παραπάνω βιβλία δὲ θὰ τὰ θρήτε στὸ ἐμπόριο, γιατί δὲν ἔφτασαν ἐκεῖ. Ἄφοῦ, και ὁποια νέα ἀριστουργήματα, χάνονται μὶός και δὲν ἔχουν κράχτες ἐντυπων πατριῶν και φίλους βιβλιοπώλες. Ἐδῶ... ἔχεις δὲν ἔχεις ἀξία σὲ πῆρε τὸ ἐκδοτικὸ ἐμπόριο, μὲ τίς διαφημίσεις, γίνεσαι «φίρμα», και παρσῦρεται ὁ κόσμος, και σὲ διαβάζει και γιὰ γούστο. Οἱ παραπάνω, ἐκτὸς ἀπὸ τὸν πρῶτο πού πέθανε, οἱ ἄλλοι δύο εἶναι σεμνοὶ και ἀφανεῖς. Διαβάστε ἐπίσης διηγήματα τοῦ Βασίλη Ρῶτα τοῦ Δ. Σιατόπουλου, τοῦ Μιχ. Σταφυλᾶ, τῆς Βασ. Παπαγιάννη και θὰ τὰ θρεῖτε ἴσως πιὸ γερὰ και δυνατὰ ἀπὸ τὰ χιλιοπαυνημένα (χάρη εὐνοίας) τοῦ Δ. Χατζῆ.

ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ

ΠΙΠΕΡΟΓΛΩΣΣΕΣ ΝΥΤΕΣ

«...Κάμε τήν τέχνη σου όπλο καί πρόχωμα
καί μέσο καί δίκασε και μαστίγωνε άλύπητα...»

ΜΠ. ΜΠΡΕΧΤ

«ΕΘΝΙΚΑ ΒΡΑΒΕΙΑ»

Ή συντροφία Σαββίδη — Νανᾶς καί Σία, καλός άγωγός ό ένας για τό συμφέρο του άλλου, όταν είχαν προκηρυχτεί από τους τυχαύπαστους δικτατορίσκους τὰ μεγάλα «Έθνικά βραβεία» έγραφαν στον «Ταχυδρόμο» καί άλλου ότι: τὰ πρώτα βραβεία τών έκατομμυρίων, άνήκουν στο Γιάννη Ρίτσο για τήν ποίηση καί στο Στρατή Τσίρκα για τήν πεζογραφία. Έκαναν λοιπόν μιὰ «φανταστική» βράβευση για νά βοηθηθεί ή μνήμη τής έπιτροπής...» όπως είπαν, έστω καί κατόπιν έορτής!.. 'Άλλ' αὐτοί ύποτίθεται πως έκαναν «άντίσταση»(!) έ, πάνε καί λίγο μέ τό βαγγέλιο τὰ παιδιά!

Καί πούτα καλά, «κακείνα μη άφιέναι». Είναι προς τιμήν του ύπέροχου ζωγράφου καί αίσθητικού κριτικού 'Αλέκου Κοντόπουλου που άρνιήθηκε νά τό δεχτεί. 'Ο Κοντόπουλος έμοιασε που Σάρτρ, που έδωσε τόν κόλαφο στο Νόμπελ κι όχι τόν εύλύγιστο Καβάφη που τεμενάρισε τό Θεωρή τόν Πάγκαλο καί «ήδενίστηκε» τό παράσημο, από συνεπίορκα καί λερωμένα χέρια. Καί τὰ «νεοπλουτικά καί τερατώδη» όπως τὰ χαρακτήρισαν βραβεία από άναρμόδιους καθηγητίσκους δόθηκαν μέ κάποια κατανομή τότε, στους Α. Μινωτή, Α. Λιδωρίκη, Ν. Καρούζο, Τ. Βαρβιτσιώτη Μ. Σαχτούρη, Δ. Ρώμα, Α. Καραντώνη κ.ά.

Ίδου μέ άφορμή τό γεγονός αυτό, τί έγραψε στις 16—1—73 ό κ. Α. Ζύδης, φιλόλογος καί συγγραφέας. «...Μερικοί από τους καλύτερους συγγραφείς μας, δέν είδαν τό κράτος ν' αγοράζει ούτ' ένα έργο τους μετά τό

1967 καί δέν δικαιούνται ούτε καν νά έχουν ένα διαβατήριο στην τσέπη τους. Τὰ «έθνικά βραβεία» άποκαλύπτονται από τήν πρώτη στιγμή έπιχείρηση άποστόμωσης τών κριτικών τής άντιπνευματικής πολιτικής του καθεστώτος, κι' έπιβράβευσης έλαχίστων «πελατών» του...».

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ Η ΦΤΩΧΟΠΡΟΔΡΟΜΙΣΜΟΥ;

Τὰ «φτωχοπροδρομικά» έχουν τήν καταγωγή τους στο 13ο μ.Χ. αιώνα. Καί στον καιρό μας που λάμπει από θαυματοουργικά τεχνικοεπιστημονικά ζπιτεύγματα, είναι άπαραδέκτο από τό ύποτυπώδες (έως πότε θά είναι τέτιο;) ύπουργείο πολιτισμού καί έπιστημών (όνομασίας ένθεν, μη βασκαθεί καλή του ώρα!) «'Άλλοι έχουνε π' όνομα κι' άλλοι έχουν τή χάρη» θά τηρείτε ή τακτική του φτωχολαζαρισμού καί του έλέους για δεινοπαθμένους ή ένδεείς ανθρώπους τών γραμμάτων καί τών τεχνών, όπως π.χ. τὰ έξοδα κηδείας του Γ. Μπούρλου μέλους του Συνδ. 'Ελλ. Λογοτεχνών; Πότε θά βρουν οι Ιθύνοντες έπί τέλους ένα δρόμο βασικών τους ύποχρεώσεων νά προστατεύουν άποτελεσματικά τους δημιουργικούς φορείς του πνευματικού μας πολιτισμού;

ΦΑΤΡΙΕΣ, ΠΑΛΙΝΩΔΙΕΣ ΚΑΙ ΘΟΥΡΥΒΟΠΟΙΟΙ

Νομίζουμε πως δέν είναι περιττό νά παρατηρεί καί νά σχολιάζει κανείς τις έμετικές

παραδιαφημίσεις ορισμένων προσώπων των γραμμάτων. Δεν έχουμε πρόθεση να θίξουμε ή να πικράνουμε άτομα. Όμως οι αδικίες και στην έφταετία και τώρα σε βάρος αξίων και αθόρυβων δημιουργών είναι απαράδεκτες.

Θυμούμαστ' εδώ το στίχο του μεγάλου ποιητή μας στον «Πρόλογό» του:

«Χτές και σήμερα ίδια κι όμοια χρόνια μπρός χρόνια μετά...»

Οι γνωστές φατρίες κάμβαρα άλλαλα τα. Οι γνήσιοι πνευματικοί άνθρωποι του λαού μας, και πριν και χτές και σήμερα, έμειναν και μένουν στο περιθώριο. Τα ίδια και τα ίδια... σφίγγουμε τη γή μας φθία. Όσοι έχουμε το χρήμα, τον έδαοτη, την προβολή και παραμόνα τη φατρία, ανέχονται και προκαλούν με διακρίσεις και μονοτονίες το θόρυβο. Ο θορυβοποιός στις τέχνες και στα γράμματα είναι γνωστός. Μή τους δίνετε σημασία. «Τών γάρ άπαιδείτων και τή ένδυμα και τή στήμα θορυβώδες» λέει ο Έρμίας στο Θεαίτητο του Πλάτωνα. Βαρετά και παρατονα χτυπούν στ' αιλιά μας τή ίδια τροπάρια για τή ίδια πρόσωπα Μετριότητες, έπιδείξεις, τεμεναδόροι, γραμμάλα.

Πάντα τή βιολιά - βιολάκι. Σόν και καλά, να στερέψουν τή μήτρα του λαού από νέα φυσικά κα άξια ταλέντα. Πού είναι για τούς έππρημένους κλ' καθόρους ή άρχή του εφήστε όλα τή λουλούδια ν' ανθίσουν, κι όλα τή πουλιά να κελαιδήσουν; Τέτιες παροχές και εγαλομυχίες θέβασια άνήκουσιν όχι στήν άριστοκρατική τήν άλιγαρχική δημοκρατία που θά 'λεγε ο Άνώυμος, αλλά, σε μιά σύγχρονη νέα λαϊκή δημοκρατία. Πάντως ή άληθινή ιστορία για τ' άξια πρόσωπα και τή πρτγματικά γεγονότα, γράφεται κάποτε άδέκαστη και άμυλεικτη. Γιαυτό, όσοι φατράζουν, και ρέπουν προς τή είδωλα ός άποβάλλουν αυτές τής τάσεις και τής θορυβοποιές έξεις, γιατί πλανιούνται. Και δέ θέλαμε να τούς ψάλλουμε τό: Χαίρε τών είδώνων... τής πλάνης ή λύτρωσις(!)

ΚΑΙ ΦΟΡΝΤ ΓΑΡ...

Η ομάδα του «Σύγχρονου Κιν)φου» με ημαδάρχη τόν κ. Β. Ραφαηλίδη δημοσιογράφος στο «Βήμα» περι «άνέμων και υδά-

των» και περι «ανάλυσης γραμμάτων». Έλαβε και έπιχορήγησι, από τή περιβόητο «Ίδρυμα Φόρντ». Τότες θέβασια ένειχε τή δική του θέλαση... Προφανώς για έβασιομορίγαντες τούς παλαιόσιν) φικούς και φόρτιμα τόν κόκορα... τών μοντέρνων άνώδυνων φετράδων!.. Γιαυτό και τή ύπόθεσι τής «έδοχη» τής τής στή χώρα μας, πάει «πρίμα» κι όλο κνίγεται από τή χρέη τής, σ' άνόρνετες κι άνωπαρξίες για νέα σκάρα και διδαχτικά έργα θουλάξει όλο και «σε σκοτάδια πιό πηχτά» (πού είσαι γαρ - Κάρναλη!). «Ημεις, ές μή παρεξίγηση τόν κ. Ραφαηλίδη, για τή φορντάκι τών ντάλλαρς! Κι άλλωστε μπορεί να ζώνωζε ζήτω και κάτω, χτές μπορεί να 'κινε και καφέ στο «σχηρότητα» με τή κατημένα τή τέσπερα άδέρφια. Έτσι τή πωσι και τή φορντάκι τή ημαδούλα προς «δόξαν» του άτυχου νέου έλληνικού κιν)φου! Τελευταία, έγραψε και σκοφαντίες, άνακρίσεις και λιβελλούς για τήν έλληνόμνα «Πειρο, τόν άξιο λαό και τή πανεπιστήμιό τής... Μά για όλα αυτά, γιατί να παρεξίγηται τή χαϊδιάρα χαμαιλεόντες: ταχτικά; (Ο κατημενούλης θά μής έλεγε:

«Φρόνιμα και ταχτικά
πάνω μ' έκείνον πού νικά».

ΟΦΕΙΛΟΜΕΝΗ ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Όταν ο Ίσοκράτης και άλλοι φιλόσοφοι μής κληροδότησαν τή άξίωμα δτι: «Η πολιτεία όφείλει να σκεριποεί τιμές» και να άμοίβει γενναία τούς άνθρώπους τών γραμμάτων και τών τεχνών, γιατί ένας κόσμος πού θουλάξει τή πάντα και αναλώνεται για τή δημιουργία πνευματικού πολιτισμού, τέτια άξιώματα έδω ληθμονιούνται και τέτιες τιμές γίνονται σπάνια άγαθά για μίμηση και άμύλλα. Στή χώρα μας πού έχει τήν προαιώνια και πιό πλατιά πνευματική και καλλιτεχνική παράδοσι, πέρα από τής 110 συντάξεις και τής 100 Ίσως και 150 (γιατί υπάρχουν και κρυφές) προνομιακές χορηγίες, δέν ύπόχει καν ούτε στοιχειώδη ασφάλισι υγείας και Ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης, αλλά και ούτε μιά

εὐρύχωρη στέγη νὰ συσκέπτονται ἢ νὰ ἐκθέτουν οἱ καλλιτέχνες τὰ εὐγενικά τους προϊόντα, μὲ διαλέξεις, ἐκθέσεις, συναυλίες κλπ., νὰ συνέρχωνται γιὰ τὰ συνδικαλιστικά καὶ τ' ἄλλα προβλήματα τους. Στὴν ἀσφυκτική ψευτοστέγη Μητροπόλεως — 38 — (ποῦ εἶναι γιὰ λίγους ἀνθρώπους καὶ... λιποθυμίες) πληθύνουν τὰ λογοτεχνικά σημεῖα ἐνοίκια, καὶ ἀπὸ 3(Μ) δρχ. σὲ κάθε τους ἐκδήλωση! Χαίρε λοιπὸν ἀρμόδιο ὑπουργεῖο, ποῦ ἀντὶ νὰ προσφέρεις στὴν ἐποχή μας ἕνα ἀνετο μέγαρο πολιτισμοῦ ἀναγκαζόμεστε, νὰ συνδιαλεγόμαστε σὲ κερκίδες συνωστισμοῦ.

Χαίρε πολιτεία «προστάτιδα» τοῖς «ἀνθρωπίνως λογισμοῖς» (!)

Η ΣΥΝΗΘΙΣΜΕΝΗ ΓΕΡΟΝΤΟΚΡΑΤΙΑ

Ἡ Ἀκαδημία τῆς Ἀθήνας, στάθηκε μέχρι σήμερα, ἔξω ἀπὸ τὰ δημιουργικά καὶ καλλιτεχνικά μας πράγματα. Ἕνα ἀδιάφορο γιὰ τὸ λαὸ ἀρτηριοσκληρωμένο κατεστημένο. Δὲν ἠπήρξε διὰ θεση ἀλλαγῆς, γιὰ νέο αἷμα καὶ νέους τρόπους ἐπιλογῆς, οὔτε βαριά προσόντα ἐκλογῆς. Σιμ-βατικότητα καὶ φιλοπροσωπία. Ἡ ἕπαρξή της παραμένει ἱσοτυπώδεια. Γι'αυτὸ καὶ δὲν προκαλεῖ καμιά αἰσθητὴ καὶ κανένα ἐνδιαφέρον στὸ λαὸ μας, τὸ βῆθεν ἀνώτατο αὐτὸ πνευματικὸ ἔθρημα. Ἴσως μέσα δὲν ἵπάρχουν ζωντανὰ κίτταρα, παρὰ μονάχα σκιὲς τοῦ παρελθόντος· κουρνιαξοῦν σὰ νυχτοπούλια, ποῦ δὲν ἀντέχουν στὸ δυνατό φῶς τῆς ζωντανῆς ζωῆς καὶ πάλης. Ἦσθιν ἀκέηα τηβενόχοι... κόλακες ποῦ εἶχαν ἀναρριχθῆναι ὄχι μὲ σοβαρὰ ἔργα, παρὰ μὲ εὐνοίαις καὶ πρωτόκολλα τῆς φρεϊδερίκης, σαλιγκαροειδοῦς καὶ ὅταν ἀκέηα οἱ σποδυλικὲς τους στήλες γινόταν γομαλάστιχες. Ἰῶρα μοιάζουν ραγιαμένους σκεθρωμένους δόγας. Ἰῶται, ὅπου λείπει ἡ φώτιση, πιόταρη δύναμη καὶ μπόρση, ἔχει πάντα ἡ συνήθεια· λέει ὁ Λοπε - ντέ - Πέγκκα. Οἱ ἔποιοι τῆμοι καὶ ἀλτρινὰ μεγάλοι, δὲ διανοοῦνται καὶ, νὰ μπῶν ἐκεῖ μέσα. Ἀλλὰ, καὶ ἂν τὸ τολμήσουν ποτέ, ἡ ἀσυντήρησις ἀπροσπέλαστα φράγματα. Συστατικά τοῦ τελματοειδοῦς γηροκομίου, δὲν εἶναι παρὰ ἡ ἀδύνατη καὶ κούνη τῆς ἡλικίας ἀνάσα, καὶ ἡ διανοητικὴ παρὰκλυσία γιὰ μελέτη καὶ δράση, οἱ ἠπνηλίες, τὰ χαμηλιτῆλια,

καὶ τὰ πρωτοχρονιάτικα βραβεῖα σὲ φίλους καὶ συγγενεῖς των. Ἦ κρίμα! Ἀλλὰ τὸ γῆρας οὐκ ἔρχεται μόνον...· καθῶς λέει καὶ ὁ Ἰνδουπέτης.

Ἰάποτε, ρώτησαν τὸν Ἰδρυκλή:

— Ἰατὶ δὲν εἶσαι στὴν Ἀκαδημία μπάριπα - κίωστα;· Κι ὁ μέγας ποιητὴς τῆς Ἀλθι-νῆς ἀπολογίαις τοῦ Σικράτη· ἀπάντησε:

— Ἰατὶ; Ἦ κακό, τί ἔγκλημα ἔχω κάνει γιὰ νὰ ἴμαι ἐκεῖ μέσα παιδί μου;·

... ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΠΟΝΔΙΕΣ

Ῥωτήσαμε τὸν κ. Παπανοῦτσου (πρόεδρο ἐπιτροπῆς ἀγορᾶς βιβλίων) γιὰ τὴν ἔγινε ἄτσι καὶ τόσο προκλητικὴ ἡ μοιρασιά τὸν περασμένο χρόνον τῶν χρημάτων τοῦ λαοῦ μας στὴν ἀγορὰ τῶν Ἰδιανηθῶν κερνᾶν καὶ Ἰδιανηθῆς νὰ πῶνουν;· Κι ὁ συγγραφέας τῆς Ἰδιανῆς· ἀπάντησε: Ἦ-πρεπε νὰ μας τηλεφωνήσατε νὰ σὰς συμηθοῦμε!.. Ἀφερῆμι κ. Πρόεδρε! Ὁ σοφὸς δάσκαλος φαίνεται εἶχε ληρησιονήσει τὴν τοῦ Ἰδουκλήδη ἀπάντησιν στὸν Ἱτολεμιαῖο κατὰ παραλλαγή πῶς δὲν μπορεῖ νὰ μάθει ἀκόπιστα ὄχι γεωμετρία, παρὰ, κριτικὴ, ἐκδοτικὴ ἐντιμέρωση λογοτεχνίας καὶ ἀξιολόγησή της. Μήτε τὸ τοῦ Ἀθθακούμει: «οὐαί εἰς τόν... θεμελιώνοντα πόλιν ἐν ἀδικίᾳ».

Καὶ δεύτερη γκάφα. Ὁ κ. πρόεδρος δικαιολόγησε τὸ Ἀ' βραβεῖο μυθιστορηματικὸς ποῦ δόθηκε σὲ διηγήματα τοῦ Μαγκλή (πολλὰ τοῦ εἶδους στὸν ἴδιο συγγραφέα) ὅτι, δὲν ἵπάρχει ἐξήγησις — ὁ εἰδήμονας τῆς Ἰδιανῆς — διαφορά, ἀνάμεσα στὸ διηγηματικὸ καὶ στὸ μυθιστορηματικὸ (!) Χαίρε λοιπὸν ἀστήριχτη δικαιολογία ἐν ἐμπερειοῖς ὀφθαλμοῖς!· Ὁμῶς, ἡ κριτικὴ καὶ ἡ αἰσθητικὴ εἶναι ἐπιστήμη. Καὶ στὴν ἐπιστήμη — λέει ὁ Ἀγγλος δραματοποιὸς Ἀίλιος — πρέπει νὰ μὰς ἐνδιαφέρουν τὰ ἔργα καὶ τὰ πράγματα καὶ μὲ πλήρη συναίσθησιν ἀξιολόγησθαι τους. Ἦτσι καὶ καθῶς λέει ὁ λαὸς μας «ἀλλὰ τὰ μᾶτια τῆς ἀλεποῦς καὶ ἄλλα τῆς κοικουβάτικης»!

«ΜΕΓΑΛΙΚΙΑ» ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΣΝΟΜΠ

Οἱ κ.κ. Σαχίνης, Πουρνας καὶ Σαββίδης ποῦ χρῆζουν καὶ καθισρύνουν παρα - φῶση καὶ πα-

ρα - μέτρο μεγαλίσκιο: ος τέτοιος; ή και κω-
λός; παζογράφος; ή: είναι κριτικοί είναι έκλως
καλοί φιλόλογοι. Και άλλο κριτικός νοός και
ταλέντο, κι εθόνι, ιστορικώς; εξιολόγητος; και
σοστή; αποσιμητής μορφών, και άλλο προσιμη-
τη γούστου, καλλιέργεια και άκνηση, πάνω ο'
ένα είδος τέχνης, ή ος μία μορφή, σημειώσεως.

Σήμερα στη χώρα μας, εάν έχουμε κριτικός,
"Έχουμε συντημοσταξίς; φιλοτάχων. Έχουμε φα-
τρισταξίς φιλόλογοις, όπου οι εξημέμενες κατα-
λάς, οι έγωκεντρικοί και οι υπερφίλις τους, έ-
χουν τον πρώτο λόγο. Αύτοι νόθεύουν, συγχέου-
ν και ζημιώνουν την εξέλιξη της νέας λογοτεχνι-
κής καρποφορίας. Μά τις διακρίσεις τους; απο-
γοστεύουν και έκτρέπου μορφές από την φυσι-
κή τους πορεία. Γίνονται υπερβάτες; εξιόν,
και άνακόπουν τη, ημιστασιακή, διαπύρρωση
ένος νέου πνευματικού μας πολιτισμού. Μ' άλλα
λόγια, παραχαράζουν, ή φευτογράφουν, μία ιστο-
ρία γραμμιάτων, έξω από τις άληθινές τους δια-
στάσεις.

★

ΑΔΙΚΙΕΣ ΚΑΙ ΦΑΤΡΙΕΣ

"Αποδειχτηκε ότι ή τέχνη, εάν έχει τόνορα.

"Όμως ή άκρίστατη έχει. "Η καλύτερη, εάν εί-
ναι στο κοινό, στο χαρακτήρα, στην ίδιουσηρα-
σία, στις άρχές του κάθε λογοτέχνη. Τελευταία
στις άνατολικές χώρες, έκλέθουν άφωλόγιες; ή α-
λήθων άναστασιακήν ποιητών. Έως όμως στα
μένον από κάποτε και ενταλλικόντες; από άπι-
τήρειους έκλέτες. Και όσοι πληροφόρησιν άνάλο-
γα και κατά το "δουκόν" εάν είναι; έως άλλοι
από τους Σαββίθους, Βουρβίλας, Νανόλας,
Τοίρακας (όψηλές; προστάσεις) και τα έκδο-
τικά τους κάστρα, που σέπουν τόσο; εάν Καί-
σαρες και εάν ποιητήρας και καθορίζουν τις
μορφές και τις άξίες ος τέχνης και τα γραμμα-
τα. Αύτοι ος χρήζοντα άνάλογα ποικιλία και μα-
γάλο, ή μέτριο και λιλιπούτιο (βαρβόν, γιαν-
τούς δέ μιλούσιν ποτέ, έφόσον δέ φωνάζουν: "Είθε
οί Καβαφο - Χατζήδο - Ρίτοηδες;!) "Έτσι; όσοι
πήγγαν μοίσι τους προβλήθηκαν εκεί και άνα-
δειχτήσαν; και από δω άς θδειξιν πολεμική; κι'
άγνισιμοσύνη εάν κάτι τόποι Σ. Μαλά, Α. Πάρ-
νη κ.ά. Τώρα όσοι "Έλληνες συγγραφείς; κερμα-
νουν γνήσιοι, τίμιοι και άουμβίβατος; με την
ταχτική των φατριών, εάν έχουν εδκαμφίλις; για
ροβαρέντες; και τομηπαλέκια, αύτοι μένουν ά-
πατρώνιστοι και τα έργα τους (μπορεί κι άρι-

στουργήματα) άμετάφραστα και άγνωστα. Σά ά-
κατίστατες; κι άκόδοτες; κοινωνίας; (δυστυχώς; ά-
κόμα, στον αιώνα των λαϊκών καταχτήσεων!)
"τά μεγάλα φάρια τρώνε τα μικρά; (νόμος ζούγ-
κλας;) και έκικλάει "ή έθνημα, του έχυροτά-
ρου".

★

ΚΑΒΑΦΙΣΤΩΝ ΠΑΡΑΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Τόν Καβάφν, τον παραθευήματα προσωπική,
εάν εξέλιετο και ίδιόμορφο ποιητή. "Αλλά, έ-
χουν τόσο κολλά γραφτεί και έχει κιά καταξιω-
θεί. "Όμως; όρισμένοι το παρατραβάνε το καθα-
φικό σκονί. Και μέάλιστα όνταννοι του "Αλε-
ξανδρινού ποιητή της ήθελάσεως, και άποικι-
στή άριστοκράτη, εάν έπνοσόν να σταματήσουν.
Καβαφιστάς ή; το μεδούλι τους, με άκαταλαβί-
σιμας; έκπιφλλίδες; και διέβλια για την καθισκή
νη, ή ηκή; που φάλαξα στην άρρωστημένη σάρ-
κα, φιλόλογοι και τόκο; σόμας; εάν τους; Γ. Σαβ-
βίθν, Σ. Τοίρακ, Ν. Ραίνα, κ.ά. όντι και κα-
λά τα τελευταία χρόνια κείν ο' άνακαλόφονο
κι άπ' την καθαφική, την κοφιά; πό "γινε σκό-
νη; κι έθνος; μία κερμποσία τέχνης. Κι' ήμεις;
όπομένομα το πότε; οι άλληλόφιλοι; θα κούρα-
στον; να σταματήσουν; να βγάζουν; από τη μό-
γα σπλήνα;". "Ο Κορβάτος; χαρακτηρίζει τον κα-
βαφισμό; άπόστημα; στην λογοτεχνία; μας; που κρέ-
ται; να άποκοσται; γιατί κερποσά; ή ξεράλια,
ή παρήχηση, κ' ή φτώχεια. Και ο Κάρναλης; ά-
ξιολογεί: "Ο Καβάφν; είναι ένα; μοναδικά; έ-
διότυπο; ποιητής. "Ασάθ; ος όλα, άπ τη μορ-
φή; ίσημα; την ούσία. "Η τέχνη; του; άλαττοματι-
κή. "Ο στίχος; του; έχει; γαμωδίες; κηκίς; τομές;
μουσικότητα; κημιά. "Η γλώσσα; του; φατίκη; (κα-
κή; καθαρεύουσα; ή κακή; δημοτική), το; λεξιλό-
γιο; φτωχό, χωρίς; άπίθετα, χωρίς; σήθετα, χωρίς;
παρομοιώσεις; χωρίς; μεταφορές. Το; κερποχάμη-
νο; άότης; της; κοίτης; είναι; σκαθόν; ένα; άκαιοδ-
διο; ιστορικό; ή; προσωπικό; του; ποιητή;... κλπ.
"Ας; καθαρξίζον; λοιπόν; τα; καθαφόκουλα; με; το
άγαπημένο; είθελό; τους, ος; όμματα; και; ότα; μη;
άκούστων.

★

ΒΡΑΒΕΙΟ - ΘΗΡΕΙΑ

"Ο συγγραφέας; κ. Μαλεβιτίσης; που; έφέ-
τος; μετείχε; στην; έπιτροπή; άπονομής; βρα-
βείων; για; το; '73; και; έλαβε; με; άλλους;

εὐνοούμενους και βραβείο για τὸν ἑαυτὸ του, εἶχε βραβευτεῖ στὸ πρόσφατο παρελθὸν και ἀπὸ τὸν δ) ντῆ Τραπεζῆς τῆς δικτατορίας και ὑπουργὸ κ. Ἀχῆ, καθὼς ἐπίσης εἶχε λάβει βραβείο και ἀπὸ τὸν ἀρχιπροφῆσορα τῆς ἑφταετίας ὑπουργὸς τῆς κ. Β Σταματόπουλο τὸ 1972; Ἔς καμαρώνουν λοιπὸν οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς και «πνευματικούς ἀνθρώπους» ποὺ ὄταν στέναζε ὁ λαὸς κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς κατάφορης, ἠθικῆς δουλείας, ἢ βραβείο - θηρεία (ποὺ ἀπονέμονταν ἀπὸ ἐπίσημους ἔνοχους στὰ ἠθικά ἐγκλήματα τοῦ λαοῦ μας), δὲν προσπόριζε και τὴν τιμὴ πρὸς ἀκέραιους ἀνθρώπους τῶν γραμμάτων μας. Ἀλλά, γιατί ὁ κ. μεταφυσικός λησιμονεῖ τὸ τοῦ Σενέκα ἀπόφθεγμα ὅτι: «τὸ χαρακτήρα ἑνὸς ἀνθρώπου τὸν κρίνομε ἀπὸ τὸν τρόπο ποὺ ἀντιμετωπίζει τοὺς ἐπαίνους». Ὁ Εὐριπίδης λέει «τῆς κακῆς ἡδονῆς ἢ τέρψης εἶναι σύντομη». Ἀλλά πῶς λησιμονεῖ και τὸ τῶν σοφῶν μας «καιρὸς παντὶ πράγματι»;

ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΦΟΒΟΣ

Ἡ γνώση φέρνει ὄχι «τὴν βεβαιότητα και τὸ φόβο» κατὰ Παπανοῦτσο («Βῆμα 1911) 75). «...Ὅσο περισσότερο ἀναπτύσσεται και προχωρεῖ ὁ ἀνθρώπος στὴ γνώση, τόσο στυγνότερα τὸν βασανίζει ὁ φόβος...») ἀλλὰ τὴν ψυχραμία, τὴ νηφαλιότητα και τὴ φιλοσοφικὴ ἐνατένιση μιᾶς ἐπικούρειας ἀπάθειας, ἀταραξίας και γαλήνης. Οἱ ἰδεαλιστικὲς θεωρίες και τὰ ἀναχρονιστικὰ προγράμματα καλλιεργοῦν στὸ ἄτομο τὸν φόβο και τὴν προκατάληψη. Ἡ γνώση λοιπὸν, λυτρώνει τὸν φόβο. Και μόνον ἔτσι εἰσέρχεται ὁ ἀνθρώπος γαλήνη και εὐτυχία. Ἄν αὐτὸ ποὺ ἰσχυρίζεται ὁ κ. Π. εἶναι σωστὸ, τότε ὁ φόβος και ἡ ἀβεβαιότητα θὰ ἦταν καρποὶ τῆς ἀγνοίας και θὰ ἦσαν σὰ σκοπὸ, νὰ καθιλώνουν τὸ ἄτομο στὴν ὑποταγή και τὴν ἐκμετάλλευση. Ἔτσι, «κάνεις δὲν ἀγαπάει πραγματικὰ ἐκεῖνον ποὺ φοβάται», λέει ὁ Ἀριστοτέλης. Και ὁ Ἐπίκουρος βλέπει τὸ φόβο σὰν τὴν ἰσὴν πηγὴ τῆς ἀνθρώπινης ἀδυναμίας, και δυστυχίας. Ὅλα τὰ ἀγαθὰ προέρχονται ἀ-

πὸ τὴν καλὴ ζύμη τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὴν καλλιέργεια ἀνωτέρων αἰσθημάτων. Μιὰ τέτλια ὑποδοχὴ ἀπελευθερώνει τὴν ψυχὴ ἀπὸ τὰ πάθη. Γιατὶ «εὐψυχον εἶναι τὸ ἐλεύθερον και ἐλεύθερον τὸ εὐψυχον καθὼς λέει και ὁ Θουκυδίδης.

ΤΑ «ΕΓΩ» ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΟΓΡΑΦΟΥ

Ἔνας κριτικοπατέρας συνεργάτης πότε πότε στὸ περιλάλητο «συγκρότημα» ποὺ τονε λένε και ντιντή.. ὄταν ἀρχίζει κάποιες ἀνούσιες και νεροκολοκυθομακάρονες ἐπιφυλλίδες του περὶ «ἀνέμων και ὑδάτων» πρὸς κάθε ἀρχὴ κέντρο και πυρήνα, θέτει τὸν ἑαυτὸ του πάνω ἀπὸ κάθε τί και φανφαρονίζει «μιξοσόλικά» ὅπως θὰ ἴλεγε ὁ δάσκαλος τοῦ γένους μας Ψαλίδας, μὲ κάποιες προτάσεις, πάντα γύρω ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ του, τὸ ἐγὼ του. Π.χ. «ἐγὼ κρίνω σκόπιμο», «ἐγὼ ἔχω ἀσχοληθεῖ», «ἐγὼ ἔχω γράψει», «ἐγὼ θὰ καταπιαστώ» κλπ. Ὅμως ἀφοῦ ὁ κ. καθηγητῆς ὑποθέτει ὅτι ἀποτείνεται σ' ἕνα σοβαρὸ κοινὸ γιατί λησιμονεῖ τὸ περίφημο μακρυγιάννιο ἀξίωμα: «Νὰ λὴ λέγει οὔτε ὁ δυνατὸς «ἐγὼ», οὔτε ὁ ἀδύνατος... Εἴμαστε εἰς τὸ ἐμεῖς, και ὄχι εἰς τὸ ἐγὼ...». Ἔς γράφει λοιπὸν ἔστω και στὰ γεράματα για σεβασμὸ τῆς ἀντωνυμίας σου στὸν πληθυντικὸ και ἄς μὴ προκαλεῖ θυμῆδρα μὲ τὰ γνωστὰ παρατραβηγμένα «ἐγὼ του».

ΛΟΓΟΚΟΠΙΕΣ

Ὁ φίλος κ. Πετροχάρης ἔγραφε παλιότερα πρὸς ἐπιφυλλίδα του ὅτι: ἐκεῖνες οἱ μορφές και οἱ δυνάμεις ποὺ ἀξίζουν περισσότερο στὴ λογοτεχνία, εἶναι οἱ αὐτοφρεῖς, οἱ αὐτοδημιουργητές δηλαδή, τὰ φυσικὰ και γνήσια ταλέντα, ἐκεῖνα ποὺ μὲ ἀνεξάντλητη, πηγαία, ἀβίαστη, νέα και πάντα πρωτότυπη δουλειά, πλουτίζουν τῆς τέχνης και τὰ γράμματα, και οἱ ἀριμόδοιοι τῆς πολιτείας, αὐτοὺς τοὺς συγγραφεῖς, πρέπει νὰ τοὺς προσέχουν ἰδιαίτερα και νὰ τοὺς ἀνταμοιβουν ἀνάλογα, χάρις στὰ ποικιλόμορφα

πολιτιστικά αγαθά που προσφέρουν στο σύνολο. Όμως... Άλλα τὰ λόγια κι άλλα τὰ έργα. Και καθώς λέει ο Αίψωπος: «Πολλοί άνθρωποι άλλα λένε κι άλλα κάνουν». Και ο Ίωβ: «οὐ βαστάζοντες τὰ χερσέσ σου μένουσι πεινῶντες». Έτσι, με τὰ καλά κι δημιουργία λόγια, καλλιοπιζονται και σκεπάζονται πολλές ἀδικίες. Τὰ λόγια του κ. Χάρη, και άλλων κων παρόμοια, έχουν τὴ χάρη νὰ ἴναι: «ἔπεα πτερόεντα» καθώς ἀποδείχονται μπάφας και λογοσκοπίες... Κι ἔς ἄς: ὠνεὶ ὁ Ἰσοκράτης: «Περισσότερο νὰ διατηρῶμε τις καταθέσεις τῶν λόγων, παρὰ τῶν χρημάτων». Και ὁ Ζήνωνας: «Καλὸν εἶναι γιὰ τὸν ἑμμελῶντα νὰ πράττει αὐτὰ πὺ λέει».

★

ΜΑΝΔΑΡΙΝΟΙ

Τριάντα δάκρυα χρόνια μετὰ τὸν 6' π. πόλεμο κι ἔλα τὰ ἔβια και τὰ ἔβια πρόσωπα ἐξουσιάζουν τὴν κοινότητα μας. Μανδάρηνοι με ἀπεριόριστες κληρονομίες και ἐξουσίες. Ἰσοκράτης κι ἔθνοκάπηλοι. Σφυρόεροι - ἀερόεροι, Κορσούτοι, (Κ) αἰστή (Κ) ὠτήδες, Τσίρο - πουλιάρηδες, βουκαλιώτηδες τεχνῶν και γραμμῶν... βασιλεῖς και ἀστυκῶτες: «ἔθνοκαπῶνοι». ἔπεις θὰ ἄλεγε ὁ Σκαρίμπας, λύνουν και δένουν ἔλα τὰ λυμένα και ἄδετα, τὰ... «θαλασσοπαρμένα» πὺ λέει και τὸ κλέφτικο τραγούδι. Κάποτε, ὁ κ. Τσίρ.. όταν εἶχε τὰ «κλειδιά τῆς Βαρθάρης» πὺ ὑπουργεῖο πολ... θέλησε νὰ ἐπισκιάσει και παραμερίσει τὸν κ. Κούρν... Μὰ ὁ δεύτερος, πὺ πονηρὸς, τὸν ἐξαπέστειλε. «Ὅχι ἐξουσία γιὰ τὸ... Μαλαμίδου (!) (Μὴν ἀνησυχεῖτε!) Ἄλλὰ γιὰ τὸ ἀδελφὸ ὑπουργεῖο παιδ... ἔχει βρισκῆται σήμερα ὁ κ. Τσίρ.. με εὐρύτερες δικαιοδοσίες γιὰ πατροναρίσματα κλπ. ἔχει σφιγγουρίζει σὰν χωροφύλακας τῶν δασκάλων τοῦ Καρα... τοῦ πιπεράτη, τ' ἀγρυπνο και φιδουόλο μάτι!! ἔχει ἐκεῖ και τὸν κ. Κίτσου ἀρὰ παρέα... Χαῖρε κοινότητα μ' ἀκαρπη στεγνή, πορτοκαλλέα (!) ... Οὐδεὶς φόβος λοιπὸν γιὰ τὰ παιδιὰ, ἐτὰ φιλαράκια τὰ καλά πὺ θήλασαν στὰ ὑπερτροφικὰ μαστάρια τῆς ἐλεοδότρας ἔφτα - στο - μαφίας (!)

ΚΑΠΗΛΕΙΕΣ ΚΑΙ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΕΙΣ

Ἀκούσαμε ἀπὸ τὸ ΕΠΡΤ τὸς πρώτους μῆνες τῆς μεταβολῆς τοῦ καθεστώτος διαλογικὲς συζητήσεις και αὐτοπροβολὲς τῆς φιλοσοφικῆς παρέας τῶν κ.κ. Τσίρκα -- Σαββίδη -- Ἰωάννου -- Τσαχιστή κ.κ. νὰ ...πεφουλογοῦν κατὰ κόρο... Ἄλλὰ, κὰ παριστάνουν και τὸς ὑπὲρ - ἀντιστασιακοῦς και μέχρι καπηλείας. (1) τελευταῖος μάλιστα ἔφυγε ἰδιαιτέρων περιποιήσεων). Και ἀκούσαμε συνάδελφο νὰ παρατηρεῖ:

— Χρὶ, ἔλλαξε ὁ... Κούβος (βχι ὁ Α -- Ἑλληνοκῶς) κι ἔβαλε τὴν κίπα ἄλλως (!). Κ: ἔνας δεύτερος τοῦ ἀπάντησε.

— ἔτσι γίνεται συνήθως: ἔδω ὑπὲρ κατακατημένη, ἔλλαξίσα μας! «στὰ ἔβια ἔνδοξα ἔλλαξουνε τις τάπες!»

ἔνας εὐνόητος ἔνας λόγιος, όταν ἀρραβωνιάζεται με γιὰ νύφη, δικτατορία πὺ τὸν κάνει καθηγητὴ πανεπιστημίου... εὐκολο εἶναι μετὰ... νὰ παντρευτῆ μία νέα νύφη δημοκρατία.

Τὶς ἐπικρίσεις... ἀκολουθοῦν οἱ διακρίσεις (!) ἔμως οἱ κύριοι τῆς ἰσχυρῆς κῆτας ἔχουν τὰ μακρογιάνα λόγια: «ὅτι τούτη τὴν πατρίδα τὴν ἔχουμε ἔλα μετὰ και τούτῳ και ἀμαθεῖς και πλούσιοι και φτωχοὶ και στρατιωτικοὶ και πολιτικοὶ και οἱ πλέον μικρότερα ἄνθρωποι ἔλα μετὰ ἀγωνιστήκαμεν και δουλέψαμεν... γιὰ νὰ κερῆσθωμεν χωριστῶν...»

★

ΔΑΚΡΥΑ ΚΙ' ΑΝΤΙΝΟΜΙΕΣ ΕΥΝΟΟΥΜΕΝΟΥ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ

(1) λόγος γιὰ τὸν Ἀλεξάνη Σολζενίτσιν. ἔθεσθη, (κατὰ τις ἑφημερίδες) πὺ Παρίσι και στὴ Ζυρίχη νὰ κλαίει τὸ καημένο τὸ «ἀπόβλητο» παιδί τῆς πατρίδας του, νοσταλγῶντας τὴν τὸσο γρήγορα... σὰν τὰ μικρὰ παιδιὰ. Ἄλλὰ, τὸ παραχαϊδεμένο ἀναδεχτοῦρι τοῦ Χρυστοῦ πὺ τὴν συγγραφή, με τὴν «Ἡμέρα τοῦ Ντενίσοβιτς» πὺ 20ῦ Συνέδριου, δὲν πρόλαβε φαίνεται νὰ χερεῖ τ' ἀγαθὰ τοῦ ἐλεύθερου κῶ-

ΣΧΟΛΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΥΦΗΣ

ΛΟΓΙΑ ΠΟΥ ΚΑΙΝΕ

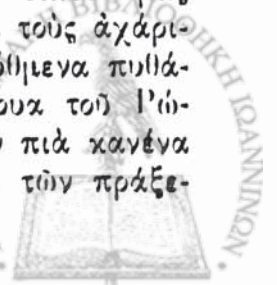
ΠΑΙΔΕΙΑ

Ἡ παιδεία μας αὐτὸς «ὁ ἄταφος νεκρὸς» ὅπως τὴν χαρακτήρισε ὁ Δ. Γληνὸς πρὶν 60 χρόνια, ἀποτελεῖ ἀκόμα, ἐπιδίωξη, ὄνειρο κι ὄραμα σκοπὸ καὶ λαχτάρα νιότης καὶ λαοῦ, γιὰ μιὰ γενικὴ τῆς ἀναμόρφω-
ση. Ἡ σκοταδιστικὴ διαδικασίᾳ τῶν ἀναχρονιστικῶν προγραμμάτων κα-
θυστερεῖ τὸ ἔθνος, τὸ λαό, ν' ἀνοίξει λεωφόρους γενικῆς εὐημερίας.
Τὸν καθηλώνει ὑπανάπτυχτο σὲ διχόνοια, μαρασμὸ καὶ δυστυχία. Ἐν-
τείνει τὴν ἡμιμάθεια, προάγει τὸ ἔγκλημα, «ἀπεμπολεῖ» τὴν λογικὴ καὶ
τὸ «γνώθι», αὐξάνει τὴν ἀρρώστια τῆς ἀρχομανίας, καὶ ὑποβιβάζει και-
ρια τὸ ἐπίπεδο τῆς κοινωνίας. Ὅμως, οἱ διάφοροι «ἐθύνοντες» δὲν διδά-
σκονται οὔτε ἀπὸ τὸν Πλάτωνα ποῦ πάνω ἀπόλα ἔθετε «τροφὴν τε καὶ
παιδείαν»; Ὁ ἴδιος βασικὸς δάσκαλος τοῦ ἰδεαλισμοῦ, τόνιζε: «Ὁ ἄν-
θρωπος ἂν μὲν διαπαιδαγωγηθεῖ ὀρθά, γίνεται τὸ πιὸ εὐγενικὸ καὶ ἡ-

σιου» καὶ μετάνοιωσε κιόλας. Κι ὅς εἶχε
ζητήσῃ μόνος του τὸν ἐκπατρισμὸ του, ἢ
μᾶλλον εἶχε χρόνια ποῦ τρώγονταν γι' αὐ-
τόν. Σήμερα, ἡ νομιπελιστικὴ αὐτὴ διαστη-
μότητα τῆς δύστη, χάρη καὶ πάλι στὴ δι-
κὴ τῆς σκοπιμότητα, ἔβαλε φαίνεται κρει-
μύδι στὰ μάτια (!). Ἔσαν σχεδὸν ἀτάλαν-
το καὶ μέτριο συγγραφέα καὶ δημοσιογρά-
φο, ποῦ γράφει πιότερο μὲ σκοπὸ νὰ κατη-
γορεῖ τὸ λαὸ τῆς χώρας του, ἢ καὶ νὰ πα-
ραβαίνει τὸ ἴδιο τὸ σύνταγμα τῆς, ὑπάρ-
χουν εὐλέπετε ἀντινομίες ποῦ τὸν κάνουν
δικαίωμα, Ἔτσι ἀλλοίωσε συμφέροι.. στὴν
ὑψηλὴ πολιτικὴ τῶν μετεργύχων. Δῆλωσε
λοιπὸν ὁ κ. Σ. ὅτι: «ζῶ ἔχοντας συνεχῶς
τὸ συναίσθημα ὅτι πρέπει νὰ ἐπιστρέψω καὶ
ἢ ἐπιστρέψω στὴν πατρίδα μου. Ἄς ἀρ-
χίσουν νὰ ἐκδίδουν τὰ βιβλία μου... καὶ
τότε ἀμέσως ἢ γυρῶσω...». Δηλαδή πάνω
ἀπόλα, τὸ μωραφιλόδοξο καὶ ἀλλοπερὶσαι-
λο συμφέρο του. Καὶ καλὰ ἢ φήμη του

πῆγε πρῆμα, σύμφωνα μὲ τὴν τύχη του, ὅ-
μως ἢ ἄν ἔπρεπε νὰ ἴθι καὶ καταδῶ νὰ
γνωρίσει καὶ τοῦτο τὸ κομμάτι τοῦ «ἐλεύ-
θερου κόσμου» τὸ δικὸ μας ποῦ, ἐκτὸς ἀπὸ
τὸν ὑπέροχο λαὸ μας, κανένα κατεστημέ-
νο, καμιά πολιτεία, κανένας ἐκδότης δὲ
δίνει σημασία, σὲ βιβλία δικιῶν μας καὶ
γνήσιων μάλιστα λογοτεχνιῶν, ἀκόμα καὶ
ἀριστουργήματα ἂν δημιουργοῦνε! Γιατί
λοιπὸν ὁ ἀρχιπαραπονιάρης τῶν γραμμά-
των τῆς Ἑυρώπης, ἠέτοι καὶ προϋπόθεσι,
νὰ ὑπερτιμηθεῖ ἀπὸ ἄκλινο ποῦ δὲν ἐτίμησε
ὁ ἴδιος; Ἄγνωστὸ φαίνεται τοῦ δικοῦ μας
Κλεόβουλου τὸν ἀφορισμὸ γιὰ τοὺς ἀχάρι-
στους ποῦ «μολιάζουν τὰ ἀπύθμενα πηλά-
ρια...». Ἔτσι τὰ φτηνὰ δάκρυα τοῦ Πύ-
σου συγγραφέα δὲ συγκινοῦν πιά κανένα
σοβαρὸ κριτὴ τῶν ἔργων καὶ τῶν πράξε-
ῶν του.

«Ὅ,τι κάνεις λαβαίνει
καρδιὰ μὴ σὲ πονέσει».

μερο πλάσμα, ἂν ὅμως, δὲν λάθει ἀρκετὴ καὶ κατάλληλη μὀρφωση, γίνεται τὸ πιὸ ἀγριο ζῶο τῆς φύσης».

«Ἡ ἀγνοια καὶ ἡ ἀμάθεια, εἶναι σκοτάδι, ἔλεγε ὁ Πλούταρχος. Ἄν λοιπὸν στῆ χώρα μας δὲν ἐφαρμοστεῖ ἐπιτέλους ἓνα ριζοσπαστικὸ καὶ ἀναγεννητικὸ πρόγραμμα ἀνθρωπιστικῆς παιδείας γενικά, θὰ συνεχίζουμε νὰ ἔχουμε θλιθεροὺς δεῖκτες ἐγκλημάτων ἄλλά, καὶ τὸ μεγαλύτερο στῆν Εὐρώπη ποσοστὸ... ἀγραμμάτων.

Ἡ Αὐτοδιοίκηση

Δὲν ζοῦμε στὸν καιρὸ τῆς ρωμαϊσκρατίας γιὰ νὰ μὴν ἔχουν κειμὰ ἰσχὸ καὶ πέραστ, οἱ ἀποφάσεις τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ στῆν τοπικὴ μας αὐτοδιοίκηση. Πρὸς τί ἀκόμα τὸ συγκαλυμμένο δικτατορικὸ μέτρο τῶν «ρωμαίων δημάρχων» νὰ μεταιώνουν οἱ νομάρχες τῆν ἐκτέλεση τῶν συλλογικῶν ἀποφάσεων τῶν δημοτικῶν συμβουλίων; Τί κρίμα! Ἄς μὴ βασκαθεῖ τέτια δημοκρατία «ἐν ὑποκρίσει» καὶ εὐσχημη ἀπάτη. Αὐτοὶ οἱ ἀρνησκαριοὶ καὶ τὸ θέτο τῆς πολιτικῆς διοίκησης δὲν ἐπιτρέπεται νὰ συνεχίσουν, γιὰ εἰρωνία τῶν δικαιωμάτων τοῦ λαοῦ μας. Εἶναι θλιθερὸ στὸν αἰῶνα τῆς δημοκρατικῆς οὐσίας καὶ τῆς συλλογικῆς εὐθύνης, νὰ διοικεῖνται οἱ ὄμημο: καὶ οἱ Κιόκοτητα ἀπὸ τοὺς ἐκάστοτε ἀντιπροσώπους πολιτικῶν κυβερνήσεων, καὶ νὰ μὴ δύνανται νὰ ἐκτελοῦν οὐτε μὲ εὐεργετικὴ διαθέτη, οὐτε κἀν ν' ἀλλάζουν μὲν ἀδικη, καὶ ἀτοπη οὐσιαστικὴ ἐρήμου!... Σῆμερα, ὅσο ποτὲ, ἐπιβάλλεται, ν' ἀγωνιστοῦν ὄλοι οἱ Ἕλλητες, γιὰ νὰ κατοχυρωθεῖ συνιστησιακὴ ἡ ἀνεξαρτησία, ἡ αὐτονομία τῶν Δήμων καὶ κοινότητων. Διαφορετικά, ἡ προχολέθη τοῦ θέτου τῶν νομαρχῶν θὰ καθυστερεῖ κάθε πρόοδο, ἀνάπτυξη καὶ ἐκσυγχρονισμό στῆν τοπικὴ μας αὐτοδιοίκηση, καὶ οἱ ἐκλεγμένοι δημοτικοὶ καὶ κοινστικοὶ ἄρχοντες, θὰ παραμένουν εὐνοχημένοι γιὰ ἓνα ψεύτικο «D.N.O.R.E.» καὶ γιὰ τὸ «θεαθεῖναι».

Συνταγματα...

Εἶναι μέσα στὰ «κόλπα» τοῦ μεταπολεμικοῦ κατεστημένου στῆ χώρα μας, ἡ κατασκευή «Συνταγμάτων» (ράθε - ξήλωνε) μὲ τὸ «φκιάσε - χάλασε, δουλειὰ νὰ μὴ σοῦ λείπει» (!) Ἔτσι γιὰ νὰ διασκεδάσει ἡ κοινὴ γνώμη, φροντίζουν: πότε οἱ ἐξτρεμιστικοί, καὶ πότε οἱ διαλλακτικοὶ παράγοντες αὐτοῦ τοῦ κατεστημένου, νὰ κατοχυρώνουν τὰ «ὑψιστὰ ἔθνικὰ συμφέροντα» τῶν ξένων καὶ ντόπιων μεγαυστάνων τοῦ πλοῦτου. Γιὰ νὰ θρῖσκονται ἀκλόνητες οἱ μέθοδές τους, μὲ τὰ δῆθεν δημοκρατικὰ Συντάγματα, φαλκιδεύουν καὶ ὑπονομεύουν τὰ δικαιώματα τοῦ λαοῦ, ἀφήνοντας ἄθικτα, ἄρθρα ποὺ ἐξασφαλίζουν ξένις κυριαρχικὰ δικαιώματα ὅπως π.χ. τὸ ὑπ' ἀρ. 109 ποὺ ἀφορᾶ τῆς συμφωνίας (ἀπὸ τὸν ἐμφύλιο ἀκόμα!) γιὰ τὰ προνόμια τῆς ἀμερικανοκρατίας στῆ χώρα μας. Ὅμως, οἱ ξύπνιοι Ἕλλητες, γνωρίζουν πῶς: νέα Συντάγματα καὶ σχέδια νόμων, ἀποτελοῦν ἐμπαιγμοὺς καὶ κοροϊδίς σὲ θάρος τοῦ ταλαίπωρου λαοῦ, γιατί, ἀπὸ τῆς μεταστατικῆς καταστάσεις (ποὺ ἡ μὲν διαδέχεται τῆν ἄλλη) δὲν προλαβαίνουν νὰ ἐφαρμοστοῦν. Ἀπὸ τὸ

1828 και δῶθε, ὑπῆρξαν ἔμπνευστές και κατασκευαστές διάφοροι ὀλιγαρχικοί και ξενόδοιοι. "Ὅλοι σχεδόν αὐτοί, ἀγνόησαν ὅτι ὁ Δημόκριτος διδάσκει πῶς: «μόνο μέ τήν κοινή συνεργασία, μπορεῖ νά γίνει κάτι καλό και σπουδαῖο...» Πολλά Συντάγματα γίνονται ἔντεχνα, γιά νά παραβιάζονται ξετσιπῶτα. Τά ἄρθρα τους, ἔμεναν κατά καιρούς, γράμματα κενά. Δέν ὑπῆρξαν ποτέ στή νεώτερη ἱστορία μας βασιλεῖς και ἄρχοντες πού νά μή παραβιάζουν μέ δολοπλοκίες, ὑποκρισίες και κτηλεῖες τέτιους καταστατικούς χάρτες, πού δῆθεν οἱ ἴδιοι ἦταν φρουροί και ταγοί του. Συγκριτικά, ἔφαρμόζουν τόν ἀφορισμό τοῦ Λαμπρυγιέρ: «...τέχνη και ἐπιστήμη γιά τήν ἄσκηση μιᾶς τυραννίας». "Ὁμως, ἄς ἔχουν ὑπόψει τους οἱ πονηροί «συνταγματολόγοι» ὅτι: κανένας νόμος πού καταχράζεται τά δικαιώματα τοῦ λαοῦ, δέ στέκει, και δέν ἐπιβιώνει. "Ἄς θυμοῦνται και τόν ὄρισμό τοῦ Ρήγα: «'Ὁ νόμος εἶναι ἐκείνη ἡ ἐλευθέρα ἀπόφασις ὁπού, μέ τήν συγκατάθεσιν ὄλου τοῦ λαοῦ. Ἐγίνεν...».

ΘΕΟΚΑΠΗΛΕΙΣ

"Ὅταν ὁ πρόεδρος τῶν ΗΠΑ Τζόνσον ἀποχαιρετοῦσε τά στρατεύματά του, γιά τό Βιετνάμ, τούς εἶπε: "Ἄς σᾶς εὐλογεῖ ὁ Θεός». "Τί τραγική εἰρωνία! Ἄφου στέλνουν τά παιδιά τῶν μανάδων ὡς «πρόβάτα ἐπὶ σφαγῇ» ὅπως λέει και ἡ Γραφή, ν' ἀφήνουν τά κόκκαλά τους κατάσπαρτα ἀνά τήν ὑψηλὸ γιά τά συμφέροντα τῶν θεοπολεμοκαπήλων τῆς κερδοσκοπίας, οἱ ἀρχιδῆμοι τῶν λαῶν, ρίχνουν και λίγη θεοκαπηλική σάλτσα στά κρύα και ἀνούσια προπαγανδιστικά φαγιά τους!! "Ὅπως ὁ Μακ Κίνλεϋ, ὅταν κάποτε ἐξεστράτευε στίς Φιλιππίνες γιά νά τις «ἐκχριστιανίσει» ὅπως ἔλεγε. "Και σύμφωνα μέ τή θεωρία τοῦ Ρουζβέλτ ὅτι: «μιᾶ δημοκρατία δέν μπορεῖ νά ζήσει χωρὶς θρησκεία». Και κατῶς ὁ μακελλάρης Τρούμαν ἔβλεπε στή βίβλο τις «θεμελιώδεις ἀρχές» τοῦ ἀμερικάνικου γκαγκστερισμοῦ. Και σάν τόν Ἄντν Ἀξενχάουερ πού ἐπικαλοῦνταν «τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ» γιά νά ἔγει ὁ λαός του δυνατός, νά λευτερώσει και τούς ἄλλους λαούς, και νά στέκει διεθνῆς χωρὶς φύλακα και ἄγγελος προστάτης!! Κύριε φύλαττε! "Ὅμως, τράβα - τράβα τό σκοινί... κόβεται μιάν ὥρα. Και οἱ γελοῖες και θρασύτατες θεοκαπηλεῖες, εἶναι σάν τό πολύ τό «Κύριε ἐλέησον, πού ἔχει και τῶν ἀγίων», και κανεὶς δέν τις πιστεύει.

ΤΟ ΠΟΛΥΚΕΦΑΛΟ ΤΕΡΑΣ

Οἱ ἀπληστοὶ πολυεθνικοεταιριοῦχοι πού ἐκμεταλλεύονται τούς λαούς τῆς γῆς, και προκαλοῦν δουλεῖες, πείνες, πολέμους, δυστυχίες, ἄν δέν περιοριστοῦν και δέ χαθοῦν, δέν ἡσυχάζει ὁ πλανήτης. Δέν εἶναι περισσότερα ἀπὸ 300 ἢ 500 ἀνθρωπόμορφα τέρατα, πού μέ τήν κερδομανία τους — διεθνή πανούκλα ὅπως τῆ χαρακτηρίζει ὁ Γάλλος Μορελλὺ τό 1745 στόν «Κώδικα τῆς ἠθικῆς» του ἐξοντώνουν ἑκατομμύρια ψυχῶν και φέρουν τήν ἀνθρωπότητα σέ ἀδιέξοδα και ἀπογνώσεις. Τά ἀρχολίπα και ἀπάνθρωπα αὐτά δίποδα, μέ τά καγκουροειδῆ προκοίλια, τά πλαδαρά προγούλια και τά στόματα τῆς ἀδολεσχίας και μέ τά πούρα τῆς ὑπεροψίας, δημιουργοῦν ἕναν τραγέλαφο μέ τήν ἀκόρεστη πι-

τρελαιομανία που τὰ κατέλαβε τὰ τελευταία χρόνια, θ' αφήσουν — κατὰ μιὰ προοπτική του Γ. Γραμματέα του ΟΗΕ — (φριχτή πρόβλεψη) 500 έκτομο. ανθρώπους νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα μέχρι τὸ 2.000 χρόνια. Ἀλλά, μαζί, κατὰ τὸ χρονικὸ αὐτὸ διάστημα καὶ οἱ ἀναπτυγμένες χῶρες, (ὅπως ὑπογραμμίζεται σ' ἕνα πρόσφατο τεύχος τοῦ «Ταχυδρόμου») δὲ θ' ἀποφύγουν τὸ λιμό. Αὐτὸ εἶναι τὸ πολυκέφαλο τέρας τοῦ ἱμπεριαλισμοῦ, πού σέρνεται μὲ τὰ κοφτερά του νύχια, μὲ μάσκες γενναιοδωρίας καὶ «προστασίας» καὶ ματώνει καὶ σκίζει τὶς σάρκες τῶν ἀδύνατων λαῶν. «Ἀκόρεστο κτήνος, πού τὸ ματωμένο ρύγχος του, καταβρόχθισε ἑκατομμύρια κι ἑκατομμύρια ἀνθρώπινες ὑπάρξεις, ὅπως ἔλεγε κάποτε ἡ Λούξεμπουργκ. «Οἱ μεγιστάνες εἶναι σατράπες καὶ μεγάλες ἀκρίδες» καθὼς εἶπε καὶ ὁ Ἀθθακούμ ἀπὸ τὸν 7ο αἰῶνα π.Χ. «Οὐαὶ εἰς τὸν πληθύνοντα τὸ μὴ ἑαυτοῦ» (Π. Διαθήκη).

ΔΙΧΟΣΤΑΣΙΕΣ

(Ἡ διασπαστικὴ τάσις, οἱ διαστάσεις καὶ οἱ μορφὲς καὶ οἱ ὀγκμαστικὲς πού ἔλαβε τελευταία στὴ χώρα μας τὸ προοδευτικὸ κίνημα, εἶναι τόσο πολλές πὺ περιτεύουν τὰ σχόλια. Στοις κόλπους του ἡμῶν, ἀναξωρογονεῖται ἔτσι καὶ θεωρεῖται τὸ φθοροπικὸ ἀπαύγαγμα αὐτῶν τῶν ἀρνητικῶν ἀντιθέσεων πὺ δυναμώνει τὴ μέθοδο τοῦ ἀπὸ καταβολῆς τυράννων «διαίρει καὶ βασίλευε».

Παραθέτομε μερικὰς, χωρὶς καμιά ἐξιολογικὴ σειρά καὶ τοποθέτησι:

- Κ.Κ.Ε. ἑσωτερικοῦ.
- Κ.Κ.Ε. ἐξωτερικοῦ.
- Ἑνιαία Δημοκρατικὴ Ἀριστερά.
- (Ἡμῶς τετάρτης διεθνῶς τοῦ Μανιλά.
- Τροτσκιστῆς.
- Ἐργατικὴ Διεθνιστικὴ Ἐνωσις, (Ε.Δ.Ε).
- Παμπλικοί, μὲ ἡγέτη τὸν τροτσκιστὴ Μιχάλη Ράπτη.
- Δημοκρατικὲς Ἐπιτροπῆς Ἀντιστάσεως.
- (νεοτροτσκιστῆς).
- Ὁργάνωσις Σοσιαλιστικῆς Ἐπαναστάσεως, μὲ ὄργανο τὴν «Ἀγωνιστικὴ Πορεία».
- Σοσιαλιστικὴ Ἐπαναστατικὴ Πάλη.
- Μασίκοι, μὲ ὄργανο τὸ «Λαϊκὸ Δρόμο».
- Ὁργάνωσις Μαρξιστῶν Λενινιστῶν Ἑλλάδος (Ο.Μ.Λ.Ε).
- Ὁργάνωσις Ἑλλήνων Μαρξιστῶν Λενινιστῶν (παρόμοια ὀργάνωσις μὲ τὴν προηγούμενη μὲ διαφορετικὰς δικητῆσεις).
- Προοδευτικὴ Πανσπουδαστικὴ Συνδικαλιστικὴ παράταξις, μὲ ὄργανο τὴν «Πανσπουδαστικὴ».
- Ἐπαναστατικὸν Κομμουνιστικὸν Κίνημα Ἑλλάδος (Ε.Κ.Κ.Ε. - Μασίκοι).
- Ἀντιιμπεριαλιστικὴ Ἀντιδικτατορικὴ Σπουδαστικὴ Παράταξις.
- Λαϊκὴ Ἐξουσία.

- Μαχητική Ἀριστερά (Καστριχοί).
- Κίνημα 20ῆς Ὀκτωβρίου (ἀναρχοκομμουνιστές με κόκκινες καὶ μαῦρες σημαίες).
- Λαϊκή Ἐπαναστατική Ἀντίσταση (ΛΕΑ).
- Μαχητής.
- Ἀνεξάρτητη Ἀριστερά.
- Νέα Ἑλληνική Ἀριστερά (τοῦ Μίκη Θεοδωράκη).
- Νέοι Σοσιαλιστές.
- ΠΑΝΔΗΚ.
- Μπολσεβίκοι, με ὄργανό τους τὴν «Κόκκινη Σημαία».
- Ρήγας Φεραῖος, με ὄργανό τὸ «Θούριο».
- ΠΑΣΟΚ με ὄργανο τὴν «Ἐξόρμηση» καὶ ἄλλες διάφορες τάσεις.
- Νεολαία τοῦ ΠΑΣΟΚ κλπ.

Γίναμε ἀξιολύπητοι, ἀσυνεπῆτοι καὶ νόθοι. Κρίμα στὰ μεγάλα λόγια τοῦ Μάρξ πὺ χαρακτήρισε τοὺς προγόνους μας σὰν «τὰ πιὸ ὠραῖα, φυσιολογικά καὶ τέλεια παιδιὰ τῆς ἀνθρωπότητας»!

ΑΞΙΟΚΡΑΤΙΑ

Στὰ περισσότερα πόστα τῆς κρατικῆς μηχανῆς, τῆς κοινωνικῆς καὶ οικονομικῆς ζωῆς τοῦ ἔθνους, ἀναρριχῶνται σὰν τὰ σαλιγκάρια, σχεδὸν πάντα, καὶ με ὄλα τὰ μέσα, μέτρια καὶ κατώτερα στοιχεῖα, ἀμφισβητήσιμες ἀξίες, δίχως αὐτογνωσία κι ἐπίγνωση δυνατοτήτων. Τεντώνονται ἐκεῖ πὺ δὲν φτάνουν, με γνώμονα μιὰ εὐνοια ἢ μιὰ τυφλὴ μικροφιλοδοξία πὺ καταλήγει σὲ ματαιοπονία. Μετρημένη ἢ προσφορὰ στὸ σύνολο. Καὶ τοῦτο γιατί ὁ νεποτισμὸς κι ἡ εὐνοιοκρατία ἐπιπλέον. Οἱ οὐσιαστικὲς ἀξίες παραμερίζονται καὶ καταφρονοῦνται. Ἐδῶ οἱ ἀνθρώποι δὲν δημιουργοῦν τίς περιστάσεις. Ἀντίθετα οἱ περιστάσεις ἀναδεικνύουν τοὺς ἐπιτήδειους καὶ τοὺς καπάτσους. Τὰ τυπικά καὶ ὄχι τὰ φυσικά προσόντα ἔχουν πέραση. Ἄς ἀναφέρουμε ἓνα παράδειγμα: Ὅταν σ' ἓνα πανεπιστήμιο σὰν τῶν Γιαννίνων με 24 ἔδρες, καλύπτουν μόνο τίς μισές, καὶ αὐτὲς μονάχα με τοὺς μισοὺς ἔγκυρους καὶ ἱκανοὺς... πῶς νὰ λειτουργήσῃ τὸ ἀνώτατο αὐτὸ ἴδρυμα καὶ πῶς νὰ πάει μπροστά; Καὶ ὅταν μάλιστα ἐντέλλονται οἱ δικτάτορες νὰ δίνονται πτυχία ὄχι σὲ κανονικῶς φοιτήσαντες, παρὰ σὲ ἀπλῶς ἐγγεγραμμένους χωρικές... ἢ ἀνηθικότητα καὶ τὸ ἔγκλημα κατὰ τῆς παιδείας καὶ τῆς κοινωνίας συνεχίζονται. Πῶς νὰ δημιουργηθεῖ καὶ νὰ ὑπάρξει ἀξιοκρατία; Θὰ πρέπει με μιὰ ριζικὴ ἀλλαγὴ νὰ θριαμβεύσουν μιὰ μέρα τὰ φυσικά καὶ οὐσιαστικὰ χαρίσματα τῶν πολιτῶν μας. Γένοιτο.

Ο ΚΑΙΡΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΡΟΧΟΣ

Στὴν ἐπάρατη κι ὀδυνηρὴ ἑφταετία καθὼς «οὐκ ἐπ' ἄρτον μόνον ζήσεται ἀνθρώπος» ὑπόφεραν ἴσως λιγότεροι πατριῶτες ὑλικά, μὰ ἠθικά ὄλοι οἱ πραγματικοί

«Έλληνες, τ' αδέρφια, οι άνθρωπιστές, ξέχωρα απ' όποιες άλλες πολιτικές τοποθετήσεις. Γιατί καθώς λέει κι ο Ρήγας μας ο Βελεστινλής «όταν πάθει ένας τίποτας κακόν, έγγίζονται όλοι. Όλο το έθνος άδικείται, όταν άδικείται ένας μόνος πολίτης.» Έτσι λοιπόν κι ο λαός μας ήταν ανάλογα κλεισμένος π' γκέιτο. Ο καθένας έβρινε μέσα του και μιά φυλακή. Μά ή πίστη του π'ά ιδανικά της λευτεριάς, τον έσωσε όταν τον προσήτη Ίωνά από την κοιλιά του κήτους, και σώθηκε όταν ο Προμηθέας δεσμώτης από τ'ά δουλερά νύχια των γυπαετών. Γιατί είχε περιστείλει ή άφορισμένη προδοσία και κακεντρέχεια από τον ίουδαϊσμό των άργυρίων την τύφλα και τ'ό μίσος των βαρβάρων. Η δυσκολία του σκλάβου λαού μας ήταν πάντα ή άπαλλαγή όχι και τόσο από τους ξένους τυράντους, (αυτόι μιά μέρα φεύγουν) μ'ά από τους ντόπιους τυραννίσκους. Αυτόι καθώς λέει κι ο Σβάιτσερ διαδέχονται ό ένας τ'ό άλλον στην έξουσία. Μά έρχονται καιροί και οι Βρούτοι και οι Σπάρτακοί γίνονται θηριά, γίγαντες και τερώνουνε τ'ά κόπρα των Λύγείων.

«Καιρός φέρει τ'ά λάχανα καιρός τ'ά παρτσούλια».

«Όποιος σπέρνει άνέμους... θερίζει θύελλες».

«ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ»

Η επίδημία και ή πανούκλα των τοξικομανών και μαριχουάνηδων από τ'ά θερμοκήπια των Η.Π.Α. ήρθε και στην Άθήνα μας. Δέν είναι πολύς καιρός πού πέθαναν δώδεκα νέοι και νέες (Έρα ήθοποιός Βελονάκη) με ήρωϊνες κ.ά. παρόμοια. Συνελήφθη μάλιστα και ό Άμερικανός άρχηγός της σπείρας λαθρεμπορών ναρκωτικών Ρόνι Λη Βάλκερ. Άλλά και μέλη της σημιορίας Μανσάχ, Νταβός, Κδάτζκι, Ντέλλαν. Τίνος νά πούμε τον πόνο μας π'ά γνήσιοι Έλληνες πατριώτες: Όλες οι μεταπολεμικές κυβερνήσεις της κάθε άμαρτωλής όλιγαρχίας μετέτρεψαν και με νόμους την εμπορική χώρα μας π'ά «ξέφραγο άμπέλι» των διεθνών χασισοπωλητών και άληθών του «ελευθέρου» κόσμου. Χαίρε γάρ «σημιαχία» άνταδείξατε τους τλληφθέντας αίσχρως. Χαίρε Άμέρικα σκοτεινή, αυλή μαντζουνικών προβάτων! Χαίρε κόσμη «ελευθέρου» άγγελικών πλασμάτων (!) ...

ΠΡΟΣΧΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΑΤΙΜΩΡΗΣΙΕΣ

«Όσοι «ευπατρίδες» γιά νά καταστρατηγήσουν τ'ά δικαιώματα των πολιτών, επικαλούνται «έθνικές άνάγκες» «σωτηρία πατρίδας», «βορινούς κινδύνους» και άλλα παρήμοια ξεζουμισμένα ψέματα, γελοίες δικαιολογίες. Σ' αυτούς, δέν υπάρχει σοβαρότητα και λογική.» Άς μάθουν όμοις, με πόση ελιχρίνεια τους χειραφετεί και τους τσιτσιδιώνει ό Ουίλλιαμ Πίττ: «Η «έθνική άνάγκη» είναι δικαιολογία, γιά κάθε καταπάτηση της ανθρώπινης έλευθερίας, τ'ό μόνιμο έπιχείρημα των τυράννων γιά τ'ό «πιστεύω» των σκλάβων.» Όσοι λοιπόν από αυτούς έγκλημάτισαν κατά του λαού κατά του έθνους, πρέπει χωρίς άργοπορία νά τιμωρηθούν. Γιατί, «όποιος συγχωρεί τ'ό εγκλημα, γίνεται συνένοχός του» λέει ό Σόλων. Οι Έλληνίδες μάνες, γεννούν τ'ά παιδιά τους, όταν άλλες Σπαρτιάτισσες και Σουλιώτισσες, γιά νά σταθούν υπερασπιστές της πατρίδας, κι όχι νά γίνουν γενίτσαροι ξένων και δήμοι των αδερφιών τους. Η άνα-

βλητική ταχτική στην άτιμωρησία τους είναι μέγα λάθος. Βασανιζόμαστε από το 1817 με τὰ ἴδια ἐκκολαπτήρια... Μὰ τώρα;

«Ἄν τοὺς συγχωρέσουμε, θὰ τοὺς ξαναβροῦμε μπροστά μας, θὰ θρηνησοῦμε νέες συμφορές» εἶπε ὁ τίμιος καὶ γενναῖος ἀγωνιστὴς ἀξ)κός, ταξίαρχος Δ. Ὀπρόπουλος. «Ἄν δὲν παταχθοῦν οἱ ἐγκληματῖαι, ἢ χώρα μας καὶ οἱ θεομοὶ μας θὰ παραπαλοῦν διαρκῶς». Ἐγγράφη ὁ ἐπίσης ἀνώτατος ἀξ)κός Σ. Τζανετῆς. Καὶ τὸ «Βήμα» στὶς 2) 3) 75 σὲ κύριο ἄρθρο του τόνιζε: «Γιὰ νὰ ἐνισχυθεῖ καὶ νὰ στερευθεῖ ἡ ἐθνικὴ ἐνότητα, ἢ κάθαρση πρέπει νὰ γίνει πλήρης καὶ ἄμεση. Κάθε ὀλιγωρία στὸ ζήτημα τοῦτο δὲν ὑποσχάπτε μόνον τὴ Δημοκρατία, πλήττει καὶ τὸ ἔθνος». Ἐλληγες ἀγρυπνεῖτε. «Φείδου χρόνου». Ἐὶ τέρως τοῦ φασισμοῦ, εἶναι ταυτισμένο στὶς ἡδονές του με τὸ ἐγκλημα, καὶ δὲν ἐνανθρωπίζεται. Θέλουν ξερίζωματα τὰ δολερά τὰ δόντια καὶ τὰ νύχια του.

Χαμαιλεοντισμοὶ καὶ χρηματοδουλεῖες

Τοὺς δικούς μας Βοναπάρτηδες δὲν εὐλογοῦσαν μόνον ἀρχιερεῖς, ἀλλὰ, πρῶτ' ἀπόλους ὁ Πάπας Τόμ, σὰν οἰκονομικὸς πάπας πῖος τῆς Ἑλλάδας. Οἱ Ἰουλιανοὶ οἱ παραβάτες, οἱ φορεῖς τῆς ἠθικῆς παρανομίας εἶχαν, ἀπλώσει στὴ χώρα φάσμα τρόμου καὶ διωγμῶν. Μαζὶ μ' αὐτούς, καὶ πολλοὶ δειλοὶ καὶ χαμαιλέοντες, καίγανε λιθάνια πάνω στοὺς τρελλοχοροὺς τῆς βίας... Ὅμως τὴν πρωτοπορεία στὰ θυμιατίσματα τὴν εἶχαν τὰ ἱερατεῖα. Ὑπάρχει παράδοση στὴ συμαχία τους με τοὺς δυνάστες τοῦ λαοῦ. Καὶ δὲν ἦταν μόνον αὐτοί. Τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας, λιθάνιζαν καὶ οἱ φτηνοὶ ἐφημεριδάδες με τὶς λαχανοφυλλάδες τους. Μὲ τόνα χέρι τὴ θούρτσα, καὶ με τ' ἄλλο τὸ δίσκο ἐπαιτείας, ξεσκόνιζαν καὶ γιάλιζαν ἐφτὰ ὀλάκερα χρόνια, τὶς μπόττες τῶν ἀσυνάρτητων γκεμπελίσκων. Κόλακες, χαῦνοι, πουλημένοι, τυχοδιῶκτες τῶν περιστάσεων, κεκράχτες τῶν ἀνωμάτων καταστάσεων, ἀναδύονταν σὰν οἱ σκώληκες ἀπὸ τοὺς βόθρους καὶ μόλυναν τὴν ἀτμόσφαιρα, καὶ περιφρονοῦσαν καὶ χλευάζαν ἕναν ὑπέροχο λαό, χιλιοβασανισμένο! Ὅλοι αὐτοί, οἱ λιθαινοστάδες τυράννων, ἦταν ἀναίσχυντοι δοῦλοι τοῦ χρήματος. Μὰ, «ὅποιος εἶναι δοῦλος τοῦ χρήματος, δὲν μπορεῖ νὰ εἶναι δίκαιος» λέει ὁ Δημόκριτος, καὶ «χαλεπὸν ὑπὸ χείρωνος ἄρχεσθαι»! Οἱ γλοιώδεις κόλακες, ἀγνοοῦσαν καὶ τοῦ Εὐριπίδη τὴ διαπίστωση ὅτι: «ἢ κολακεῖα καταστρέφει πολιτεῖες καὶ σπρώχνει σὲ ἀτιμες πράξεις». Καὶ στὴν εὐαντρη Ἡπειρο πού ταλαιπωρήθηκαν δεκάδες χιλιάδες πολῖτες, ὁ ἀνάξιος τύπος, δὲ χάλασε ποτέ τὴ «ζαχαρένια» του με τοὺς κρατοῦντες. Καμιὰ συμπαράσταση στὸν πάντοτε προδομένο λαό. Ἐγλειφαν σὰν οἱ σκύλοι τοὺς ἀπίθανους ἀφέντες γιὰ τὰ «Σὰ» κακὰ καὶ τὰ «Ἐμὰ» συμφέροντα. Ἄλλὰ, «κακοῦ κόρακος κακὸν ὠόν». Σήμερα, ὄλα αὐτὰ τὰ θρασύδειλα ὑποπόδια τῶν Καλιγούληδων... Ἐγίναν φεῦ καὶ «ἀντιστασιακοὶ» (!) Μεγα αἰσχος. Ποιὸς καὶ πότε θὰ ἀποδώσει «τὰ τοῦ Καίσαρος τῷ Καίσαρι» καὶ ἔως πότε «τὰ ἅγια τοῖς κυσίν»;

Λίγα ἀποφθέγματα ἀπὸ ὕμνο λογίης γιὰ τὴν 21ην..

«... Ὁ Γ. Παπαδόπουλος εἶναι ὁ εὐλογημένος Σωτήρας τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλὰ καὶ δύο δεσποίνας ἔχομεν. Μίαν εἰς τοὺς οὐρανοὺς τὴν Παναγίαν, καὶ τὴν ὑψηλοτάτην Δέσποιναν Παπαδοπούλου εἰς τὴν γῆν».

Ὁ τ. Θεο)νίκης Λεωνίδας

«... Ἐργαζόμεθα πυρετωδῶς διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἐπικειμένου δημοψηφίσματος...»

Ὁ τ. Ἀλεξανδρουπόλεως Κωνσταντῖος

«... Κύριε ὑπουργέ, ὁ κ. Νομάρχης, ὁ κ. Διοικητῆς καὶ ἐγὼ εἰμεθα ἡ ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου ἐδῶ εἰς τὸ Κιλκίς».

Ὁ τ. Κιλκισίου Χαρίτων

«... Ὁ δημοσίᾳ λαθῶν τὸν λόγον εἰς κιν)θέατρον τοῦ Βόλου «Ἀττική» ὕμνησεν ἐμετικῶς τὴν χούνταν, εἰς σημεῖον ὥστε οἱ παριστάμενοι νὰ ἀηδιάσουν διὰ τὴν κατάπτωσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ προσώπῳ του».

Πρόκειται γιὰ τὸν τ. Δημητριάδος Ἡλίου

«... Ἡ Ἐπανάστασις τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967 (λέγε πραξικόπημα μὲ τὸ σχέδιο «Προμηθέας» τοῦ ΝΑΤΟ) ἤνοιξε τὴν λεωφόρον τῆς εὐτυχίας, τῆς γαλήνης, τῆς εὐημερίας, τῆς προόδου καὶ τῆς εἰρήνης. Ἐὰν δώσωμεν τὸ ψηφοδέλιτόν μας μὲ τὸ ΝΑΙ, θὰ εὐτυχήσωμεν, ἐνῶ ἀντιθέτως, ἐὰν ψηφίσωμεν ΟΧΙ, θὰ δυστυχήσωμεν καὶ ὀδύνην πολλὴν θὰ δοκιμάσωμεν...»

Ὁ τ. Καστορίας Δωρόθεος

«... Ὁ Γ. Παπαδόπουλος εἶναι ὁ ἐμπνευσμένος ἡγέτης καὶ σωτήρας τοῦ ἔθνους...»

Ὁ Σύρου Δωρόθεος

«... Οἱ ἱερεῖς εἶναι πνευματικοὶ ἀγωγοὶ εἰς τὸν πνέοντα ἀνεμὸν τῆς 21ης Ἀπριλίου».

Ὁ τ. Δημητριάδος Δαμασκηνός

«... Διαφωτίσατε καταλλήλως καὶ δραστηρίως τοὺς πιστοὺς τῆς ἐνορίας σας, γνωρίζοντες εἰς αὐτοὺς ὅτι τὸ ΝΑΙ ποὺ καλοῦναι νὰ ψηφίσουν καὶ ἐπιβάλλεται ὄλοι μας νὰ ψηφίσωμεν εἰς τὸ Δημοψήφισμα τοῦ ἡγέτου ἡμῶν Γ. Παπαδοπούλου, δὲν ἀλλάζει ἀπλῶς μίαν σκηνὴν ἀπὸ τὸ ἔργον, ἀλλὰ, μεταβάλλει θρασικῶς ὄλον τὸ ἔργον...»

Ὁ Φθιώτιδος Δαμασκηνός

«... τὸ Νέον Σύνταγμα συνδυάζει τὴν σοφίαν τῆς Ἐπιστήμης, τὴν πείραν τοῦ Ἔθνους καὶ τὸ ἐπαναστατικὸν δράμα τῆς Ἐθνικῆς Κυβερνήσεως δι' ἓν λαμπρὸν μέλλον τῆς Πατρίδος. Τὸ ἐπεξεργάσθησαν κυριολεκτικῶς 5.000.000 Ἕλληνες... Παρακαλοῦμεν, ὅπως μεριμνήσετε, ἵνα ἡ παροῦσα ἐγκύκλιος ἀναγνωσθῇ μετὰ τὸ πέρας τῆς θείας λειτουργίας καὶ καταβάλητε πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα πείσητε ὄλους τοὺς φιλοθρησκούς κατοίκους τῶν χωρίων σας, ὥστε τὴν 29ην Σεπτεμβρίου νὰ ψηφίσουν ΝΑΙ Εἰς τὸ Σύνταγμα...».

Ὁ Ζυχνῶν Σεραφείμ (Βαλληνδρᾶς)

«Προσευχὴ» γιὰ μίμηση (!)

Ἐνας ἀνθ)στής χωρ)κῆς, ἀπὸ κείνους ποὺ ἔπειτα ἀπὸ μιὰ πλύση ἐγκεφάλου, φορᾶν ἰσόβια τὶς παρωπίδες, καὶ μοιάζουν... παλιούς καπετάνιους ποὺ θυμίζουν τὸν ἥρωα τοῦ Τσέχωφ Πριτσιμπέγιεφ, καὶ τοὺς γνωστοὺς ἀμίμητους λοχιές τοῦ Στάμ - Στάμ, εἶχε μεταβάλλει στὴν ἑφταετία τὸ σπίτι του σ' ἐκκλησίαν γιὰ τὰ παιδιὰ του καὶ τὴ γυναίκα του καὶ θράδου - πρῶτ' οὗτος ὑποχρέωνε ὁ σατράπης καὶ μετὰ τὴ θία νὰ λένε τὴν παρακάτω προσευχή:

«Ἄγιος ὁ Θεὸς ἅγιος ἰσχυρὸς
οὔτε δεξιὸς οὔτε ἀριστερὸς
μόνον ὁ «θεὸς» Στέλιος Παττακός...»

Θὰ μποροῦσε κανεὶς νὰ συμπληρώσει γιὰ τὸν Παττάκειο ἀνθ)στή σὲ τελευταία στροφή καὶ τὸ «πλήρης ξεπεσμός» !! Ἀλλὰ, θὰ ἔπρεπε νὰ ψέλνει καὶ τὸ τροπάρη τῆς παρωπιδίας τῶν ψαράδων τοῦ Μοσχάτου «Γεώργιον τὸν μέγαν, σὺν τῷ κλινῷ Νικολάω τε, Στυλιανόν τε τὸν χρυσορήμονα...» κλπ. «Μωραίνει Κύριος...».

Ἄρχομανίες

Ἴσταναι μίμησης στὸ αἷμα τῶν ρωμιῶν ἢ ἀρρώστια τῆς ἀρχομανίας; Ἀπὸ τ' ἀρχαία χρόνια, ἔχουμε πολλὰ καὶ ποικίλα παραδείγματα. Ἀπὸ γενιὲς γενεῶν, σὲ κάθε ἱστορικὴ καμπή, σὲ κάθε φάση τῆς κοινωνικῆς μας ἐξέλιξης ἀποδείχτηκε ἐκδηλοῦν τὸ

μικρόβιο της αρχαϊκότητας. Αυτό εκτρέφει το — δίχως αυτογνωσία — νοσηρό «έγώ» που μάς πιέζει «έκωθεν». Όλοι οι Έλληνες θέλουν να πουλάνε το πνεύμα τους, ή είναι κατάλληλο για σερβίρισμα ή όχι, ή έχει ωριμότητα για εξαγωγή ή όχι. Στους τρεις Έλληνες οι δύο γράφουν. Ο ένας περιττεύει για διάβασμα. Στους δέκα, οι εννιά ποδοσφαιρολογούν (!). Στους πενήντα... «Σαρανταενιά ρομιοί... πενήντα Καπετανάτα» (!) Η κυριαρχία μιας ακατάσχετης επιδειξιομανίας, έξω από τα όρια της σοβαρότητας, μάς υποβιβάζει σε χαμηλά επίπεδα. Όλοι ζητούν αξιώματα, πόστα, τίτλους, όφισια (!) Έδώ, οι λέξεις: ύπουργός, βουλευτής, πρόεδρος, γραμματέας, αρχηγός, καπετάνιος, ύπατος, άνθίπατος, επίτιμος, ισόβιος και... «κλάριτ Χαράλαμπε». Χαίρε Άγιοκα του έαυτού μας και των δυνατοτήτων μας (!) Όσο κι αν είναι ο άνθρωπος «κοινωνικόν όν» κατά Άριστοτέλη και Καίρη... ες όφεται ή άκαιοσύνη και ή ήμισιάθεια, ή έλειψη σύστασι:κής και σωστής για τον καθένα και το σύνολο κα:δείας.

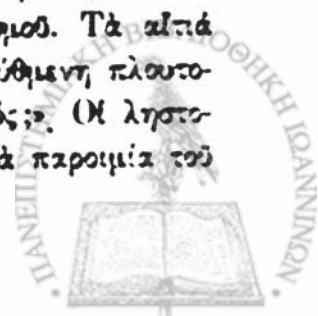
✠

Τραγικές μνήμες Κύπρου

Είναι άπαράδεκτο, οι δούλοι της κερδοσκοπίας και της διαφθοράς, οι πετρελαιοπειρατές, φονιάδες του κυπριακού λαού μας Άγγλοαμερικάνοι, «να έπαγγέλλονται εις ήμεις έλευθερίαν όπως θά 'λεγε ο άπόστολος Πέτρος, παραστάνοντας τους «σήμαχους» και «προστάτες» (!) Με λυκοφιλίες και λυκοπαγίδες, εξανδραπέδισαν και ρήμαξαν 200.000 Κύπριους άδερφούς μας. Ένα μεγάλο έγκλήμα που δε θά συγχωρήσει ή νεώτερη ιστορία και θά καταγραφεί με μαύρη ανεξίτηλη μελάνη, στα διεθνή, έγκληματολογικά χρονικά.

Όσοι θέλουν να πάρουν μια γεύση, από τη «Νέα κυπριακή τραγωδία» που άνοιξαν οι «διεθνείς χωρ»ες με τα όξύνουχα γεράκια της κάθε πειρατικής μαφίας, με τα «σιδηρικά» και τα έάρδαρα τσιράκια τους, πάνω στην έλληνική γη της Κύπρου μας, και στα κορμιά των Έλληνοκυπρίων, ες διαβάσουν το ειδικό τεύχος 54 του περιοδικού «Έλλάς — Κύπρος — Τουρισμός» του κ. Τ. Σολαμωνίδη, με τις άμέτρητες και άκατανόηστες φρικιαστικές μαρτυρίες των θυμάτων μας, που έχουν ύποψει τη λαίλαπα του «Άττίλα» και θά φριξουν κυριολεκτικά. Δε θά ξεχάσουν ποτέ τις τραγικές εκείνες μνήμες του Ιουλίου και Αυγούστου 1974. Όφώμεθα για τα κακουργήματα των νατοϊκών επιδρομέων. Άλλά, και συγχάριμα τον διαπρεπή δημοσιογράφο και συγγραφέα κ. Λουκά Θανατέκο, για τη συλλογή και έκδοση αυτών των μαρτυριών, που θά παραμείνουν στην έγκληματική ιστορία της ανθρωπότητας, να βλέπουν οι μεταγενέστεροι και να ντρέπονται, για τη λεηλάτηση, και τον δλεθρο ένοδ άθώου και φιλειργενικού λαού, που επέβαλαν με τόση ύποκρισία και δολοπλοκίες, οι άδίσταχτα γόπες του χρεωκοπημένου δυτικού πολιτισμού. Τα αϊπιά τους, άσφαλώς, είναι πάντα, όπως σε κάθε επιδρομικό πόλεμο, ή άπίθμενη πλουτομανία. Έτσι, «άμα έχεις τέτοιους φίλους... τί τους θέλεις τους έχθρούς;». Οι ληστοσυμμοριτες του πλούτου, έχουν βέβαια χαμένο τον έαυτό τους. Και μια παροιμία του λαού μας λέει:

«Έχασες τον έαυτό σου
δλ' οι φίλοι είναι έχθροί σου».

Διαιρέσεις και βαφτίσματα

Ἄφθου οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ «σύντεκνοι» τους κατάφεραν μὲ τοὺς ξενόδουλους: Μαυροκορδάτους καὶ Κωλέττηδες, καὶ πῆραν ἀπὸ τὰ χέρια τῶν ἄξιων προγόνων μας τὴ νίκη τοῦ Ἐικοσιένα, (καὶ ἀπὸ τότε ἀκόμα δὲ λευτερωθήκαμε) ἀλλοίμονο... ἔθεταν πάντα σὲ κίνηση τὴν προσφιλή τους μέθοδο «διαίρει καὶ βασίλευε». Ἔτσι, καλλιεργούσανε διχόνοιες καὶ πάθη ἀνάμεσά μας. Οἱ ἐθνικοὶ μας διχασμοὶ καὶ τὰ μίσση μᾶς ἐξέτρεπαν σ' ἐλεεινὰ καταπτώματα. Μετὰ τὸ Ἐικοσιένα πού ρίζωσε στὴν ἐξουσία ὁ κοτσαμπασισμὸς, κ' ἡ φεουδαριστοκρατία... ὁ τίμιος ἀγωνιστὴς λαὸς μας, κλιωτοπατιόταν, φυλακίζονταν, περιφρονοῦνταν, ἐπαιτοῦσε. Οἱ δόλιοι «προστάτες» μας ἐφεύρισκαν τρόπους νὰ μᾶς διαιροῦν καὶ νὰ μᾶς γίνονται νουνοὶ σὲ ψεύτικα ἐπίθετα. Σὲ μιὰ πρώτη φάση, χώρισαν τὸ λαὸ, (1828—1840 περίπου) σὲ «ἐτερόχθονες καὶ αὐτόχθονες». Ἐπειτα σὲ «ὀθωνικοὺς» καὶ «ἀναρχικοὺς» ἕως τὸ 1863. Κατόπι ὡς τὸ 1890 σὲ «μοναρχικοὺς» καὶ «ἀντιμοναρχικοὺς». Ἀπὸ τότε μέχρι τὸ 1910 χώριζαν τὸ λαὸ σὲ «βασιλόφρονες» καὶ σὲ «δημοκράτες». Μετὰ κι ὡς τὸ 1935 σὲ «βενιζελικοὺς» καὶ σὲ «λαϊκοὺς». Πίσω ἀπὸ τὴν καπηλεία καὶ τὸ πρόσχημα τῆς λέξης «λαϊκοί», κρύβονταν τὰ πιὸ σκοτεινὰ σχέδια τῶν Γλύξμπουργκ καὶ τῶν Κάιζερ. Μετὰ τὸν Β' Π. Πόλεμο μᾶς βάφτισαν σὲ «ἐθνικιστὲς» καὶ «ἑθνοβούλγαρους». Ἀπὸ τὸ 1950 ὡς τὸ 1970 σὲ «ἐθνικόφρονες» καὶ «κομμουνιστὲς». Ἐνῶ στὸ βάθος ὅλοι οἱ Ἕλληνες εἴμαστε ἀδέρφια καὶ δὲν εἶναι νοητὸ νὰ μὴν ἐπιθυμοῦμε ὅλοι μιὰ καλύτερη, ἀνεξάρτητη εἰρηνική καὶ δημιουργικὰ χαρούμενη ζωὴ. Ὅμως τώρα πού ἔχουν βλα τὰ συναφῆ ἐπίθετα παραφθαρεῖ καὶ ξεφτίζει ἀπὸ ξετσιπωσιές καὶ πολυκαιρίες καὶ ἀπὸ ἀφύπνιση τῶν συνειδήσεων, τί θὰ σοφιστοῦνε οἱ ἀπογυμνωμένοι, διασπαστικοὶ καὶ ἀπάσιοι σατανικοὶ νουνοὶ μας; «Καιρὸς φέρνει τὰ λάχανα, καιρὸς τὰ παραπούλια;». «Ὁὐαὶ τοῖς ἡττημένοις».

Τὰ δολλάρια «προστασίας»

Σύμφωνα μὲ ἐπίσημες στατιστικὲς καὶ ὅπως κατάγγειλε ὁ οἰκονομολόγος κ. Ἀνδρέας Παπανδρέου στὴ Βουλὴ τὸ Φλεβάρη, κάθε δολλάριο ἀμερικάνικο πού ἐξέρχεται στὲς χῶρες τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς, γυρίζει στὲς ΗΠΑ πολυπλασιασμένο σὲ 4. Δηλαδή, τὸ ἓνα φέρνει τέσσερα. Καὶ ὅσα πηγαίνουν πρὸς τὴν Ἀφρική καὶ τὴν Ἀσία, γυρίζουν πάλι στὴ μητέρα τῆς θρασυτάτης παγκόσμιας χωρικής τὸ 1 = 12 δολλάρια. Ἀλλὰ καὶ μ' ὅλα τούτα, τίποτα δὲν τοὺς σώζει ἀπὸ τὴν ἱστορική τους καταδίκη. Ὡς γίνεται τὸ ἓνα τέσσερα καὶ δώδεκα. Αὐτὸ σημαίνει καὶ γιὰ χάρι τοῦ «εὐεργετικοῦ σπητήριου» ρόλου τῶν ΗΠΑ ἀνά τὸν κόσμo (!) Καὶ λόγῳ βέβαια τῆς «ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ στὴ θεία αὐτὴ ἀποστολή» ὅπως εἶπε ὁ ἄλλοτε πρόεδρος Μὰκ Κίνλεϋ. Ἔλεγε βλέπετε αὐτὴ τὴν οὐτοπιστικὴ ἀντίληψη ἢ τὴ σκόπιμη δικαιολογία γιὰ τὴ γκαγκστερική ράτσα τοῦ ὁ τάλας (!) Προσπαθεῖτε μὲ τέτια χάπια (ἐπικαλούμενος τὸ Θεὸ) νὰ σκεπάζει τὰ ἐγκλήματά της. «Ὅπως ἄλλωστε κάνουν καὶ οἱ ἄλλοι πρόεδροι, πού κηρύττουν πολέμους καὶ προσεύχονται (!) Γιατί, τὸ Θεὸ τὸν ἔχουν στὰ μέτρα τους, ἓνα καπηλικὸ μονοπώλιο γιὰ στάχτη, στά μάρια τῶν ἀφελῶν. Ὅμως, δὲ θὰ σωθοῦν οὔτε ἀπὸ Θεοῦ, οὔτε ἀπὸ διαβόλους, οὔτε ἀπὸ

«πολυεθνικές» οὗτε ἀπὸ C.I.F.S., οὗτε ἀπὸ τὸν Πάπα Πίο πού καταγγέλει προδρά ὁ Μπάρτ μετὰ τὴν Κορέα... Σὲ δύο τρεῖς τὸ πολὺ δεκαετίες, ἡ κατάρρευσὶς τοῦ θά εἶναι: ἐέβαιη. Καὶ ὁ Φουλμπράτ, τοῦς τὴν ἐπιστήμανε γρηγορότερα ὅτι τὴν «οἰκονομικὸ σύστημα εἶναι: καταδικασμένο νὰ καταρρεύσει». Καὶ ἔως πότε ἀλήθεια: αἱ λαοὶ ἀπὸ μέρους τῶν ἱμπεριαλιστῶν θὰ δέχονται τὸ «τοῖς κείνων» κρίμασι καὶ γρήμασι πειθόμενοι;

«Ἀφερίμ» «Ἕλληνας» (!)

Ὁ ἀρειμάτιος μεσολαβητὴς καὶ «λιθαισιτὴς» τῶν δικτατόρων σὲ διχοστασίαις καὶ γεφυρώματα χασμάτων, μάγειρας σκοτεινῶν παγίδων, τεχνασμάτων, «ὄρατῶν τε καὶ ἀοράτων» κ. Ἰάκωβος Κουκούζης, ὁ μὲ τὴν χριστιανικὴ μίτρα φαινομενικὸς θρησκευτικὸς «ἡγέτης» καὶ «κάτωθεν» τοῦ ράσου του... πολιτικὸς ὑπηρέτης τῆς ἀμερικαν ὀλιγαρχίας σὺν τῆς πρεσβυτέρως τροφῶ καὶ ἀλανιάρως του πατρῶνας ΣΙΑΣ... ἐξαπέλυσε πρόσφατα στὸν ὁμογενὴ λαὸ μας στὴν Ἀμερικὴ, ἐκστρατεία προπαγάνδας κατὰ τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας καὶ τῆς χριστιανικῆς θρησκείας γιὰ νὰ ἐπιβάλλει ἕναν πλήρη ἐξασμερικτισμὸ στὸν ταλαίπωρο ἐκεῖ Ἑλληνισμὸ δύο ἑκατομμυρίων ἀδερφῶν μας. Στὸ πρόγραμμά του, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, ἔχει διακηρύξει καὶ τὴν ἀναιδέστατη ἀξίωση: νὰ μὴ διδάσκεται ἡ χριστιανικὴ θρησκεία στὴν ἑλληνικὴ γλώσσα. Ἰταμὴ πρόκληση νέου τσαρού καὶ γενιτσάρου!! Φρίξατε μὲ τὸν προκαθήμενο «Ἕλληνα» τῶν ΗΠΑ. Κύριε φύλαττε! Πού εἶσαι καημένε Ἀβραάμ Λίνκολν, νὰ ἴδεις: πού σοῦ πατοῦν το χῶμα καὶ σοῦ μολεύουν τὴν ἀτμόσφαιρα τριβολικῆς «γενεῆς ἐχιδῶν», πού ἔρπονται καὶ καταφιλοῦν τίς θέθηλες ποδάρες τῶν Ροτσιλο - Μπαρούχηδων, γιὰ νὰ τοῦς ρίξεις ἕναν καταπέλτη: — «Συνθησισμένοι νὰ καταπατάτε τὰ δικαιώματα τῶν ἄλλων, ἔχετε χάσει τὸ πνεῦμα τῆς ἐλευθερίας, καὶ εἶσθε κατάλληλοι γιὰ ὑπήκοοι τοῦ πρώτου τυράννου πού θὰ φανεῖ μπροστά σας.» (Λίνκολν). Ἀλλά, «ἡ ἐκκλησία τῆς Ἀμερικῆς, θλίβεται βαθύτατα, γιὰ τὴν κατάντια τῆς πού ἔχει τὴν ἀτυχία νὰ καθοδηγεῖται ἀπὸ τέτοιους ἀρχηγούς...» ὅπως ἔγραφε ἕνας γνώστης ὁμογενῆς ὁ κ. Μ. Βλαχάκης στὴν «Ἀθηναϊκὴ» πρὶν ἀπὸ λίγους μῆνες.

Εὐνοιοδοτικὲς ἀγορῆς

Ὅρισμένα ὑπουργεῖα καὶ τράπεζες ὅπως π.χ. τὸ Πολιτισμοῦ, τὸ Παιδείας, ἡ Ἐθνικὴ, ἡ Ἀγροτικὴ καὶ ἄλλα ἀνώτερα κρατικὰ καταστήματα — διαθέτουν, κατὰ σύστημα — μεγάλα χρηματικὰ κονδύλια γιὰ ἀγορῆς διδλίων ἐμπλουτισμοῦ διδλίσθηκῶν τοῦ κράτους, σχεδὸν μὲ σκανδαλώδεις εὐνοίες. Τὰ διαχειρίζονται: βέβαια μὲ «εἰδικὲς ἐπιτροπές» ὑπουργοῦ καὶ διοικητῆς. Καὶ ὡς ἀναφορά, γιὰ μὴ πιστῆ, χρησιμῆ, δίκαιη καὶ ἀντικειμενικὴ ἐπιλογή, ἡ μὴ ἐνημέρωσις τῆς κοινῆς γνώμης, οὗτε λόγος νὰ μὴ γίνεσθαι. Δὲν εἶναι πρώτη φορὰ πού ἀκοῦμε διάφορα δυσμενῆ σχόλια πὲρὶ τῶν «ἰθυονόντων»... πού «ἀγρὸν ἀγοράζουσιν» καὶ σημασία δὲ εἶναι γιὰ τίς τόσο χτυπητῆς ἀδικίαις πού προκαλοῦν. Ρωτᾶμε ἑμῶς: Εἶναι ἀλήθεια ὅτι, τελευταία, τὸ ὑ-

Ἀπὸ τοὺς λογοτέκνες καὶ ποιητὲς ποῦ κάθησαν τὰ τελευταῖα χρόνια

Πολλοὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων στὴν ἑφταετία ἔφυγαν ἀπὸ κοντά μας καθέννας μὲ τὴ δική του τύχη καὶ μοῖρα, μὲ τὰ δικά του χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα, μὲ τὸ δικό του τέλος. Ὅρισμένοι ἀπ' αὐτούς, καταξιώθηκαν μὲ τὰ ἔργα τους, καὶ πέρασαν στὴν ἀθανασία μὲ δίκαιες τιμές. Ἄλλοι λησμονημένοι, ταλαίπωροι, ἀδικημένοι, ἔκλεισαν πικραμένοι τὰ μάτια τους καὶ κανεὶς δὲν τοὺς ἀνάφερε. Μερικῶν τὸ ἔργο τους δὲν κρίθηκε. Ἄν ἀντέξει στὸ χρόνο ἀνάλογα θὰ τὸ κρίνει ἡ ἱστορία. Ἀλλά, καθὼς λέει ὁ Ἀνακρέων: «Μόνον ὁ θάνατος παραχμένει ἀθάνατος». Καὶ ὁ Ἱπποκράτης: «Ὁ μὲν βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρὰ καὶ αἰώνια».

Ὁ γράφων εἶχε μὲ ὀρισμένους ἀπ' αὐτοὺς ξεχωριστὴ φιλία. Σ' ἄλλα μας κείμενα θ' ἀναφέρουμε σχετικὰ στοιχεῖα ἀπὸ τὸ βίο καὶ τὴν πολιτεία τους. Τώρα, περιοριζόμεστε νὰ μνημονεύσουμε παρακάτω μόνον λίγα ἐνδεικτικὰ ὀνόματα, κι ἄς τοὺς θυμόμαστε ὅσο ζοῦμε:

Κ. Βάρναλης, Θ. Κορνάρος, Μ. Αὐγέρης, Γ. Α. Οἰκονόμου, Κ. Πορφύρης, Γ. Σεφέρης, Λ. Κουκούλας, Στ. Σκιαδᾶς, Κυρ. Μητσοτάκης, Γερ. Σταύρου, Μ. Χάκικας, Γ. Βαβαρέτος, Μ. Πετρίδης, Π. Καββαδίας, Κ. Ζαμπαθᾶς, Θ. Καριπίδης, κ.ά.

~~~~~

πουργεῖο Παιδείας πρόσφερε δωδέμησι ἑκατομμύρια στὴν «Ἰκδοτική» Ἰταιρία «κατὰ τὴν κρίσιν» τοῦ ἑβραίου... γιὰ νὰ πάρει τόξα «Ἱστορία τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἔθους» ποῦ ἐπιμελήθηκε ἐμάδα συντηρητικῶν συγγενῶν καὶ ἀρτηριοσκληρωτικῶν «ἐγκεφάλων» μὲ ἐπικεφαλὴ τὸν ἀποδημήσαντα πρὸ χρόνων γνωστὸ καὶ ὑπαρῖθ. ἕνα σκοταδιστὴ τῆς δεινοπαλημένης μας παιδείας καὶ κουλτούρας; Βαραίνει τὸ χρέος τοῦς ἀριόδιους γιὰ μιὰ σχετικὴ ἀπάντησιν καὶ δικαιολογίαν στὴν κοινὴ γνώμη. Γιὰτὶ ἀλλιῶς, ἢ ἀπανέλλοιμε ὀρμηύτεροι, μὲ ἐπίσημα πιά στοιχεῖα. Στὶς πραγματικὰς δημοκρατίας ὅλες οἱ δημόσιες πράξεις πρέπει νὰ κοινολογοῦνται καὶ ν' ἐλέγχονται. «(Ὀ)δὲν κρυπτόν ὑπὸ τὸν ἥλιον».

Σπουδαῖες διαλέξεις στὸ Πανεπιστήμιο Γιαννίνων

Στὸ πρῶτο τρίμηνο τοῦ '76, δόθηκαν πολλὲς καὶ ὑπέροχες μορφωτικὲς διαλέξεις στὸ πανεπιστήμιο τῶν Γιαννίνων. Ἡ σπουδάζουσα νεολαία, μὲ πρωτοβουλίες φοιτητικῶν ὀργανώσεων, κάλεσε γνωστὸς καθηγητὲς, ἐπιστήμονες καὶ λόγιους, καὶ ἀπόδειξε σὲ συζητήσεις ποῦ ἐπακολούθησαν ἀνώτερο μορφωτικὸ ἐπίπεδο, καὶ ἀξιέπαινες πνευματικὲς ἐπιδόσεις γύρω ἀπὸ τοὺς προβληματισμοὺς καὶ τὶς ἀνησυχίες τους. Ἀπὸ πολλοὺς ἐμιλητὲς, διακρίθηκαν μὲ ξεχωριστὴ ἀγλὴ καὶ δύναμιν σὲ σοφοὺς καὶ πειστικὸς λόγους κέρμων ἀληθειῶν, ὁ παλαίμαχος ἀγωνιστὴς πρεσβύτερος καὶ πρωτοπόρος τοῦ προοδευτικοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ Θεοῦ, καθηγητὴς Π. Πυρουνάκης, ὁ ἐπίσης φωτισμένος καθηγητὴς τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου κ. Φαίδων Βεγλιερῆς κ.ά.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Του ποιητή Κίτσιου Άνυφαντή

Άγαπητέ μου και παμφίλτατε Λάμπρο. Έμαθα ότι θα επανεκδόσεις το άλλοτε γενναίο περιοδικό σου, και το μήνυμα τούτο, πνευματικού αδελφού, μου έγινε μια πηγή χαράς, γιατί ξέρω πως πάντα συμβάλλεις με τα έργα σου στην πνευματική άνοδο του λαού μας.

Η τίμια και άδολη αγωνιστική σου προσωπικότητα — έτσι εγώ τουλάχιστο την είδα στο Πανελλήνιο Λογοτεχνικό Συνέδριο το 1966. Είσαι πάντα επικοινωνητικός για τον ταλαίπωρο λαό μας. Ένας φωτισμένος πνευματικός ταγός που τού δείχνεις «τό δρόμο τόν παντοτεινό, τόν ανεμπόδιο» όπως πολύ όρθά λέει ο μεγάλος μας Παλαμάς στο «Δωδεκάλογο τού Γύφτου» :

«Ούτε σπίτια ούτε τσαντήρια
δέ σου πόδισαν ποτέ
δέ σου δείξανε τόν δρόμο
τόν παντοτεινό, τόν ανεμπόδιο
Γύφτε άταιοίαστε λαέ».

Είσαι λοιπόν τόσο δημιουργικός κι αξιοθαύμαστος που συντελείς και προωθείς την πνευματική ανέλιξη τού λαού μας.

Σέ τέτοιους, οάν και σένα, στρέφονταν ο Παλαμάς, όταν έλεγε :

ΡΙΞΕ τόν δακτυλίδι σου άρραβώνα
μέσα στο κανάλι τού λαού

Ένας γίνε από τούς στύλους τούς
(άμέτρητους
τού μεγάλου έργου τού συντροφικού.
Τό έργο τού συντροφικού — που δεν είναι άλλο άπ' τόν συνταίριασμα τίν άντινομίών στην Πατρίδα μας, για μια ζώνη άνθρωπινότερη, που νέ μός δώση τόν δικαίωμα νά περθεανευόμαστε άχι μονάχα για τόν παρελθόν αλλά και για τόν παρόν — πρέπει εκείνοι που έχουν «χείραν άμάντων και ύψηλόν πνεύμα» νά βοηθήσουν νά πραγματοποιηθεί. Τότε για νά χρησιμοποιήσω στίχους πάλι τού Παλαμά :

(Κί) 'Ο άνθρωπος ο θαριομοίρης
ο ιδρωκόπος δουλευτής,
ο άπλερος, που παραδέρνει
δούλος ή θρασυιστής,
Και η θρασυιστής ή δούλος,
άμολόπα και άκληρα
μύριους τύραννους γροικάει
μές στα σωθικά.

(Κί) 'Ο άνθρωπος ο θαριομοίρης
θα ύψηλή θριαμβευτής
σε μια Γη πλατεία, προφήτης
μιάς πλατύτερης φυλής».

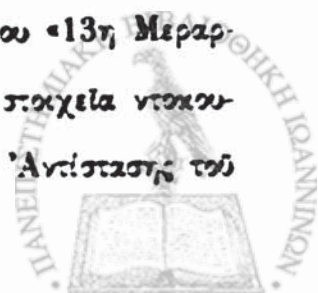
Σου σφίγγω θερμέ τ' άντρίκιο κι' όξιο
χέρι σου, με τις καλύτερες εύχές μου.

Φιλικάτα

ΚΙΤΣΙΟΣ ΑΝΥΦΑΝΤΗΣ

Καρδίτσα 9.3.'75

Κ υ κ λ ο φ ο ρ ε ι τ ό ν έ ο β ί β λ ι ο τ ο υ Φ ί λ ι π π α Γ ε λ α δ ό κ ο υ λ ο υ «13η Μ ε ρ α ρ χ ι α τ ο υ Ε Λ Λ Σ» (τ ά ε φ ό δ ι α κ α ι ο κ ο υ β α λ η τ ή ς) . Έ ν α χ ρ ο ν ι κ ό μ ε σ τ ο χ ε ι λ α ν τ ο κ ο υ μ έ ν τ α κ α ι 25 Ι σ τ ο ρ ι κ ή ς φ ω τ ο γ ρ α φ ί ε ς ά π ό τ η ν έ π ο κ ο ι α τ η ς Έ θ ν ι κ ή ς Ά ν τ ί σ τ α σ η ς τ ο υ λ α ο ύ μ α ς .

Ἐκ τῆς κίνησης τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν

ΕΡΜΙΝΑΣ ΚΑΡΑΔΗΜΗΤΡΗ — ΛΕΥΚΑΔΙΤΗ

«Ἐρωτική φωλιά» (εὐθὸς Νο 1)

Ἐλαιογραφία ποῦ ἡ ζωγράφος ἐξέθεσε στὴν ἀτομικὴ τῆς ἐκθέ-
σι ζωγραφικῆς — Γκαλερί «Νέα Σκέψη» — Σόλωνος 121.

Νέοι τῆς Ἠπείρου, προετοιμαῖστε τὸν ἑαυτὸ σας, φωτεῖστε τὸ πνεῦμα σας, μὲ τὰ πιὸ πλούσια καὶ σίγουρα ἐφόδια. Στὰ Φροντιστήρια Σπύρου Ἐργολάβου. Ὁ πιὸ καταρτισμένος καὶ κορυφαῖος φιλόλογος στὴν Ἠπειρο. Στὰ Φροντιστήρια τοῦ Σπύρου Ἐργολάβου θὰ βρεῖτε τὴν πληρέστερη καὶ σοφότερη μετάδοση, θὰ ἐξασφαλίσετε τὶς αὐριανὲς ἐπιτυχίες σας. Κλασικὰ καὶ νέα τμήματα μὲ ὅλα τὰ σχετικὰ θέματα. Πλατεία Πάργης Ἰωάννινα.

Β ΒΛΙΑ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

- Δ. Σιατόπουλου: «Ματωμένη, Κύπρος» (Δέκα ἀποκαλυπτικά κείμενα)
- Α. Βρανούση: «Ὁ φάκελλος τοῦ Βύρωνα π. ἀρχαία τοῦ Μάτταρχ» (Μυστικὴ ἐκδόσις 1824)
- Γ. Δέλιου: «Φυσιολογία τοῦ ξένου Ἰταχνου λόγου» (Μελέτηματα)
- Ὁ. Βασιδίου: «Ἀπὸ τῆ Δύστη τῆς Ἀνατολῆς πτὴν Ἀνατολή τῆς Δύστης» (Ἱστορία)
- Θ. Μαλδογιάννη: «Παλιότε» (Διάλογοι)
- Ε.Ε. Βλάχμπετ: «Τὸ νότιο μίχάντημα» (Διηγήματα)
- Μ. Σταφυλά: «Οἱ Λαμπάδες τῆς Ρωμοσύνης» (Μ.θ.στορηματικὴ ἀφήγησις)
- Ν. Λούλη: «Ἐπιμεθόρια διηγήματα»
- Α. Κωτσέτσι: «Δώρα» (Μ.θ.στορηματ.)
- Δ. Ζαλέ: «Τὸ ἐγώνισμα τοῦ τόξου» (Θεατρικόν)
- Α. Σανουδάκη: «Ψυχογραφία τῆς Ἑλληνικῆς λογοτεχνίας» (Μελέτηματα)
- Γ. Παναγιωλόπουλου: «Πρὸς τὴν Ἐξόδον» (Μ.θ.στορηματ.)
- Θ. Λαλαπάνου: «Ὁ ἄλλος Κόσμος» (Ψυχροπαιστηρικὴ πραγματεία)
- Γ. Χαλιτσά: «Γαλιζο ὄνειρο» (Διηγήματα)
- Γ. Μάδαλου: «Ἡ Ἀνταρκατική» (Διηγήματα)
- Γ. Μουγογιάννη: «Ἄνεμος Γαλιζο» (Βιβλιογραφία)
- Ρ. Μπόμνι — Παπιά: «Χίλια σκοτωμένα κορίτσια» (Ποίησις)
- Ν. Παπιά: «Μετὰ τὴν 21ην» »
- Χ. Δ. Χριστοδουλάκη: «Ποιήματα — Πέντα Ἡγήθαι» »
- Α. Παυλοπούλου: «Χαρίλαο» »
- Σ. Κόλλια: «Ἐπιτίμβιο πτὴ βία» »
- Ν. Βλαχογιάννη: «Μαρτυρία Σιωπῆς» »
- Ε. Γερολυμάτου: «Στιγμὴ» »
- Σ. Τηλικίδης: «Ἐξὼ Πολυτεχνεῖο» »
- Π. Βρέλλι: «Σίβηρα πέτρες καὶ λαυλοῖδια» »
- Γ. Μπαλντά: «Στέγη καὶ Φωτανοὶ ἔριζοντες» »
- Μ. Μ. Ρούσσου: «Στὸν ἀγνωστο φοιτητὴ» »
- Τ. Ἀνθίλη: «Κρίνα θανάτου» »
- Τ. Παυλοστάθη: «Ὁ γρινὸς ὀφθαλμὸς καὶ τὸ φαρμακοσκόπιον» »
- Ε. Ἀργέστη: «Τραγῳδία τῆς λεβεντιάς καὶ τοῦ θανάτου» »
- Δ. Χαλιτσά: «Σίβηρα» »
- Θ. Μεγγρέλη: «Προφάσεις καὶ Σάτιρες» »
- Η. Σιμόπουλου: «Ἐναγώνια» »
- Η. Σιμόπουλου: «Μικρὴς Μαρτυρία» »
- Γ. Κοφίδης: «Ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου» »
- Γ. Κατσάμπα: «Ἀστέρια καὶ βασιλεῖσαν» »
- Σ. Κ. Σιμωνόπουλου: «Ἡ καταστροφή τῆς Ἡκείρου ἀπὸ τοῖς Ρωμαίοις 167 π.Χ.» (Δοκιμογραφικὴ μελέτη)
- Ι. Παυλάκη: «Σοφοκλέους Ὀιδίπους τύραννος» (Διηγήματα)
- καὶ «Ὁ φυσιολάτρης Σολωμὸς»
- Χ. Ζιτσαία: «Προσωπικὴ κατάνοσις καὶ Ἔγραμμα πτὴν Κυρηνεῖα»

Γιώργου Μ. Πολιτάρχη: «Βασανισμένα Χρόνια»	(Μυθιστόρημα)
» » » «Ὁ Κουρσάρος»	(Νουβέλλες)
Ἀθανασίου Ράπτη: «Ἀντικοινωνικές ἐκδηλώσεις τῶν ἀηλίκων»	(Μελέτη)
» » » «Τὸ θαῦμα τῶν περιστεριῶν»	(Διηγήματα)
Α. Δ. Ράπτη: «Ἀντικοινωνικές ἐκδηλώσεις τῶν ἀηλίκων»	(Μελέτη)
Η. Σιμόπουλου: Αἰγαιοπελαγίτικη Ποιητικὴ Ἀνθολογία»	
Ι. Εὐαγγέλου: «Ψηφίδες Ε΄»	(Ἀποφθέγματα)
Γ. Μ. Πολιτάρχη: «Βασανισμένα χρόνια»	(Μυθιστόρημα)
Γ. Μ. Πολιτάρχη: «Ὁ Κουρσάρος»	(Νουβέλλες)
Γ. Μ. Πολιτάρχη: «Τὸ θαῦμα τῶν περιστεριῶν»	(Διηγήματα)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1) ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ: «Τὸ Ἐλεύθερο Πνεῦμα» (Α. Μάλαμα)	Σελίδα 1
2) ΠΟΙΗΣΗ: «Στὸν Κώστα Βάρναλη» (Α. Μάλαμα)	» 3
«Ἡ ἀδερφοσύνη τῶν Βαλκανικῶν λαῶν» (Α. Μάλαμα	» 3
«Βαλκανικὴ Ἀνθολογία» (Μετ. Ρίτας Μπούμη - Παπᾶ)	» 4
«Τὸ ποίημα τῆς ἀγάπης» (Γιοσέφ Ἐλιγιά)	» 8
«Κιλελέρ» (Χ. Κατσιγιάννη)	» 9
«Τὸ λιοντάρι» (Φ. Δέλφη)	» 9
«Ἀπόψε» (Θ. Κ. Τρουπῆ)	» 10
«Γολγοθᾶς κι' ἀνάσταση» (Π. Ἐμμανουήλ)	» 10
«Ἄτιτλα» (Στ. Βαλιούλη)	» 11
«Κίτρινος Χριστὸς στὸ Βιετνάμ» (Ν. Μπούτσα)	» 11
«Διάλογος» (Π. Λευκαδίτη)	» 11
8) ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ: «Ἐνα λυρικό ταξίδι» (Ἠλία Σιμόπουλου)	» 12
4) ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΑΦΟΡΑ: (Α. Μάλαμα) 1) Σῆμαντικά ἱστορικά γεγονότα τοῦ κόσμου στοὺς μῆνες Γενάρη — Φλεβάρη — Μάρτη. 2) Ἀπὸ τὸ ἀληθινὸ εἰκοσιένα. 3) Μιὰ ἱστορικὴ ἀλήθεια. 4) Ἀγαθολογίες καὶ ὁ ἀληθινὸς Τσῶρτσιλ. 5) Δύο σταυραετοὶ	» 14
5) ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΙΘΩ ΤΩΝ ΑΡΙΘΜΩΝ: «Γεγονότα μὲ τὴν πυθαγόρεια λογικὴ τῶν ἀριθμῶν ἀπὸ διαφορὰς στατιστικὰς	» 17
6) ΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ Ἡ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ: (Ἀξιολογοῦνται ἀπὸ τὸν Α. Μάλαμα): 1) Οἱ μεγάλοι τοῦ αἰῶνα στὴν ποίηση, 2) Γιοσέφ Ἐλιγιά, 3) Μιχάλης Σταφυλάς, 4) Γιώργος Τσάκαλος, 5) Γιάννης Παυλάκης, 6) Χαράλαμπος Πέτσος, 7) Τάσος Ἀναγνώστου, 8) Γιώργος Βρέλλης, 9) Βασίλης Τσιάτης, 10) Θεόκλητος Καριπίδης	» 18

- 7) ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ (Ἀμφιβολίες καὶ ἀπόψεις): (Λ. Μάλαμα): 1) Ἡ κρίση τῆς κριτικῆς, 2) Τὸ μεγάλο σπῆν τέχνη, 3) Τὰ ἀρνητικὰ στοιχεία τῆν ποιητῆ τοῦ Σεφέρη, 4) Ἀπόψεις ἑπιμεγάλων, 5) Μαργαριτάρια τοῦ ἴδιου, 6) Κόσκινο κριτικῆς
- 8) ΜΕ ΑΝΟΙΧΤΑ ΧΑΡΤΙΑ: 1) Λογοτέχνες ποὺ λαβαίνουν προνομιακὲς χορηγίες ἀπὸ τὸ Γενάρη τοῦ 1973, 2) Μερικοὶ φιλότεχνοι καὶ ἄλλοι εὐνοούμενοι, 3) Ἰδέματα λογοτεχνῶν ποὺ λαβάν φόντ, 4) Ἀσπῆριχτες δικαιολογίες, 5) Τὰ στρατοδικεῖα τῆς ἐφταετίας, 6) Γενναῖοι μεταδόκονοι καὶ φυλαμάχοι, 7) Σχετικὰ μὲ τίς χορηγίες λογοτεχνῶν, 8) Ἡ ἀγορὰ βιβλίων.
- 9) ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚῆ ΖΩΗ ΚΑΙ ΚΙΝΗΣΗ: (Λ. Μάλαμα) 1) Γενικὲς παρατηρήσεις, 2) Μερικὰ ἀπὸ τὰ καλύτερα ἔργα, 3) Ἀναφορὰ τῆν ἐπιθεωρητῆ, 4) Διαπιστώσεις, 5) Θεματοφύλακες, 6) Ἐἰς χρέωσιν, 7) Ἐπαρχία καὶ θέατρο, 8) Θῆμος Καρακατσάνης, 9) Γιώργος Νταλάρας, 10) Γιώργος Ἀρμέντης.
- 10) ΜΕ ΤΟ ΣΦΥΡΙ ΣΤΑ ΚΑΜΩΜΑΤΑ (Λ. Μάλαμα): 1) Ἐθνικὰ βραβεῖα, 2) Ἐκσυργεῖο πολιτισμοῦ ἢ φτωχοπροδρομισμοῦ, 3) Φατρίες, παλινωδίες καὶ θεωρητικοί, 4) Καὶ φόντ γάρ, 5) Ὀφειλόμενῃ τιμῆ καὶ χαιρετισμοί, 6) Ἡ συντηρημένη γεροντοκρατία, 7) Διακρίσεις καὶ παραπνοδίες, 8) ἘΜεγαλίκια καὶ φιλόλογοι σῆμπ, 9) Ἀδικίες καὶ φατρίες, 10) Καβαφικῶν παραφιλολογία, 11) Βραδαιοθηρεία, 12) Γνώση καὶ φόδος, 13) Τὰ ἔγῳ ἐπιφυλλιδιογράφου, 14) Λογοσκοπίες, 15) Μανδάρينوι, 16) Κακομεταχειρίσεις, 17) Δάκρυα καὶ ἀνηνομίες εὐνοούμενου συγγραφέα.
- 11) ΣΧΟΛΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΦΗΣ (Λ. Μάλαμα): 1) Παιδεία, 2) Ἡ Αὐτοδιοίκηση, 3) Συντάγματα, 4) Θεοκαπηλίες, 5) Τὸ κοινὸ κεφάλαιο τέρας, 6) Διχοστασίες, 7) Ἀξιοκρατία, 8) Ὁ καιρὸς εἶναι τροχός, 9) Χαιρετισμοί, 10) Προσχῆματα καὶ ἀτιμωρησίες, 11) Χαμαιλέοντισμοὶ καὶ χρηματοδουλείες, 12) Λίγα ἀποφθέγματα ἀπὸ ἠμολογίας γιὰ τὴν 21ην... 1) Προσευχὴ γιὰ μίμηση, 14) Ἀρχαμανίες, 15) Τραγικὲς μνήμες Κύπρου, 16) Διαίρεσις καὶ βαπτίσματα, 17) Τὰ δολλάρια ἑπρωτασίας, 18) ἘἘφεριμ ἘἘλληνας (!), 19) Εὐνόοδοτικὲς ἀγορές, 20) Σπουδαῖες διὰλέξεις στὸ Πανεπιστήμιον Γιαννίνων

12 ΔΙΑΦΟΡΑ...

« ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ »

Έρευνα - Στοχασμός - Τέχνη - Κριτική

Ίδρυτής, Διευθυντής : Λάμπρος Μάλαμας

ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΕΥΧΟΣ 16ο

ΧΡΟΝΟΣ Δ' ΔΗΡΙΑΗΣ — ΜΑΗΣ — ΙΟΥΝΗΣ 1975

«Όσα σημειώνω τὰ σημειώνω
γιατί δέν ὑποφέρνω νά βλέπω
τό ἄδικον νά πνίγει τό δίκαιον»

ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗΣ

Ἑλλάδα καί ἐκπατρισμένοι

Ὁ Ἕλληνας δέν ζεῖ χωρίς πατρίδα. Ὅπως τό ψάρι δέν ζεῖ χωρίς νερό· καί τό λουλούδι δίχως ἥλιο καί δροσιά. Ὅπου σταθεῖ κι' ὅπου γυρίσει ὁ Ἕλληνας, ζεῖ μέ τό χτυποκάρδι τόν ἔρωτα γιά τήν Ἑλλάδα· καί ἡ νοσταλγία του γίνεται ἀβάσταχτη. Τήν ἀγαπημένη τούτη χώρα τοῦ γαλανοῦ οὐρανοῦ καί τοῦ καθάριου ἡλιοῦ· τή χώρα τῶν μύθων, τῶν ἡρώων καί μαρτύρων, τή χώρα πού ἀνάδειξε τό πνεῦμα καί τοὺς σοφοὺς οἰκοδόμους τοῦ πανανθρώπινου πολιτισμοῦ. Τοῦτο τό χῶμα τῆς πικρῆς ἐλίας καί τοῦ ξανθοῦ σταριοῦ τοῦ Δροσίνη, τὰ νταντελωτὰ καί γαλαζόμορφα ἀκρογιάλια πού τραγούδησε ὁ Οὐάιλντ καί τόσοι ἄλλοι ξένοι καί ντόπιοι ποιητές. Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ὅλο φῶς. Καί ὁ Ἕλληνας γεμάτος φῶς. «Στή φαντασία του δέ νύχτωσε ποτέ» εἶπε κάποτε ὁ Γάλλος Κρουαζιέ. Κάθε ἐκπατρισμένος Ἕλληνας, γίνεται κι' ἓνας νέος Ὀδυσσεύς ὅπου τὰ μάτια τῆς ψυχῆς του, βιγλίζουν κλαίοντας, κι' ἀναζητοῦν στοὺς ἀχανεῖς ὀρίζοντες μιὰ καπνισμένη Ἰθάκη. Γιά τοὺς Ἕλληνες ἀντιστοιχοῦνε μόνο οἱ ὀμηρικές διαπιστώσεις τοῦ «οὐδέν γλύκιον πατρίδος» καί τοῦ «οὐδέν τιμιότερον καί ἀγιότερον ἀπό τό ἀγαπᾶτε καί ἀμύνεσθε περί Πάτρις».

Συγκριτικά γιά τοὺς γεννημένους καί ἀναθρεμμένους στήν Ἑλλάδα, δέν ἔχει πέραση στοὺς περισσότερους ἢ ἀριστοφάνεια ρῆση ὅτι : «Πατρίδα τ' ἀνθρώπου εἶναι ὅπου ζεῖ καλύτερα». Ὁ Ἕλληνας μπορεῖ νά γίνεται λιοντάρι στήν πάλη καί ἄφθαστος στή δημιουργική προκοπή του. Ἀλλά στήν ξενητιά, στέκει καί μαραμένο καί κλαμένο πουλί στό κλουβί τῆς πατριδολατρίας του. «Ἡ ξενητιά εἶναι πικρή κι' ἔχει πολλὰ φαρμάκια!..». Οἱ σκορπισμένοι στὰ πέρατα τοῦ κόσμου Ἕλληνες, γίνονται πατριδονοσταλγοὶ ἀμίμητοι. Αὐτὴ ἡ ἀρετὴ τους, συνθέτει καί τό παλιό καί τό σύγχρονο δράμα πού ὑποθάλλει τὴ φυλετική διασπορά καί διάβρωση, ἀποδιαιρώνει ἀπό τόν τόπο μας πολλὰ δυναμογόνα κύτταρα τοῦ λαοῦ μας καί προκαλεῖ μιὰ ἐθνική αἰμοραγία. Στὸν καιρὸ μας, αὐτὰ τὰ δράματα τοῦ ἐκπατρισμοῦ